

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

- Producția netă, indicator de bază al planului economic
- Bugetul de venituri și cheltuieli al întreprinderii, factor principal al mecanismului financiar

UN OBIECTIV CENTRAL
CU MULTIPLE IMPLICATII ASUPRA
DEZVOLTĂRII ECONOMICO-SOCIALE

**REALIZAREA
RITMICĂ
A PLANULUI
DE INVESTIȚII**

CONFERINȚA UNIUNII ASOCIAȚIILOR STUDENȚILOR COMUNIȘTI DIN ROMÂNIA

„Sînt ferm convins că tineretul universitar, întregul tineret al patriei noastre va fi un participant tot mai activ la îndeplinirea programului de dezvoltare economico-socială a țării, de ridicare a României pe noi culmi de progres și civilizație, de creștere a bunăstării întregii noastre națiuni și că, pentru tineretul nostru — ca de altfel pentru întregul popor — nu există și nu va exista nimic mai presus decît cauza socialismului și comunismului, cauza fericirii poporului, a independenței și suveranității României socialiste!”

NICOLAE CEAUȘESCU

BUGETUL DE VENITURI ȘI CHELTUIELI AL ÎNTRERINDERII, INSTRUMENT PRINCIPAL AL MECANISMULUI ECONOMICO-FINANCIAR

LA CONFERINȚA NAȚIONALĂ a Partidului Comunist Român din decembrie 1977 s-a subliniat necesitatea de a se trece la o nouă calitate în întreaga activitate de producție și de conducere. În acest cadru, din inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, a fost introdus, în mod experimental, la un număr limitat de întreprinderi, „Bugetul de venituri și cheltuieli”.

Potrivit concepției secretarului general al partidului, **bugetul de venituri și cheltuieli are menirea de a da un imbold mai puternic activității economico-financiare a fiecărei întreprinderi.** Totodată, faptul că prevederile bugetului sînt supuse dezbaterei adunărilor generale ale oamenilor muncii, cadru dintre cele mai propice de manifestare a democrației noastre muncitorești, oferă fiecărui colectiv posibilitatea de a participa nemijlocit la adoptarea hotărîrilor privind activitatea economico-financiară viitoare pentru transpunerea în viață a politicii partidului în domeniul economico-financiar, a programului de dezvoltare accelerată a țării.

La elaborarea structurii bugetului de venituri și cheltuieli s-au avut în vedere indicațiile conducerii superioare de partid și de stat ca fiecare întreprindere să dispună de un **instrument eficace pentru înfăptuirea autofinanțării**, pentru valorificarea cît mai rapidă a producției și asigurarea mijloacelor financiare necesare bunei desfășurări a activității sale.

Edificatoare în acest sens este **prima parte** a bugetului întreprinderii, care are următoarea structură:

Venituri	Cheltuieli
— Încasări din vînzarea producției marfă, la intern	— Cheltuieli aferente producției marfă vîndute și încasate.
— Încasări din vînzarea producției marfă, la export	— Cheltuieli pentru executări de lucrări și prestații de servicii pentru terți
— Încasări din executări de lucrări și prestații de servicii pentru terți	— Costul mărfurilor vîndute cu amănuntul prin magazine proprii
— Încasări din desfacerea mărfurilor cu amănuntul prin magazine proprii	— Cheltuieli de circulație
— Alte venituri	— Cheltuieli care se suportă direct din rezultatele financiare
	— Alte cheltuieli

Diferența dintre veniturile și cheltuielile înscrise în buget reprezintă, în principal, beneficiul întreprinderii, precum și impozitul pe circulația mărfurilor.

Concluzia principală care se desprinde din examinarea bugetului este aceea ca **activitatea să se finalizeze cu beneficii cît mai mari**, pe măsura potențialului productiv, a investițiilor de care a beneficiat întreprinderea respectivă. Așadar, la întocmirea bugetului trebuie avută în vedere **acoperirea integrală a cheltuielilor din veniturile proprii**, fără a se recurge la finanțarea de la bugetul statului, ceea ce constituie un principiu de bază al autofinanțării.

Sarcina privind autofinanțarea fiecărei unități economice implică realizarea unei rentabilități cît mai mari nu numai pe ansamblul activității, ci și la toate produsele executate sau serviciile prestate. Beneficiul obținut trebuie să asigure constituirea fondurilor pentru dezvoltarea unității respective și cointeresarea colectivului de oameni ai muncii în rezultatele obținute, precum și participarea cu o cotă cît mai însemnată la acoperirea necesităților generale ale economiei.

AȘA CUM a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu, autoconducerea presupune creșterea răspunderii fiecărui consiliu de conducere, fiecărui colectiv de oameni ai muncii pentru înfăptuirea unor măsuri ferme concretizate în realizarea unei activități economice cu rezultate cît mai bune, pentru ridicarea nivelului tehnic și a eficienței producției. Pentru transpunerea în practică a acestei indicații, bugetul întreprinderii este conceput în sensul că **prevederile la venituri sînt sarcini minime obligatorii, iar cheltuielile limite maxime.** Realizarea și depășirea prevederilor la veniturile înscrise în buget implică luarea tuturor măsurilor pentru îndeplinirea sarcinilor de producție fizică în cantitățile și sortimentele planificate; diversificarea și îmbunătățirea calității produselor; îmbunătățirea randamentelor de prelucrare; acoperirea integrală cu contracte a sarcinilor privind desfacerea producției la intern și la export; realizarea integrală și la timp a planului de livrare a produselor la intern și la export ș.a.

Totodată, creșterea eficienței și obținerea rezultatelor scontate este condiționată de încadrarea în cheltuielile planificate și reducerea mai accentuată a acestora. În acest sens, o atenție sporită trebuie acordată luării măsurilor care să asigure respectarea consumurilor specifice planificate, extinderea utilizării înlocuitorilor fără afectarea calității produselor și folosirea pe scară largă a deșeurilor; scurtarea ciclurilor de fabricație; încadrarea în fondul de retribuție planificat; creșterea calificării personalului; îmbunătățirea organizării producției și a muncii; creșterea productivității muncii; reducerea la strictul necesar a cheltuielilor administra-

tiv-gospodărești și a celorlalte cheltuieli indirecte; înlăturarea rebuturilor și a oricăror cheltuieli neeconomice cum sînt amenzi și penalitățile; întărirea controlului financiar preventiv în angajarea cheltuielilor și efectuarea plăților ș.a.

După elaborarea și aprobarea bugetului de venituri și cheltuieli, o însemnătate deosebită prezintă analiza operativă, în cursul lunii, a modului de înlăturare a acestuia. Contabilitatea fiecărei întreprinderi este astfel organizată încît permite examinarea detaliată a tuturor prevederilor bugetului și fundamentarea, pe această bază, a măsurilor ce se impun.

În **partea a doua** a bugetului de venituri și cheltuieli se înscriu fondurile întreprinderii și destinația lor, astfel:

FONDURI	DESTINAȚIA
A. Fonduri pentru producție	
— Fonduri proprii (mijloace circulante)	— Stocuri materiale din care:
— Credite pe termen scurt	— stocuri de materii prime și materiale
— Credite pe termen mijlociu și lung	— stocuri de producție în curs de fabricație
	— stocuri de produse finite.
B. Fonduri și cheltuieli pentru investiții	
— Amortizarea	— Investiții care se finanțează
— Beneficii	— Investiții care se creditează
— Credite	— Utilaje care necesită montaj
din care:	— Stocuri de materiale pentru investiții
— pentru utilaje care necesită montaj	— Cheltuieli pentru probe tehnologice.
— Alte resurse	
— Alocații de la buget	

Scopul înscrierii distincte în buget a fondurilor și destinației lor este de a crea, încă din faza planificării, cadrul pentru cunoașterea temeinică a direcțiilor în care trebuie acționat pentru sporirea eficienței economice.

PRIN UTILIZAREA cît mai eficientă a fondurilor materiale și bănești puse la dispoziția întreprinderilor trebuie să se asigure creșterea producției la 1 000 lei fonduri fixe; sporirea rentabilității; accelerarea vitezei de rotație a mijloacelor circulante; creșterea beneficiului la 1 000 lei fonduri fixe și la 1 000 lei fonduri totale de producție. De asemenea, cu prilejul examinării bugetului de venituri și cheltuieli trebuie identificate posibilități pentru reducerea costului investițiilor: scurtarea termenelor de execuție a obiectivelor; realizarea parametrilor tehnico-economici proiectați în termenele stabilite: folosirea integrală a spațiilor de producție existente; creșterea indicelui de utilizare a mașinilor și utilajelor; încadrarea în nor-

mele de stoc și în normativele mijloacelor circulante stabilite; readucerea stocurilor peste necesar în circuitul economic; planificarea și executarea în termenele prevăzute a lucrărilor de întreținere și reparații ale mașinilor și instalațiilor.

Partea a treia a bugetului de venituri și cheltuieli se referă la fondurile și cheltuielile pentru introducerea tehnicii noi, avînd menirea de a asigura elementele de analiză și decizie cu privire la sporirea continuă a eficienței cheltuielilor respective.

UN ROL ESENȚIAL al bugetului este de a păstra permanent un echilibru financiar între încasări și plăți. Acest lucru se referă și la activitatea de export și import. Fiecare întreprindere trebuie să prevadă în mod clar în bugetul său cît s-a cumpărat din import pe credit și cît trebuie să plătească. Aceasta implică existența unei balanțe de comerț exterior excedentară, care să permită fiecărei întreprinderi să-și recupereze, ca urmare a activității productive, atît cheltuielile în lei cît și în valută.

Înscrierea distinctă în bugetul de venituri și cheltuieli a creditelor ce se primesc de la bancă evidențiază posibilitatea pe care o au întreprinderile ca în anumite situații să apeleze la aceste resurse, iar dobînda la creditele primite va avea drept consecință diminuarea corespunzătoare a beneficiului. Această nouă concepție cu privire la rolul creditului subliniază în plus însemnătatea măsurilor ce trebuie luate pentru asigurarea unei reale autofinanțări a fiecărei unități economice. Înlăturarea acestei cerințe este legată de realizarea sarcinilor privind **producția netă**, indicator de bază al planului economic. Experiența a dovedit că de realizarea fermă a prevederilor privind producția fizică, de reducerea cheltuielilor de producție, și în special a celor materiale, deci de realizarea producției nete, depinde în mod hotărîtor aportul pe care întreprinderile îl aduc la crearea venitului național.

Prin trecerea la calcularea fondului de retribuție în funcție de modul în care se înlătură prevederile privind producția netă se creează condițiile de înlăturare a neajunsurilor determinate de tendința de creștere a producției globale pe căi artificiale, neeconomice. Acest aspect ilustrează necesitatea de a se avea în vedere, în permanență, atît prevederile bugetului de venituri și cheltuieli, cît și ale planului economic, care constituie un tot unitar.

Înțelegerea concepției care stă la baza bugetului de venituri și cheltuieli, a rolului acestuia în mecanismul economico-financiar și mai ales înlăturarea exemplară a prevederilor sale implică o schimbare de fond a modului în care sînt abordate problemele financiare ale unităților economice. De asemenea, aceasta implică o creștere a răspunderii tuturor cadrelor tehnice și economice, a fiecărui colectiv de oameni ai muncii pentru realizarea zi de zi a sarcinilor trasate de conducerea partidului pentru sporirea eficienței economice în toate domeniile de activitate.

dr. Decebal URDEA
directorul Institutului de finanțe,
circulație monetară și prețuri

DEZBATERE „R.E.”

PRODUȚIA NETĂ, indicator de bază al planului economic

DEZVOLTAREA și consolidarea gestiunii economice în toate verigile organizatorice ale producției este de neconceput fără perfecționarea sistemului de indicatori, în așa fel încât acesta să țină seama de cerințele pregresului rapid al forțelor de producție, de formele conducerii moderne ale activității economico-financiare, de cadrul democratic al autogestionării și autoconducerii economice. Ca o expresie a preocupărilor existente în acest domeniu menționăm experimentarea în ultimii ani a unor noi indicatori care stimulează creșterea eficienței economice.

În curîntarea ținută la adunarea generală a oamenilor muncii de la Întreprinderea de mașini grele București, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU sublinia necesitatea renunțării la noțiunea de producție globală, ca indice esențial în planificare și în calcularea retribuției și adoptării producției nete ca indicator de bază al planului economic. Introducerea a-

cestui indicator este de natură să orienteze activitatea unităților economice spre creșterea valorii nou create, cerință fundamentală pentru a asigura atât mijloacele de acumulare, de dezvoltare, cât și mijloacele pentru creșterea bunăstării generale a întregii națiuni. Indicatorul producția netă va permite să se aprecieze aportul prin efort propriu al colectivelor de muncă la îndeplinirea și depășirea sarcinilor de plan, la asumarea prin plan a unor sarcini sporite, la ridicarea eficienței economice a întregii activități.

Pornind de la necesitatea cunoașterii conținutului, rolului și metodelor de calcul ale indicatorului producția netă, Revista economică a organizat o dezbatere la care au participat specialiști din unități economice și din organe de sinteză. În rîndurile ce urmează publicăm primele intervenții din cadrul dezbaterii.

Scopul final — optimul economic

Prof. dr. Al. GHEORGHIU, Academia de Studii Economice. Doresc să mă refer la trei coordonate de bază ale abordării producției nete ca indicator al producției industriale și anume: raportul scop-mijloc, puterea cognitivă (proprietățile informative) și funcțiile indicatorului.

Cu privire la raportul scop-mijloc este de subliniat că precizarea cât mai riguroasă a scopului urmărit determină mijlocul (instrumentul) ce trebuie folosit pentru atingerea aceluși scop. În domeniul producției industriale pot fi formulate diverse obiective ce apar necesare de urmărit avînd în vedere ca țel final optimul economic. Fiecărui din aceste obiective îi corespunde un anumit indicator ca mijloc de realizare. Dacă fixăm, de pildă, ca scop urmărirea consumului total de muncă vie și materializată este evident că mijlocul adecvat este indicatorul producția globală. Dacă scopul îl constituie evidențierea rezultatelor consumului de muncă vie, indicatorul potrivit este producția netă. Cum în oricare din indicatorii sintetici ai producției industriale se reflectă și influențe independente de efortul propriu (schimbări în structura producției, în gradul de cooperare, în consumul de resurse etc.), numai o analiză economică atentă poate separa influențele străine de efortul propriu.

Asemenea cerințe n-au fost respectate întotdeauna sau întru totul în practica economică. De multe ori, de exemplu, s-au făcut aprecieri asupra activității întreprinderilor pe baza indicatorului producția globală, ca și cînd ar reflecta integral efortul propriu. Îndeplinind și anumite funcții în sistemul de conducere pe bază de plan (criteriu în aprecierea activității și în cointeresarea materială), indicatorul producția globală a determinat o anumită orientare a întreprinderilor în sensul creșterii ponderii muncii materializate, practic aceasta însemnînd consumarea de materii prime scumpe, producerea cu prioritate a produselor cu consumuri mari de materiale, extinderea artificială a cooperării etc.

Confruntarea scop-mijloc nu poate fi însă cît mai deplin realizată fără a se cunoaște puterea cognitivă a indicatorului și funcțiile pe care le îndepli-

nește într-un context economic dat.

Punctul de diferență esențial între producția globală și producția netă constă în aceea că, în timp ce producția globală măsoară consumul total de muncă vie și materializată, producția netă măsoară numai consumul de muncă vie. De aici se poate trage concluzia că indicatorul producție netă este mai apropiat de efortul propriu, fără însă să se confunde cu acesta.

Tot în legătură cu puterea informativă trebuie arătat că indicatorul producția netă exprimă aportul întreprinderii la crearea venitului național, reflectă folosirea eficientă a resurselor, deoarece mărimea lui este influențată de reducerea cheltuielilor materiale.

Ca indicator sintetic, producția netă nu este în afara unor influențe independente de efortul propriu, cum sînt: schimbări în structura producției (de exemplu, creșterea ponderii produselor cu o rată a rentabilității mai mare sau cu un consum de retribuții mai mare conduce la creșterea producției nete), în gradul de cooperare cu alte întreprinderi, schimbări structurale legate de factorii procesului de producție, a baterii de la buna gospodărire reflectate în dobînzii majorate la credite, amenzi, penalități, locații C.F.R. etc.

Cu privire la introducerea progresului tehnic, trebuie arătate influențele contradictorii asupra producției nete: dacă prețul de producție rămîne neschimbat, crește beneficiul și, ca urmare, volumul producției nete. Trebuie însă avut în vedere și faptul că introducerea progresului tehnic poate atrage după sine creșterea costurilor privind amortizarea, ceea ce are ca efect reducerea volumului producției nete.

Referitor la calcularea producției nete, distingem două metode: metoda sintetică și metoda analitică. Analizînd compartiv cele două metode de calcul

din punctul de vedere al exactității rezultatelor, al volumului de muncă necesitat de calcule, al operativității în raportare, se apreciază că metoda sintetică este de preferat. Calcularea producției nete prin metoda sintetică reclamă asigurarea unei comparabilități perfecte din punctul de vedere al conținutului metodologic al celor două elemente care stau la baza calculului acestui indicator: producția globală și cheltuielile materiale.

Modul în care indicatorii producției îndeplinesc anumite funcții declanșează un anumit sistem de interese la scara întreprinderilor, care poate intra în contradicție cu interesele economiei naționale. În acest sens, se cer a fi studiate atent limitele indicatorului producția netă în reflectarea efortului propriu, în stimularea activității întreprinderilor în acord cu optimul judecat la scara macroeconomică. Astfel, dacă ne referim la cea de a doua funcție cu formele sale de realizare, menționate mai înainte, se cere ca, pentru a da prioritate optimului global (deci intereselor economiei naționale), producția netă să fie calculată astfel încît: să se țină seama de produsele fizice obținute (pentru a elimina contradicția posibilă dintre valoare și valoare de întrebuințare); să se țină cont de producția care are desfacere asigurată (pentru a evita imobilizările în stocuri de produse, care nu se pot desface, au fost produse peste plan fără aprobarea organelor competente, sînt refuzate de beneficiari datorită calității necorespunzătoare); să se elimine influențele de structură care majorează sau micșorează, independent de efortul întreprinderii, volumul producției nete; să se favorizeze introducerea progresului tehnic, ceea ce înseamnă că nivelul prețurilor și alte pîrghii economice de cointeresare materială trebuie să activeze în sensul contracarării eventualelor influențe negative asupra producției nete.

Determinarea corectă a conținutului producției nete

Traian HAȘNAȘ, Ministerul Finanțelor. După cum se știe, producția netă este un indicator de eficiență. Prin intermediul producției nete se cunoaște gradul de participare a întregii industrie, a subramurilor industriale și a fiecărei unități industriale la realizarea venitului național.

Avînd în vedere avantajele indicato-

rului producție netă, în sensul stimulării unităților industriale pentru creșterea valorii nou create și a venitului național, conducerea superioară de partid și de stat a hotărît folosirea lui generalizată în toate unitățile industriale de stat, nu numai ca indicator de analiză, ci și ca indicator de recalculare a fondului de retri-

buire a oamenilor muncii. În acest sens, organele competente au propus calcularea și eliberarea fondului de retribuție în raport de îndeplinirea indicatorului „producția netă aferentă produselor fizice realizate, cu desfacerea asigurată”.

În conținutul acestui indicator ar urma să se includă: **producția netă aferentă produselor fizice și lucrărilor cu caracter industrial executate pe bază de contracte; producția netă aferentă producției executate pe stoc pe bază de aprobări; producția netă aferentă producției existente în diferite stadii de fabricație în vederea realizării de produse finite și lucrări industriale prevăzute în plan.**

Întrucât producția netă poate fi realizată și prin producerea de sortimente sau produse care nu sînt necesare economiei naționale sau nu corespund nevoilor de întreținere, s-a propus ca din producția netă aferentă producției fizice să se excludă acele produse sau comenzi fizice realizate prin încălcarea disciplinei de plan și anume: produsele fără desfacere asigurată prin contracte; produsele executate peste plan pe stoc fără aprobarea organelor în drept și produsele de calitate necorespunzătoare, refuzate de cumpărători.

Se ridică problema: care va fi metodologia necesară pentru determinarea corectă a producției nete în lumina sarcinii trasate?

Pentru a determina „producția netă

aferentă produselor fizice realizate cu desfacere asigurată” urmează să se scadă din producția totală industrială (producția globală corespunzătoare costurilor de producție) evaluată în prețuri curente, produsele și comenzile executate fizic — fără desfacere asigurată, fără aprobare de producție pe stoc, precum și cele refuzate de clienți, evaluate, de asemenea, în prețuri curente. Din valoarea producției totale industriale, astfel stabilită, se scad apoi cheltuielile materiale înregistrate în perioada de referință. Cum în suma cheltuielilor materiale se regăsesc și cele aferente produselor sau comenzilor care s-au scăzut inițial din valoarea producției industriale, aceste cheltuieli materiale aferente trebuie determinate. Pentru a nu complica inutil calculele și a nu spori volumul de muncă, după părerea mea, trebuie procedat astfel: **se calculează cit reprezintă, în procente, raportul dintre cheltuielile materiale și valoarea producției industriale totale** (luată în calculul producției nete, potrivit metodologiei D.C.S. în vigoare). **Cu acest procent se înmulțește valoarea produselor care se scad, cum am arătat, din valoarea producției industriale, obținându-se suma absolută a cheltuielilor materiale aferente acelor produse. Această sumă se scade din totalul cheltuielilor materiale, rezultând cheltuielile materiale care se iau în calculul „producției nete aferentă produselor fizice realizate cu desfacere asigurată”.**

se ceară în paralel cu producția marfă și fizică și fundamentarea producției nete. Numai în acest fel întreprinderile ar fi obligate să-și revadă permanent fundamentările beneficiului, a costurilor totale și mai ales a celor materiale, precum și a consumurilor specifice, cu mult înainte de începerea perioadei de plan și nu cum se întâmplă în prezent (chiar în cazul întreprinderilor ce experimentează producția netă cu atribuții principale), cînd fundamentarea producției nete nici nu se cere încă. Odată fundamentată producția netă, înseamnă că implicit s-ar fundamenta în aceste faze și indicatorii financiari: costuri totale, costuri materiale și beneficiul.

În cazul **obiectivelor noi** (instalații, ateliere, secții, întreprinderi) **apreciem că producția netă trebuie să se fundamenteze încă din notele de comandă.** În acest fel proiectanții ar fi obligați să aibă în vedere la stabilirea dotărilor tehnice și a organizării nu numai realizarea producției fizice și valorice, ci și utilajele, tehnologiile și produsele care să conducă la diminuarea consumurilor specifice, la reducerea costurilor materiale și respectiv la creșterea producției nete. În același timp, indicatorii de analiză a investiției să aibă în vedere **creșterea producției nete** — ca parte componentă a venitului național — și respectiv **și creșterea productivității muncii vii** și nu numai creșterea productivității totale a muncii, așa cum se întâmplă în prezent.

Deoarece în literatura de specialitate au fost și păreri potrivnice conferirii producției nete a atributului de recalculare a fondului total de retribuție, **apreciem ca acestui indicator să i se confere funcția de recalculare a fondului total de retribuție și nu numai funcția de recalculare a retribuției conducerii întreprinderii.** Asemenea opinii au fost argumentate și cu alte ocazii prin aceea că în reducerea costurilor materiale, hotărîtoare este reducerea consumurilor specifice. Reducerea consumurilor specifice se realizează, însă, în toate momentele producției (de la proiectare-aprovizionare și pînă la ambalare-expediție), la care participă într-un fel sau altul toți oamenii muncii și deci nu numai conducerea întreprinderii.

Opiniile care s-au exprimat pînă în prezent în literatura economică și în dezbaterile de specialitate, privesc, fără excepție, producția netă ca pe un indicator care exprimă doar aspectul valoric al producției, și anume valoarea nou creată. O asemenea viziune nu este suficientă pentru a reflecta corect efortul propriu al unei unități economice, deoarece indicatorul producție netă nu trebuie să aibă numai menirea de a stimula reducerea costurilor materiale și deci mărirea diferenței între acestea și producția globală. **Producția netă trebuie să determine cel puțin în egală măsură și creșterea productivității muncii vii. Completarea indicatorului producție netă cu productivitatea muncii vii ar constitui un suport al acțiunii de sintetizare a ceea ce înseamnă efort propriu, ar dezvolta responsabilitatea fiecărui membru al colectivului întreprinderii pentru aspectele de eficiență a eforturilor proprii și ar permite aplicarea mai eficace a sistemului de cointerensare materială și morală.**

Dezbateri consemnate de
Maria IONIȚĂ

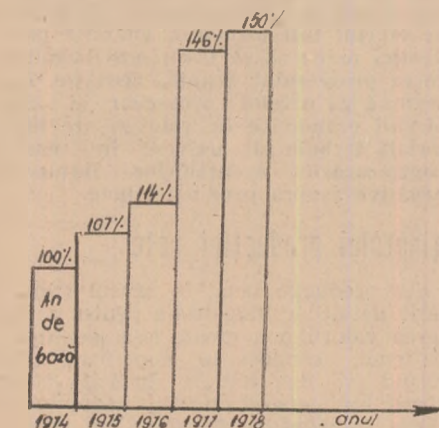
Creșterea producției nete în raport direct cu reducerea costurilor materiale

Ionel DUMBRAVĂ, Întreprinderea de celuloză și hîrtie Palas-Constanța — În rîndul unităților economice care experimentează eliberarea fondului de retribuție în funcție de îndeplinirea producției nete este inclusă și Centrala industrială a celulozei, hîrtiei și fibrelor artificiale Brăila cu toate unitățile sale, din care face parte și Întreprinderea de celuloză și hîrtie Palas-Constanța. Experimentarea a pus în evidență **avantajele utilizării producției nete ca indicator prioritar, precum și inconsistența așa-ziselor dezavantaje vehiculate în literatura de specialitate** (vezi graficul). Dintre argumentele cele mai solide pentru a renunța la producția globală ca indicator prioritar ni se pare cel al rolului deosebit pe care-l reprezintă ponderea costurilor materiale în valoarea producției globale. La producția globală, orice spor de costuri materiale atrage după sine creșterea valorii

indicatorului; la producția netă, orice spor de costuri materiale atrage după sine micșorarea valorii indicatorului. De aici concluzia că în etapa actuală, de mobilizare generală pentru economisirea resurselor și sporirea venitului național, adoptarea producției nete ca indicator cu atribute principale se impune.

Acest indicator are un rol educativ deosebit asupra producătorilor de bunuri materiale, care, de la concepția realizării producției globale cu orice costuri, trebuie să treacă la concepția realizării producției cu producție netă cit mai mare. Aceasta înseamnă, de fapt, o **schimbare de concepție a oamenilor muncii** — de la acceptarea, în unele cazuri, a risipei de resurse, la introducerea unui regim sever de economii, la care oamenii devin participanți activi și conștienți; apare ca importantă conștientizarea tuturor oamenilor muncii că **numai în condițiile realizării producției nete și numai prin respectarea și diminuarea costurilor materiale, a consumurilor specifice, întreprinderea poate prelua de la Banca Națională întregul fond de retribuție necesar.** Introducerea acestui indicator obligă la îmbunătățirea calculației costurilor și a sistemului informațional și informativ la nivelul secției, atelierului, formației conduse de maistru, la urmărirea atentă a producției fizice, a producției marfă, a costurilor totale, materiale, a consumurilor specifice, precum și la găsirea de soluții pentru conducerea întreprinderii în vederea maximizării producției nete.

Pentru fundamentările de plan cîcinal, dar mai ales pentru planul anual care se cer de la întreprinderi — în cazul planului anual cel puțin în 2-3 etape pentru anul următor — este necesar să

— Dinamica producției nete începînd cu anul calculării retribuției în funcție de producția netă la I.C.H. Palas-Constanța.

CREAȚIA TEHNICĂ

in sprijinul dezvoltării economice

STABILIND programul de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate, Congresul al XI-lea al P.C.R. a indicat ca principală direcție de acțiune în actuala etapă punerea la baza dezvoltării accelerate a forțelor de producție a celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii mondiale și naționale, creșterea eforturilor și rezultatelor muncii de creație în cadrul tuturor colectivelor de oameni ai muncii.

Introducerea cât mai rapidă în producție a celor mai avansate rezultate ale creației tehnico-științifice asigură, pe lângă valoarea lor tehnică intrinsecă exprimată în perfecționarea calității produselor, posibilități sporite pentru creșterea productivității muncii și reducerea costurilor de producție, pentru ridicarea competitivității produselor românești pe piețele externe. În acest context, stimularea pe toate căile și cu toate mijloacele a creației științifico-tehnice proprii, asigurarea celor mai adecvate condiții pentru valorificarea rezultatelor sale sînt factori de bază ai reușitei în acest domeniu.

Puternică antrenare a creației tehnice de masă

PENTRU afirmarea cât mai deplină a revoluției tehnico-științifice în toate ramurile și sectoarele de activitate, Comitetul județean de partid Prahova a întreprins ample acțiuni politice și organizatorice sub genericul „Creația tehnică prahoveană”, care au condus la valorificarea mai deplină a potențialului de creativitate tehnico-științifică al inginerilor, cercetătorilor și muncitorilor din întreprinderile județului. Astfel, ca urmare a acțiunii „Fiecare specialist — un om de concepție”, inițiată de întreprinderea „1 Mai”-Ploiești și extinsă în toate unitățile industriale din județ, se soluționează anual peste 1 400 de probleme tehnice, obținându-se economii de peste 330 mil. lei. Creșterea receptivității față de tot ce este nou și realmente avansat, promovarea cu curaj a procedeelelor și tehnologiilor moderne etc. își găsesc expresia și în programele special întocmite în acest sens de către fiecare unitate economică. De asemenea, în alte întreprinderi (Mecanică-Plopeni, Combinatul petrochimic Brazi, Mecanică fină-Sinaia, „Victoria”-Florești etc.) au fost inițiate și s-au lansat o serie de acțiuni valoroase pe linia economisirii energiei, materiilor prime și materialelor, a introducerii tehnicii noi, cum sînt: „Gram cu gram să economisim metalul”, „Imperativul decadei”, „Expozițiile și vitrinele tehnicii noi”, „Să economisim 1 kWh la fiecare 1 000 lei producție marfă” etc.

O consecință directă a participării mai intense a maselor de oameni ai muncii la acțiunile de creație tehnico-științifică o constituie continua sporire a numărului temelor de cercetare aplicativă, al produselor noi și modernizate, al invențiilor și inovațiilor realizate în cadrul județului (graficul).

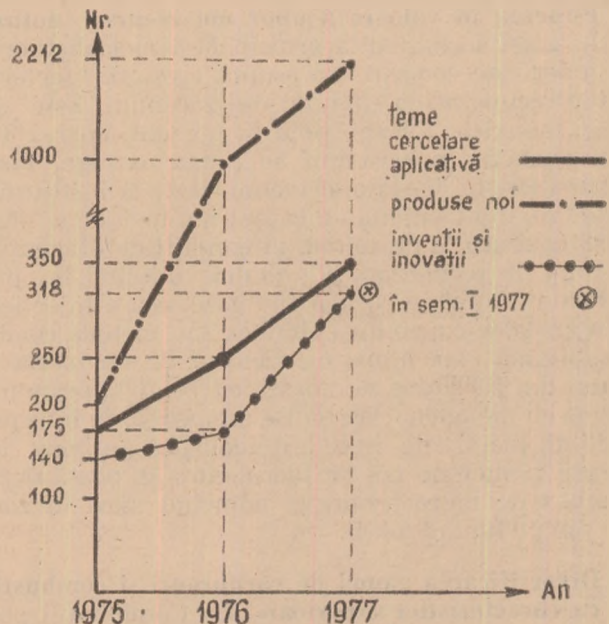
Pe de altă parte, trebuie subliniat că la rezolvarea cu succes a problemelor de creație tehnico-științifică și valorificarea în practică a rezultatelor sale, un aport însemnat l-a avut și îl are procesul de cooperare-integrare a învățămîntului cu cercetarea și producția. Astfel, pentru realizarea celor aproape 400 de teme de cer-

cetare aplicativă prevăzute pentru anul curent în întreprinderile județului, s-au încheiat peșe 65 de contracte de colaborare cu învățămîntul superior.

Inovația la baza accelerării creșterii

DIRECȚIILE principale de valorificare a creației tehnico-științifice în întreprinderile județului au cuprins un evantai larg de probleme din cele mai actuale, între care :

1 Crearea de noi materiale și înlocuitori, acțiune menită să asigure reducerea consumului de metal și alte materiale costisitoare, scăderea costurilor și a greutateii produselor fabricate. La întreprinderea „1 Mai” s-au făcut cercetări fructuoase pentru

înlocuirea metalului cu mase plastice armate cu fibră de sticlă la fabricarea cisternei pentru combustibili, a habelor pentru apă și noroi, a silozurilor pentru barită etc., ceea ce conduce la scăderea greutateii instalației de foraj cu circa 33 tone. De asemenea în urma cercetărilor efectuate, Institutul de cercetări și proiectări pentru petrol și gaze din Cîmpina a realizat o nouă gamă de aditivi pentru fluidele de foraj și paste de ciment necesare forajului ultraadînc, care permite sporirea cu cca 15% a productivității lucrărilor de foraj. O altă realizare deosebită sub raport tehnico-economic o constituie punerea la punct de către Institutul de cercetări și proiectări tehnologice pentru sticlă și ceramică fină a procedeelelor de sudură „sticlă-sticlă” în obținerea geamului termopan, ceea ce se traduce atît printr-o sporire substanțială a calității produsului, cît și printr-o reducere a cheltuielilor de producție cu circa 5,5 milioane lei anual. Totodată, rezultă o economie de 1,8 milioane lei valută pe an, ca urmare a eliminării importului de distanțieri din aliaj de staniu care se foloseau în vechea tehnologie de obținere a geamului termopan.

2 **Valorificarea superioară a materiilor prime, a deșeurilor și a energiei secundare** constituie, de asemenea, una din preocupările principale ale colectivelor de oameni ai muncii din întreprinderile prahovene. Bunăoară, la Combinatul petrochimic Brazi s-au găsit soluții de valorificare a esterului metilic și a acidului benzoic de la instalația de dimetiltereftalat, de recuperare a unor substanțe proteice și a unor enzime din nămolul biologic evacuat din instalația de epurare biologică, care, împreună cu recuperarea metalului din catalizatorii uzați, vor duce la obținerea unor economii anuale de peste 50 milioane lei. Introducerea procedurii peletizării în procesul tehnologic de la Întreprinderea de exploatare și prelucrare a materialelor neferoase din Văleni de Munte are drept efect valorificarea anuală a peste 1000 000 tone nisip cuarțos foarte fin și cu conținut ridicat de oxizi de fier, care înainte constituia deșeu de fabricație, fără nici o utilizare. De menționat că, în afara valorificării propriu-zise a deșeurilor respectiv, care conduce și la economisirea rezervei geologice de nisip cuarțos, procedurile peletizării are efecte favorabile și asupra creșterii duratei de funcționare a cuptoarelor, prin reducerea considerabilă a prăfuirilor acestora.

3 **Punerea în valoare a unor noi resurse naturale.** În acest sens atenția principală a specialiștilor din județ este concentrată asupra creșterii factorului final de recuperare a țiteiului din zăcămint. Este știut că prin metodele folosite pînă în prezent, doar 1/3 din țiteiul existent în zăcămint se putea extrage. Pentru depășirea acestei bariere, cercetătorii de la Institutul de specialitate din Cîmpina au căutat noi metode și tehnici care să conducă la creșterea, în condiții de eficiență, a factorului de recuperare a țiteiului. Punînd la punct metodele de injecție cu apă sau gaze, cea a injecției cu apă în amestec cu produși chimici, sau metoda combustiei subterane, s-a ajuns ca factorul de recuperare a țiteiului din zăcămint să crească cu 7—10% peste nivelul atins cu metodele clasice. De asemenea, se întreprind o serie de lucrări de cercetare geologică pe baza unor concepții și metode noi de lucru, care să poată depista acumulări de hidrocarburi la adîncimi mari în zonele vechi sau pe fundul mării.

4 **Diversificarea gamei de carburanți și combustibili cu caracteristici superioare.** La Combinatul petrochimic Teleajen de pildă, s-a realizat tehnologia de alchilare a izobutanului cu butene, prin reformarea catalitică bimetalică și reducerea cantității de aditivi cu plumb din benzine. Utilizarea acestui procedeu permite ca ponderea benzinelor superioare să crească substanțial (obținîndu-se și benzine de aviație cu cifră octanică mare), diversificîndu-se gama de carburanți, creșterea calității acestora conducînd la importante economii, prin reducerea consumului specific la utilizatori. Rezultate bune în această direcție s-au obținut și prin punerea la punct a unor tehnologii perfecționate de hidrofinare de către Institutul de cercetări, inginerie tehnologică și proiectări pentru rafinării din Ploiești. Aplicarea unei asemenea tehnologii în polimerizarea etilenei cu catalizatori superactivi în cadrul instalației de polietilenă de joasă presiune la același combinat, de pildă, a făcut posibilă dublarea producției anuale de polietilenă, concomitent cu reducerea consumului de catalizatori.

5 **Realizarea de mașini, instalații și aparatură la nivelul tehnicii mondiale.** La Întreprinderea mecanică Plopeni s-a realizat mașina hidrostatică de rectificat și lepuit bile de rulmenți, care asigură o creș-

tere a productivității cu 30% față de alte mașini similare, concomitent cu sporirea calității operațiilor executate. Noua instalație de polietilenă de înaltă presiune de la Combinatul petrochimic Brazi, care conține elemente specifice la nivel mondial, utilizează procedeul de poli-

Temele de cercetare aplicativă abordate anul acesta de specialiștii din județul Prahova se concretizează în peste 2 200 produse noi și cca. 1 800 produse modernizate, a căror valoare, la un loc, reprezintă peste 11,2% din valoarea producției industriale a județului.

merizare în reactor tubular, tehnologie care elimină o serie de utilaje dinamice, la presiuni mari, contribuind la reducerea efortului investițional și a cheltuielilor de întreținere și reparații. O realizare de înaltă ținută tehnică este și grupul reactor-generator pentru instalația de cracare catalitică de pe platforma Teleajen, fruct al efortului creator al colectivului de la Institutul de cercetări, inginerie tehnologică și proiectare pentru rafinării Ploiești, capacitatea de prelucrare a acestei instalații fiind cu cca. 30% mai mare față de instalațiile construite cu 7-8 ani în urmă. De asemenea, realizarea în țară a grupului respectiv economisește peste 16 milioane lei valută ce trebuiau plătiți în cazul în care s-ar fi importat.

Dotare tehnică prin efort propriu

ACTIVITĂȚILE de autoutilare în întreprinderile județului cunosc o amploare deosebită: în acest an, valoarea lucrărilor respective urmînd să depășească 160 milioane lei, dintre care se detașează realizarea a peste 70 mașini-unelte valorînd cca. 25 mil. lei. O ilustrare remarcabilă a modului cum se realizează autoutilarea a constituit-o expoziția „Autoutilarea în cincinalul revoluției tehnico-științifice” organizată de Comitetul județean de partid. Pronunțatul caracter de masă al acestei acțiuni reiese, de exemplu, din faptul că, numai la întreprinderea „1 Mai”-Ploiești au participat peste 730 oameni ai muncii, din care 650 muncitori, 60 tehnicieni și 23 ingineri.

Foarte multe idei noi s-au concretizat în cele citeva sute de **invenții și inovații** înregistrate pînă în prezent, din care peste 150 s-au aplicat deja, rezultînd economii de peste 100 milioane lei, și o reducere a importurilor cu peste 12 milioane lei valută. Invențiile specialiștilor prahoveni sînt cunoscute și apreciate nu numai în țară, ci și pe alte meridane ale lumii, cîștigînd medalii și premii la expoziții și tîrguri internaționale. O realizare de deosebit prestigiu, reprezentînd o noutate absolută în tehnica mondială a ultimilor ani, o constituie invenția a doi ingineri privind motorul cu ardere internă de capacitate cilindrică variabilă (brevetat în S.U.A. și R.F.G.), al cărui consum de benzină este cu 22% mai mic; totodată, motorul este mai ieftin cu 15% și mai ușor cu 20% față de motorul clasic.

Sînt realizări care constituie o temelie solidă pentru impulsivitatea în continuare a activității de cercetare și înnoire a produselor și tehnologiilor, pentru afirmarea pleneră a revoluției tehnico-științifice în economia noastră.

lector univ. Ștefan GHEORGHE
Ploiești

DEZBATERE „R.E.”

SCURTAREA DURATEI DE REALIZARE A NOILOR OBIECTIVE (I)

PUNEREA la termen în funcțiune a noilor obiective și atingerea rapidă a parametrilor proiectați la toate capacitățile aflate în producție constituie o principală sursă de sporire a producției materiale, de acoperire mai bună a nevoilor economiei cu produse, materii prime, materiale, energie etc. atât pentru consumul intern, cât și pentru export. Calculele demonstrează că prin realizarea cu numai o lună mai devreme a obiectivelor prevăzute în actualul cincinal se asigură, în perioada 1976—1980, o producție industrială suplimentară de cel puțin 15 miliarde lei.

Construirea la timp sau în avans a noilor obiective și capacități de producție, scurtarea perioadei de atingere a parametrilor proiectați au devenit în acest al treilea an al

cincinalului revoluției tehnico-științifice angajamente de bază ale constructorilor și montorilor, a tuturor colectivelor de muncă din unitățile nou intrate în funcțiune, ca elemente hotărâtoare în transformarea cantității într-o nouă calitate. Pornind de la o asemenea cerință calitativă, de sporire a eficienței activității pe fiecare șantier al țării, „Revista economică” a organizat, cu sprijinul Comitetului județean Cluj al P.C.R., o **dezbatere** cu specialiști și cadre de răspundere din unitățile de construcții-montaj și din întreprinderile beneficiare ce își desfășoară activitatea în perimetrul său având ca obiectiv: generalizarea experienței înaintate pentru realizarea integrală a planului de investiții pe acest an și scurtarea duratei de realizare a noilor capacități de producție.

Colaborarea constructor-beneficiar, „coloană vertebrală” în asigurarea succesului

ȘI ÎN JUDEȚUL CLUJ, ca și în celelalte zone ale țării, programul amplu de investiții se realizează în ritmuri înalte. Eforturile constructorilor, proiectanților, beneficiarilor s-au materializat pe șantiere în depășirea planului de investiții, pe primii doi ani ai actualului cincinal, cu peste 375 milioane lei. Numai în 1977 au fost puse în funcțiune circa 150 de noi obiective și capacități de producție, din care un număr de 61 înainte de termenele planificate, ceea ce a făcut posibilă depășirea valorii fondurilor fixe puse în funcțiune cu 24%.

Cifrele și faptele prezentate ilustrează elocvent faptul că, în județul Cluj, s-a acumulat o experiență valoroasă în realizarea și depășirea prevederilor din planul de investiții, în punerea în funcțiune la termen și chiar în avans a capacităților de producție. De altfel, participanții la dezbateri au subliniat în unanimitate faptul că succesele înregistrate au avut la bază atenția deosebită care a fost acordată de către toți factorii implicați în procesul investițional **etapei de pregătire a investițiilor**, ca acțiune esențială, hotărâtoare, în scurtarea duratei de realizare a noilor obiective de investiții.

Pregătirea bunei desfășurări a procesului investițional implică coordonarea perfectă și asigurarea tuturor condițiilor pentru desfășurarea corelată a următoarelor activități: elaborarea și trimiterea operativă pe șantiere a documentației tehnice și de execuție, contractarea și livrarea utilajelor tehnologice în conformitate cu prevederile graficelor de execuție a lucrărilor și cu necesitățile montajului, efectuarea unei flexibile și adecvate organizări de șantier, eliberarea din vreme a amplasamentelor și deschiderea finanțării, elaborarea graficelor de eșalonare a execuției lucrărilor etc.

Dat fiind că nu ne-am propus o simplă trecere în revistă a tuturor acestor acțiuni, ne vom opri în cele ce urmează la prezentarea acelor aspecte

Au participat la dezbateri: **Viorel Lazăr**, membru al comisiei economice a Comitetului județean Cluj al P.C.R., **Titus Botoș** de la Direcția județeană de statistică, **Petre Pîrvulescu**, director tehnic al Trustului de construcții industriale, **Aurelian Vintilă**, director adjunct al Trustului de construcții locale, **Marius Mălai**, director adjunct comercial al întreprinderii „Electrocentrale”, **Sabin Bărbosu**, inginer șef la Combinatul de utilaj greu, **Andrei Zador**, șef birou investiții la întreprinderea „Technofrig”, **Veres Iosif**, șef birou investiții la combinatul minier, **Nicolae Litvin**, director științific al Institutului de proiectare Cluj-Napoca, **Leonida Palade**, șef serviciu investiții la întreprinderea „Industria sîrmei” din Cimpia Turzii; **Ion Donisanu**, director tehnic al Grupului întreprinderilor de gospodărire comunală și locativă a județului Cluj.

care suscită un interes ridicat, fie pentru a cunoaște și generaliza experiența bună din județul Cluj, fie pentru a pune în atenția specialiștilor noi puncte de vedere în anumite probleme, precum și unele propuneri care ar merita să fie temeinic analizate.

EXIGENȚĂ ȘI RESPONSABILITATE LA DEFINITIVAREA GRAFICELOR

„Trustul de construcții industriale din Cluj-Napoca a adus o contribuție importantă la îndeplinirea și depășirea planului de investiții pe ansamblul județului. Din totalul obiectivelor puse în funcțiune (19 noi capacități de producție și numeroase dezvoltări ale unor linii de fabricație), 7 au fost executate în devans cu 330 de zile.

O acțiune importantă care a permis constructorului să-și orienteze forțele exclusiv spre realizarea operativă a unor lucrări de mari proporții, a fost **exigența** de care a dat dovadă cu prilejul **semnării graficelor de execuție**. Se știe că, nu de puține ori, anumiți beneficiari se consideră absolviți de răspundere în realizarea unor noi obiective și, deci, vădesc un interes scăzut în sprijinirea organizației de construcții din momentul semnării contractului și graficului eșalonat de execuție a lucrărilor. Ulterior, chiar dacă

apar anumite probleme esențiale pentru respectarea perioadei de execuție planificată — și a căror soluționare intră în atribuțiile beneficiarului (întârzieri în sosirea proiectelor de execuție, divergențe cu furnizorii de utilaje tehnologice etc.) — acesta se consideră exonerat de răspundere prin faptul că a deschis finanțarea, în timp ce constructorul are de suferit datorită depășirii duratelor de execuție a obiectivelor respective. În afară de faptul că insistăm pe lângă beneficiar ca acesta să contribuie la rezolvarea unor probleme apărute pe parcurs, constructorii din cadrul Trustului de construcții industriale nu semnează — de câțiva ani de zile — grafice de investiții cu divergențe, fără avizările de la toți furnizorii de utilaje tehnologice, cu lucrări conexe nelămurite etc.

Desigur, un asemenea comportament nu trebuie înțeles ca unilateral, numai din partea organizațiilor de construcții. Dimpotrivă, beneficiarii s-au obișnuit să nu prezinte constructorului graficele decât după ce astfel de probleme au fost rezolvate. Acum, o astfel de înțelegere a atribuțiilor și responsabilităților fiecăruia nu mai pare pentru noi un lucru extraordinar. Am auzit însă, uneori, din partea altor organizații de construcții, că acceptarea graficelor chiar cu asemenea obiecții este inevitabilă, că trustul sau întreprinderea de construcții trebuie să înceapă lucrările (chiar dacă nu sînt pregătite sub aceste aspecte), deoarece într-un fel sau altul trebuie să-și facă planul. Mărturisesc că o astfel de opțiune este profund greșită, că a începe o lucrare din plan fără a avea condițiile absolute necesare pentru execuție, acceptînd niște lucrări care nu respectă prescripțiile tehnologice, o succesiune logică a unor faze de producție și un ritm normal de producție — numai de dragul de a începe — înseamnă de fapt nu numai o evaluare greșită a intereselor proprii, ci și ale economiei naționale. Depășirea duratelor de execuție normate care urmează inevitabil unor asemenea procedee creează mai multe complicații, atât constructorului cât și beneficiarului, decât dacă problemele ar fi tratate de la început cu maximă responsabilitate. (Din cuvîntul tovarășului **P. Pîrvulescu**.)

CORELĂRI DE PLAN NU NUMAI PE AN, CI ȘI PE TRIMESTRE

„O altă problemă, de o deosebită importanță, o reprezintă modul în care sînt corelate, încă din plan, activitățile și sarcinile constructorului și beneficiarului. Problema trebuie privită cu maximum de atenție nu numai pentru corclarea valorică anuală a celor două planuri, ci și acelei fizice, pe trimestre.

În general, în 1977, în întreprinderile județului s-a asigurat o corclare judicioasă atît pe an cît și pe trimestre între planurile fizice și valorice ale beneficiarilor și constructorului, ceea ce a condus la o cointereseare adecvată a ambilor parteneri în realizarea ritmică, la vreme a tuturor lucrărilor și obiectivelor stabilite. Din păcate, însă, au existat și excepții. Astfel, deși planul anual valoric al întreprinderii „Industria sîrmei”-Cîmpia Turzii a fost corelat cu cel al constructorului, acest lucru nu s-a realizat în totalitate și pe trimestre. Au existat perioade în care constructorul avînd un plan mai mic, — pe care l-a îndeplinit și depășit, nu a putut să asigure în același timp și realizarea planului de investiții al beneficiarului, care, în aceeași perioadă, avea stabilite sarcini fizice cu mult mai mari. Un asemenea mod de a coordona activitatea celor doi factori implicați dă naștere la anumite divergențe și tergiversări, deloc în favoarea scurtării duratei de realizare a noilor obiective de investiții” (Din cuvîntul tovarășului L. Palade).

„Desigur, problema nu este străină constructorului. Aș dori însă să arăt că, după părerea mea, o asemenea situație ia naștere pe parcursul anului. La început planurile constructorului și ale beneficiarului sînt bine corelate. Pe parcurs, în derularea activității practice, apar însă destul de numeroase modificări de priorități la beneficiar, dar mai ales la constructor, modificări a căror perfectă corelare se face destul de anevoios, dat fiind că e vorba de a redimensiona niște prevederi de plan. Ca urmare, pentru a realiza, pe tot parcursul anului de plan, o corelare adecvată trebuie să se țină seama în mai mare măsură de două aspecte: pe de o parte, să se reducă numărul acestor modificări printr-o analiză mult mai temeinică a necesităților lor, atît la constructor cît și la beneficiar, prin dezvoltarea capacității de a prevedea și prognoza cu mai multă claritate, încă din faza de pregătire a investițiilor, multe din necesitățile care apar ulterior; pe de altă parte, este absolut necesar ca asemenea modificări de priorități odată efectuate și aprobate să poată fi mult mai operativ operate, corelate, atît în planul constructorului, cît și al beneficiarului” (Din cuvîntul tovarășului P. Pîrvulescu).

Lărgirea capacității și sporirea productivității în proiectare

ASIGURAREA documentației tehnice și de execuție pe șantier, la termen și de bună calitate, reprezintă unul dintre punctele forte ale unei pregătiri corespunzătoare a lucrărilor. În acest domeniu se regăsește mari rezerve, însemnate posibilități de redu-

cere a duratei de realizare a noilor obiective de investiții. Un argument convingător îl reprezintă faptul că, în județul Cluj, alături de numeroase realizări notabile pe linia sporirii capacității și a productivității proiectării proprii, au existat și mai există și în acest an unele cazuri de obiective atacate cu întârziere datorită neprimirii la vreme a documentațiilor tehnice și de execuție: la întreprinderile „Carbochim”, „Terapia”, Întreprinderea de materiale de construcții din Turda, cea de reparații auto Cluj-Napoca ș.a. Participanții la dezbateri au formulat cîteva puncte de vedere și propuneri interesante referitoare la unele posibilități de sporire a capacității și productivității muncii de proiectare — premisă esențială a sporirii operativității în elaborarea documentației.

PROIECTELE TIP — SUFICIENTE CA NUMĂR ȘI CALITATE

„În scopul de a degrova proiectarea de o parte din multiplele sale sarcini și de a o face mai productivă, e de la sine înțeles că se impune extinderea pe scară largă a utilizării proiectelor-tip. În momentul de față însă, se poate aprecia că numărul proiectelor tip care să corespundă simultan tuturor exigențelor beneficiarilor și constructorilor este încă relativ mic. Astfel, deși pentru creșterea accentuată a productivității muncii la constructor este necesar să sporească gradul de industrializare a lucrărilor și, deci, construcțiile să fie integral sau în cea mai mare parte prefabricate, totuși există încă multe proiecte-tip, și nu numai în cazul obiectivelor social-culturale sau de locuințe, care folosesc încă multe elemente de zidărie, turnări de betoane etc. Sistemele constructive de acest gen au o productivitate redusă și deci nu corespund cerințelor de desfășurare industrială a activității pe șantier” (Din cuvîntul tovarășului N. Lîtvîn).

„Se pare că, pe lîngă comoditatea anumitor proiectanți, mai există o cauză a extinderii încă reduse a elementelor prefabricate care acționează nu numai în cazul proiectelor-tip. Din examinarea proiectelor pe care le-am primit în ultima vreme de la Institutul „Electrouzinproiect”-București, de pildă, reiese că, în unele cazuri, se continuă și chiar se accentuează tendința unor organizații de proiectare de a utiliza soluții monolit pe scară mai largă decît cele prefabricate, aceasta deoarece betonul monolit are un preț de deșeu mai redus decît cel prefabricat. Ca urmare, proiectantul, obligat să se înscrie într-un anumit preț total al lucrării, în loc să depună un efort de creativitate sporit, apelează la soluțiile cele mai comode și face reduceri de costuri prin prevederea în proiecte a betonului monolit.

Trebuie subliniat că un asemenea mod de a proiecta este profund neeconomic, dăunător, deoarece așa-zisele economii nu se realizează decît în aparență. În realitate, la constructor, utilizarea unor asemenea soluții este neeconomicoasă și are o productivitate redusă. Apoi, nu trebuie uitat faptul că pentru realizarea betonului monolit se consumă o mare cantitate de material lemnos pentru cofraje care, după părerea noastră, își găsește o utilizare mult mai eficientă și rațională în industria de prelucrare lemnului. În

afară de acest lucru trebuie adăugat și faptul că, prin utilizarea soluțiilor cu un grad larg de prefabricare, economia națională ar putea beneficia de serioase avantaje prin scutirea duratei de execuție cu 30-40% față de situația actuală și, deci, prin punerea în funcțiune mai devreme a noilor capacități de producție și obținerea unor însemnate producții suplimentare”. (Din cuvîntul tovarășului P. Pîrvulescu)

PROIECTAREA. DE CE NU ȘI LA BENEFICIAR ?

„Pentru a contribui la sporirea capacității de proiectare, Combinatul minier din Cluj, în calitate de beneficiar, desfășoară și o activitate de proiectare proprie care a contribuit, numai în anul 1977, cu 23.000 de ore la elaborarea unor documentații tehnico-economice. Dat fiind că încercarea noastră s-a soldat cu rezultate dintre cele mai bune, ne propunem să extindem această inițiativă care, pe lîngă o creștere a capacității totale de proiectare din județ, contribuie și la valorificarea mai înaltă, mai complexă a potențialului creator al specialiștilor din întreprindere”. (Din cuvîntul tovarășului I. Vereș).

MAI PUține MODIFICĂRI ALE PRIORITĂȚILOR LA PROIECTANT

„Există anumite situații în care duratele totale de realizare a investițiilor se prelungesc mult în timp datorită întârzierii cu care se elaborează documentațiile de execuție pentru anumite lucrări, deși acestea sînt prinse în plan cu termene precise de finalizare. De multe ori, cauza unei asemenea situații o reprezintă faptul că prioritățile în elaborarea proiectelor se modifică, în unele cazuri mult prea des, față de posibilitățile proiectantului de a se menține în graficele fundamentate pe baza drumului critic de punere în funcțiune a diferitelor capacități de producție. Din această cauză au întârziat în 1977, de exemplu, proiectele pentru fundația halei de mașini electrice de la un laminor al întreprinderii „Industria sîrmei” din Cîmpia Turzii. Fără a milita pentru un immobilism în stabilirea tematicii și a preocupărilor proiectului, se poate aprecia necesar ca orice cerință de schimbare a priorităților să fie cît mai temeinic fundamentată, pentru a nu afecta termenele de punere în funcțiune la obiectivele prinse în plan. În cazul în care modificarea este absolut necesară și provoacă întârzieri în predarea documentației la alte capacități prevăzute în plan, consider că ar trebui decalat corespunzător, cu consultarea constructorului, și termenul final de punere în funcțiune. Și aceasta deoarece — dacă nu se respectă termenul inițial de începere prevăzut în grafic — este normal să fie corelat cu noua situație și termenul final de încheiere a lucrărilor. Desigur, chiar dacă uneori documentația întârzie, datorită constructorului este să depună toate eforturile pentru a recupera rămînerea în urmă a celor din proiectare. Propunerea anterioară se referă însă la depășirile la care, în mod obiectiv recuperarea prin forțele constructorului nu mai este posibilă”. (Din cuvîntul tovarășului L. Palade).

Dezbateri consemnate de
V. BOESCU
B. PĂDURE

„Practica, viața, realizările obținute de sute și sute de unități agricole demonstrează că esențial este felul în care se execută lucrările agricole, este munca oamenilor. Oamenii pot înfringe condițiile vitrege ale naturii asigurând recolte mari. De aici trebuie să pornim în activitatea viitoare“.

NICOLAE CEAUȘESCU

Exigențe ale ridicării calitative a agriculturii

ORGANIZAREA SUPERIOARĂ ȘI VALORIFICAREA REZERVELOR, factori decisivi ai obținerii unor producții superioare

PROFUNDA ANALIZA făcută de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la Consfătuirea de lucru consacrată problemelor agriculturii, desfășurată cu o lună în urmă, reliefează, în spirit revoluționar, mersul îndeplinirii planului cincinal în agricultură, direcțiile actuale și de perspectivă în care trebuie acționat pentru ridicarea pe o treaptă superioară a întregii activități din această ramură de bază a economiei naționale. Ampla expunere a secretarului general al partidului se constituie ca un prețios și unitar îndrumar pentru toți cei care sînt participanți la crearea pîinii națiunii, pentru toți cei care sînt chemați să depună susținute strădani pentru ca, an de an, pămîntul patriei să rodească mai mult, ca holdele țării să fie mai bogate, iar bunăstarea oamenilor muncii să se ridice la cote tot mai înalte.

Sînt țeluri a căror realizare este pe deplin fundamentată. Ca urmare a politicii consecvente a partidului de industrializare socialistă a țării, de modernizare a agriculturii, această ramură dispune de o bază materială în continuă dezvoltare, ale cărei caracteristici le constituie gradul ridicat de mecanizare, extinderea irigațiilor, utilizarea pe scară largă

a chimizării, aplicarea cuceririlor științei și tehnologiilor avansate. Oamenii muncii din agricultură dispun de condiții de muncă și viață mereu mai bune, de largi posibilități de acces la o pregătire tot mai temeinică, în consens cu marile exigențe pe care partidul, viața însăși, le pun în fața agriculturii. Iată de ce în agricultura României se poate — și trebuie — să se asigure o sporire mai accelerată a producției vegetale și animale, formarea la parametri superiori a fondului central al statului, se poate și trebuie acționat pentru mai buna satisfacere a necesităților industriei naționale în continuă dezvoltare, pentru o mai bună aprovizionare a populației și crearea unor disponibilități pentru export, și astfel pentru creșterea mai substanțială a aportului agriculturii la mărirea avuției naționale, a nivelului de trai material și spiritual al întregului popor.

În strălucita cuvîntare a tovarășului Nicolae Ceaușescu la consfătuirea amintită sînt subliniate, în mod deosebit, trei momente cu semnificații determinante pentru prezentul și viitorul agriculturii românești. La acestea ne vom referi în cele ce urmează.

Rezultate bune, dar și rezerve nefructificate

ASA CUM ESTE CUNOSCUT, în primii doi ani ai actualului cincinal în agricultura noastră socialistă au fost obținute unele rezultate bune, detașându-se în acest sens producțiile de cereale obținute — aproape 20 milioane tone în 1976 și peste 18,5 milioane tone în 1977 (o producție medie anuală de circa 19 milioane tone), precum și rezultatele în ceea ce privește plantele tehnice, legumicultura, viticultura și pomicultura; secretarul general al partidului sublinia, totodată, ca un fapt cu numeroase efecte pozitive, creșterea producției animaliere. Este evident, așadar, un curs ascendent al recoltelor și producțiilor din agricultură.

Acastă creștere obținută în condiții climatice mai puțin favorabile, deși substanțială față de media anuală a cincinalului precedent, asigurînd satisfacerea nevoilor economiei naționale, nu se ridică totuși la nivelul prevederilor din planurile noastre de dezvoltare economico-socială, nefiind fructificate, în suficientă măsură, investițiile alocate pentru modernizarea agriculturii. Pro-

ducțiile totale la cereale, plante tehnice, legume, fructe, struguri, efectivele de animale și producțiile de carne, lapte, lînă și ouă nu sînt la nivelul posibilităților reale de care dispune agricultura noastră socialistă.

Analizînd rămîinerile în urmă față de prevederile planului, față de sarcinile programelor speciale întocmite pentru fiecare sector din agricultură, într-un spirit de înaltă exigență comunistă tovarășul Nicolae Ceaușescu a atras atenția că prevederile la cereale, alte produse vegetale și animale n-au fost realizate nu datorită condițiilor climatice mai puțin favorabile, ci în primul rînd ca urmare a unor lipsuri existente în munca organelor agricole, a conducătorilor unităților agricole de stat și a cooperativelor agricole, cercetării științifice, care nu au mobilizat în suficientă măsură toate forțele pentru organizarea mai bună a producției și a muncii, pentru folosirea rațională a pămîntului și a bazei materiale, pentru aplicarea celor mai avansate tehnologii care să contribuie la creșterea producției agricole vegetale și animale, la îndeplinirea și depășirea sarcinilor.

Așa cum se arăta la consfătuire, pe primul plan trebuie să punem folosirea judicioasă a fondului funciar. Or, în primii doi ani ai actualului cincinal,

sub diferite forme, au rămas anual nefolosite însemnate suprafețe, a căror utilizare putea să contribuie la mărirea producției agricole. La cereale — cea mai mare parte din nerealizări s-a înregistrat la producția de porumb-boabe, ca urmare a unor randamente scăzute la hectar în numeroase unități care nu au realizat densitățile optime, nu au aplicat tehnologiile cele mai potrivite și au manifestat deficiențe în organizarea producției și a muncii. La plante tehnice — și mai ales la floarea soarelui și sfecla de zahăr, care dețin ponderea principală în cadrul acestei grupe — minusurile de producție înregistrate în primii doi ani ai cincinalului se datoresc randamentelor scăzute la hectar ca urmare a neaplicării tehnologiilor stabilite. În legumicultura, pomicultura și viticultura, nerealizările din primii doi ani ai cincinalului se datoresc producțiilor scăzute la hectar și diminuării suprafețelor în multe unități, deficiențelor în executarea însămînțărilor, plantărilor, a lucrărilor de întreținere, combatere a bolilor și dăunătorilor.

În ce privește creșterea animalelor rămîinerile în urmă la efective au fost determinate de indicii de natalitate care s-au situat la toate speciile și sectoarele sub nivelul prevăzut în program,

de pierderile mari prin mortalitate, a deficiențelor manifestate în acțiunea de organizare a creșterii tineretului de producție, necesar sporirii efectivelor matcă. De asemenea, livrarea animalelor la greutatea mai mici decât cele planificate, îndeosebi la bovine, a influențat negativ atât efectivele cât și producția animalieră și livrările la fondul de stat.

Am trecut în revistă aceste neajunsuri spre a evidenția încă o dată cauzele lor subiective, înlăturarea acestora înscriindu-se efectiv în parametrii atât de necesari ai unei munci mai bine previzionate, organizate, realizate, finalizate. Sînt imperative care, în contextul orientărilor și indicațiilor date de secretarul general al partidului, desemnează limpede modul exigent, dens calitativ, cu un consum mai mare de muncă chibzuită în care trebuie acționat în acest an, hotărîtor pentru îndeplinirea prevederilor cincinalului în agricultură. Cu atât mai mult cu cît acestea constituie o puternică bază de pornire pentru cincinalul 1981—1985, perioadă cînd agricultura trebuie să se afle pe noi trepte de calitate, să aducă o contribuție sporită la înscrierea României în rîndul țărilor cu o economie mediu dezvoltată.

Folosirea mai bună a mijloacelor și a tehnologiilor prevăzute

OBIECTIVUL fundamental al tuturor lucrătorilor ogoarelor îl constituie creșterea substanțială a producției agricole vegetale și animale, prin folosirea intensă a bazei tehnico-materiale, prin aplicarea largă a cuceririlor științei agricole, prin valorificarea deplină a marilor rezerve existente, astfel încît, în fiecare județ, în fiecare cooperativă agricolă și întreprindere de stat să se obțină producții la nivelul realizărilor din unitățile fruntașe. Pentru aceasta există programe concrete în toate sectoarele agriculturii, pe plan județean și în cadrul tuturor unităților și comunelor. „În ce privește obiectivele agriculturii, arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, ele au fost definite clar de Congresul al XI-lea și de Conferința Națională. De aceea, nu se pune acum problema să stabilim noi obiective, noi sarcini pentru agricultură. Am elaborat în amănunt programe concrete pentru toate sectoarele agricole, inclusiv pe plan județean în cadrul tuturor unităților de stat și cooperatiste, al comunelor. Nu este nevoie de noi programe și noi planuri de dezvoltare a agriculturii. Ceea ce se impune acum este adoptarea măsurilor practice pentru realizarea în viață a programelor existente”.

În anul 1978 agricultura trebuie să obțină o producție globală agricolă de 134,7—146,3 miliarde lei, cu 7,9—17,3% mai mare decât media perioadei 1976—1977; să furnizeze, împreună cu industria alimentară, la fondul pieței, cu 10,7% mai multe produse agroalimentare decât în 1977, și să sporească, totodată, față de anii anteriori, livrările

la export. În condițiile unui an agricol normal, în anul 1978, la principalele produse agricole, se prevăd producții superioare: la cereale — peste 23 mil. tone, la sfecla de zahăr — peste 8,5 mil. tone, la floarea-soarelui — peste 1,1 milioane tone, la cartofi de toamnă peste 4,8 mil. tone, la legume de cîmp peste 4,3 mil. tone, la fructe circa 2,2 mil. tone, la struguri — circa 1,8 mil. tone, la carne în viu — aproape 2,7 mil. tone, la lapte de vacă — peste 61 mil. hl, etc.

Creșterile de producție stabilite se fundamentează pe folosirea chibzuită a bazei tehnico-materiale existente, pe investițiile mari alocate pentru dezvoltarea acesteia, pe experiența bogată a unităților agricole fruntașe, pe angajarea planară a tuturor lucrătorilor de pe ogoare pentru transpunerea în viață a programelor speciale — în profil teritorial — de creștere a producției de cereale, plante tehnice, legume și fructe, a șeptelului și producției animaliere. Realizarea producțiilor stabilite prin lege necesită folosirea rațională, în întregime, a fondului funciar, a fiecărui metru de pămînt — oriunde s-ar afla acesta. Trebuie asigurate toate condițiile tehnice și organizatorice, intensificate la maximum, preocupările în scopul de a cultiva integral suprafețele prevăzute prin plan, la orice cultură, cu deosebire la grâu, orz, porumb și legume.

Neîndoielnic, măsuri energice, hotărîte, se impun luate de Departamentul de îmbunătățiri funciare pentru realizarea programelor de irigații de sisteme mari și locale, în toate zonele țării, astfel ca acestea să funcționeze în bune condițiuni, la parametri proiectați. Dar, paralel cu toate aceste acțiuni care urmăresc sporirea suprafețelor cultivate, creșterea fertilității solului, trebuie acționat energie pentru folosirea integrală a tuturor mijloacelor de care dispunem ca pămîntul patriei să fie mai rodnic. Iar în acest cadru o deosebită atenție trebuie acordată utilizării cît mai ridicată a forței de muncă, nivelul folosirii ei situîndu-se în prezent cu mult sub posibilități. Afirmăm aceasta întrucît în ultimii ani un număr ridicat din totalul cooperativilor efectuează numai pînă la 40 sau pînă la 80 norme de muncă, față de un număr mai restrîns ce efectuează între 160 și 300 norme de muncă anual. Creșterea gradului de folosire a forței de muncă ocupate implică numeroase acțiuni și preocupări pentru o mai bună organizare a activităților, începînd de la nivelul organelor de sinteză și pînă la cel al fiecărei unități agricole în parte. Numai, pe această bază se pot asigura condiții superioare pentru realizarea sarcinilor de plan propuse.

Producția de cereale constituie și în viitor o sarcină prioritară, caracteristică a planului de dezvoltare a agriculturii. Ea trebuie să ajungă în acest an la peste 23 mil. tone și cu deosebire, va trebuie să obținem o producție ridicată la porumb — peste 13,2 mil. tone. Practic, în acest an, așa cum a indicat secretarul general al partidului, trebuie să se realizeze 4 tone de porumb boabe în medie la hectar, urmînd ca în 1980 să se ajungă la cel puțin 5 tone la hectar. Căile pentru înlăturarea acestui obiectiv major se înscriu, toate, în perimetrul unei agriculturi științifice, intensive, de rînda-

ment ridicat. Pe un plan sintetic este necesar ca în fiecare unitate să se întocmească programe concrete, detaliate, cu sarcini și responsabilități precise pentru cultura porumbului, să se realizeze aplicarea cu strictețe a tehnologiilor, de la pregătirea terenului și alegerea soiurilor și hibrizilor, la recoltarea, transportul și depozitarea producției.

În acest cadru în toate unitățile este necesar să se acorde o deosebită atenție însămințării suprafețelor prevăzute, astfel încît să se asigure o suprafață de minim 4 mil. de hectare cultivate cu porumb, din care cel puțin 3,5 mil. hectare în cultura I-a și 500—600 mii hectare în cultura a II-a, îndeosebi pe suprafețele irigate, avînd ca premergătoare orzul, care ocupă în acest an o suprafață de aproape 700 000 ha. Se impune ca semănatul să se efectueze la termenele strict stabilite, folosind semințele din hibridii specifici zonei și asigurîndu-se densități de 40—50 mii plante pe hectar la cultura neirigată, respectiv, de 60—80 mii plante pe terenurile irigate. Aplicarea cu fermitate a hotărîrilor adoptate la recenta consfătuire trebuie să determine ca pe toate suprafețele irigate să se obțină, în medie pe țară, 9—10 tone de porumb boabe, fapt ce va avea o influență deosebită asupra realizării producției totale. Trebuie să nu precupețim nici un efort pentru a realiza în acest an densitățile la hectar la cultura I și a II-a, să aplicăm tehnologiile cele mai avansate, să efectuăm lucrările de întreținere la timpul optim — singura cale pentru realizarea unor producții tot mai ridicate.

Creșteri mari de producție sînt prevăzute în acest an și la **culturile de legume și plante tehnice**. La legume, așezarea sarcinilor de plan și elaborarea programelor s-au fundamentat, în bună măsură, pe accentuarea procesului de concentrare a producției, pe amplasarea culturilor numai în terenuri irigate, pe îmbinarea armonioasă a producției de legume timpurii cu cea de vară pentru consum proaspăt și pentru industrializare, pe cultivarea unui sortiment mai restrîns de legume în fiecare unitate și eșalonarea plantărilor în așa fel încît producția și fondul de stat să se realizeze — cu excepția verzei de toamnă și a rădăcinoaselor — pînă la 15—20 septembrie, spre a se preîntîmpina pierderile din cauza înghețurilor timpurii. În acest an va trebui asigurată o cantitate suficientă de rîsad, cu o rezervă de 40—50%, pentru a putea rapid înlocui pierderile ce ar putea apare ca urmare a diverselor calamități naturale.

În viticultura și pomicultura repartizarea sarcinilor de producție pe județe s-a corelat cu programul de plantații noi și de modernizare a celor existente, ceea ce asigură sporirea în acest an și viitorii ani, a patrimoniului viti-pomicol, a recoltei de fructe și struguri și îmbunătățirea calității acestor produse

în concordanță cu cerințele interne și cele ale exportului.

Pentru satisfacerea în tot mai bune condiții a nevoilor de consum ale populației și a cerințelor industriei prelucreătoare, programele privind **dezvoltarea zootehniei și producției animale** stabilesc, după cum se cunoaște, pentru perioada 1976—1980, niveluri mai înalte decât s-au prevăzut inițial în cincinal. Realizarea lor a implicat o așezare mai judicioasă, pe județe și unități, a indicatorilor de plan — efective, indici de reproducție, bază furajeră, producție și valorificarea acesteia la fondul de stat. Practic, în acest an trebuie să se asigure atât creșterea substanțială a efectivelor de animale, cât și sporirea cu 16% a producției de carne, cu 22% a producției de lapte și cu 25% a celei de înă, în comparație cu realizările anului 1977. La stabilirea acestor sarcini s-a ținut seama de faptul că în primii doi ani ai actualului cincinal s-au înregistrat, datorită deficiențelor în conducerea proceselor de producție, nerealizări însemnate în ceea ce privește efectivele de animale, comparativ cu nivelurile din programul de dezvoltare al zootehniei. Iată de ce în fața tuturor unităților stă sarcina de mare răspundere de a asigura, pe lângă realizarea sarcinilor pe anul 1978, **recuperarea integrală a rămănelor în urmă**, în așa fel încât să se creeze o corelație optimă între sarcinile de formare a fondului de stat și cele de sporire a efectivelor.

Rezultatele deosebite obținute în unitățile agricole fruntașe confirmă că indicatorii care revin agriculturii din planul național unic de dezvoltare economico-socială a țării pe 1978 sînt pe deplin realizabili. Evident, se cer măsuri hotărîte în fiecare județ, în fiecare cooperativă agricolă, stațiune de mecanizare, întreprindere agricolă de stat, pentru continua perfecționare a organizării muncii, ridicarea neîncetată a calificării cadrelor și promovarea tehnologiilor avansate, a cuceririlor științei și tehnicii. Întreaga activitate a unităților agricole trebuie să se desfășoare sub semnul ridicării hotărîte a productivității muncii, a rentabilității, prin asigurarea unei noi corelații între producție, venituri și cheltuieli.

Fără îndoială că în acest an este necesară o preocupare mai intensă pentru **stimularea producției de pe loturile personale ale cooperativelor pentru creșterea producției agricole în zonele necooperativizate**. Statul va sprijini și în continuare dezvoltarea formelor de asociere între producătorii agricoli din aceste zone, precum și sporirea producției prin acordarea de asistență zooveterinară și tehnică, prin măsuri de ameliorare a ra-

selor de animale, acțiuni de combatere a dăunătorilor din livezi, asigurarea de material săditor viti-pomicol de mare productivitate și semințe din soiuri cât mai valoroase.

Întărirea ordinii, disciplinei și răspunderii în muncă — factor decisiv al îndeplinirii prevederilor

ASA CUM SUBLINIA tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, oricât ar fi de bine elaborat și corelat, planul nu se realizează de la sine. Îndeplinirea lui solicită exigență, mobilizarea tuturor forțelor existente, valorificarea rezervelor de orice fel, întărirea ordinii și disciplinei la fiecare loc de muncă. Realizarea indicatorilor de plan impune, totodată, organizarea unei analize permanente — zilnic, decadal și lunar — asupra modului cum se îndeplinesc acțiunile și măsurile stabilite în programe și urmărirea riguroasă a încadrării în nivelele de cheltuieli cuprinse în devizele pe care s-a fundamentat planul.

Pentru ridicarea întregii activități economice din agricultură pe o treaptă superioară, se impune o radicală **îmbunătățire a stilului de muncă**, o creștere hotărîtă a răspunderii și exigenței, a ordinii și disciplinei, mergînd de la conducerea ministerului și organelor agricole județene, a Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole de Producție și a organelor sale județene, a consiliilor populare comunale pînă la ultimul lucrător de pe ogoare, la ultimul locuitor al satului. Referindu-se la acest proces, componentă fundamentală a obținerii unor rezultate superioare, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** arăta: „**Conducerea agriculturii nu se poate rezuma la comunicarea planului. A conduce agricultura înseamnă a interveni operativ — ea de altfel în toate domeniile producției materiale — iar în agricultură se cere chiar mai mult. Trebuie asigurată intervenția zilnică în dirijarea producției, ținînd seama de condițiile pedoclimatice, de ceea ce se întimplă la un moment dat, în așa fel încît să se îndeplinească în practică programele stabilite**”.

O conducere eficientă, preventivă față de apariția neajunsurilor, operativă în eliminarea lor cere o mai strînsă conlucrare între ministerele economice și în primul rînd între Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini, Ministerul Industriei Chimice și Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, pentru respectarea strictă a obligațiilor contractuale în ce privește livrarea la timp și în bune condițiuni a mașinilor, utilajelor, pieselor de schimb, a îngrășămintelor chimice etc., pentru a asigura o producție agricolă cantitativă și calitativă în conformitate cu sarcinile de plan.

La consfătuirea de lucru consacrată problemelor agriculturii, secretarul general al partidului sublinia că trebuie acționat stăruitor în scopul folosirii raționale, integrale, a tuturor mijloacelor mecanice existente în această ramură, pentru scurtarea cât mai mult posibil a duratei campaniilor agricole. Strîns legat de aceasta se ridică problema **reparațiilor și întreținerii**, pentru menținerea în perfectă stare de funcționare a parcului de tractoare și mașini agricole, precum și problema instaurării unei ordini și discipline desăvîrșite în toate unitățile de întreținere, reparații și de mecanizare.

Baza tehnico-materială creată, în continuă dezvoltare și modernizare, experiența bogată acumulată, recente măsuri privind legarea nemijlocită a veniturilor de activitatea de producție, inclusiv pentru inginerii și președinții de cooperative, pentru conducătorii întreprinderilor agricole de stat, mecanizatorii și conducătorii stațiilor de mecanizare, precum și măsurile referitoare la creșterea cointeresării personalului muncitor în sporirea producției fizice, în realizarea și depășirea venitului planificat, sînt de natură să determine, încă din acest an, o cotitură hotărîtă în direcția valorificării plene a marilor rezerve de creștere a producției agricole vegetale și animale.

Agricultura noastră dispune de o bună bază tehnică materială; avem o țărânie talentată și muncitoare, cadre de specialiști experimentați care știu să obțină recolte bogate pentru a ridica agricultura la nivelul celor mai înalte exigențe ale statutului ei de ramură de bază a economiei naționale. ne bucurăm de atenția și sprijinul permanent al conducerii partidului și statului, al tovarășului **Nicolae Ceaușescu**. Avem deci toate condițiile asigurate pentru a perfecționa, în continuare, activitatea și munca noastră din agricultură.

Dezbaterile fructuoase din adunările generale ale unităților agricole de stat și cooperatiste, care s-au desfășurat recent, au exprimat hotărîrea fermă, a întregii țărâni, pentru ca sub conducerea organelor și organizațiilor de partid să nu precupețească nici un efort pentru realizarea obiectivelor trasate de Congresul al XI-lea și de Conferința Națională a partidului, pentru creșterea contribuției agriculturii la dezvoltarea economiei naționale, la ridicarea bunăstării întregului nostru popor. Depinde de noi, de cei care lucrăm în problemele agriculturii, — în unitățile agricole de stat și cooperatiste, în învățămînt, cercetare, organe agricole teritoriale sau centrale — de modul în care vom ști să folosim eficient aceste condiții minunate create agriculturii, pentru a fructifica din plin toate posibilitățile pe care le oferă pămîntul mînos al patriei, pentru ridicarea agriculturii românești pe o treaptă superioară, astfel încît contribuția acestei ramuri la înflorirea și strălucirea României socialiste să fie tot mai înaltă.

dr. ing. Alexandru IGNAT

O OPȚIUNE PENTRU PROGRESUL SOCIAL-UMAN: DINAMICA INDUSTRIALIZARE-URBANIZARE (II) *

Urbanizarea — catalizator al creșterii

PROCESUL DE URBANIZARE este condiționat de procesul complex al implantării și amplificării structurilor economice, edilitare, sociale etc. El poate fi urmărit pe mai multe planuri. În primul rând, urbanizarea ca expresia sa cea mai generală, poate fi caracterizată de (a) creșterea în mod absolut și relativ a populației urbane și (b) de amplificarea și restructurarea rețelei de localități urbane. Pe cel de-al doilea plan, procesul planificat și dirijat al urbanizării României socialiste, poate fi urmărit atât prin modul în care s-au dezvoltat orașele existente, cât și prin apariția unor localități urbane nou construite sau provenite prin dezvoltarea și transformarea unor localități rurale și implicit dezvoltarea fondului de locuințe și a întregii infrastructuri edilitare și social culturale etc.

Ținând seama de complexitatea acestor determinări, în această a doua parte a studiului mă rezum mai ales la problemele celui de-al doilea plan amintit, urmărind reliefați direcțiilor și elementelor prin care urbanizarea — concomitentă și rezultantă a creșterii economice, dar și factor de stimulare a dezvoltării, — impulsionează procesul de dezvoltare și progres.

Trăsături ale concepției spațial-funcționale

PROCESUL, coordonat și dirijat de amplificarea a structurilor industriale ale țării, concomitent cu dezvoltarea și modernizarea tuturor sectoarelor economiei naționale, având la bază o strategie coerentă de echilibrare și omogenizare a dezvoltării economice și sociale se reflectă și în „Programul național de sistematizare”. Prin acest instrument de echilibrare și orientare a dezvoltării economice și sociale în profil teritorial, care ține seama de finalitatea sa social-umană, se urmărește ameliorarea continuă a cadrului general de viață a întregii colectivități și aceasta pe toate planurile. În dimensiunile ample ale strategiei generale de dezvoltare a societății românești, în cadrul programului amintit sînt preconizate astfel cele mai potrivite soluții pentru dezvoltarea spațial-funcțională, într-o concepție unitară, a tuturor județelor și a întregii rețele de localități urbane și rurale, care să permită ridicarea gradului lor de urbanizare și să asigure o reală și deplină egalitate în drepturi, între toți cetățenii țării indiferent de naționalitate. Secretarul general al partidului și președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, inițiatorul acestei strategii arată că „...înfăptuirea programului național de sistematizare va contribui astfel la realizarea unuia din cele mai importante obiective ale edificării societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintării spre comunism — dispariția treptată a deosebirilor esențiale dintre oraș și sat”. 1)

În anul trecut, rețeaua de localități a țării era constituită din 236 de orașe (din care 47 municipii) și 2706 comune cuprinzînd 13149 de sate care suferă permanent transformări profunde. Este greu să mă refer în acest articol la uriașa complexitate a tuturor elementelor componente ale cadrului material de viață al societății, la amplele concepte privind zonarea teritoriului și complexului de factori spațiali-funcționali, la elementele de conexiune și integrare cu politica generală de dezvoltare economică și socială. Mă voi mărgini să evoc doar faptul că procesul de dezvoltare regională, și prin excelență cel de industrializare, este abordat în cadrul strategiei globale a partidului nostru asupra progresului țării, în conexiune cu dezvoltarea rețelei de localități și a unui sistem de legături și relații economice și de altă natură, care definesc zone de influență sau dependență și procese de antrenare a dezvoltării, într-o viziune polarizatoare și integratoare.

De exemplu, în țara noastră produsul urbanizării poate fi urmărit din mai multe unghiuri: (a) dezvoltarea și sistematiz-

* Prima parte a acestui articol a apărut în nr. 52/1977 al revistei.

zarea centrului coordonator al întregii activități politice, economico-sociale, culturale etc., de ansamblu — capitala țării, București, care deține circa 17% din volumul producției industriale a țării și aproape 20% din totalul populației urbane; (b) dezvoltarea unor centre nodale sau poli de creștere — pînă în prezent în număr de 18, ce dețin 38% din totalul producției industriale a țării. Acestea sînt caracterizate printr-o dezvoltare multilaterală, dispun de un puternic potențial economic și cultural, deținînd poziții-cheie în teritoriu, cu o zonă periurbană extinsă (la Cluj, Brașov, Iași, Constanța, Timișoara, Galați, Craiova etc.); (c) evoluția unor centre de echilibrare și de atracție zonală, constituind o rețea de orașele mijlocii și mici (de circa 60 localități), așezate astfel în teritoriu încît să compenseze lipsa unor orașe mari și care prin amplasarea unor noi obiective economice, îndeosebi industriale și prin creșterea lor dinamice din ultimele decenii, să contribuie la echilibrarea teritorială a dezvoltării (de exemplu Slobozia, Rîmnicu Vîlcea, Tirgoviște, Vaslui, Zalău, Giurgiu, Motru, Mangalia etc.); (d) apariția unor centre de influență locală, multe din ele recent declarate orașe, amplasate în puncte în care se cere compensată densitatea urbană din teritoriu și cu funcții de antrenare și coordonare a satelor apropiate (exemplu orașul Dr. Petru Groza, Govora, Pașcani, Ploeni, Vălenii de Munte etc.); (e) dezvoltarea unor centre social-economice cu caracter urban — acestea sînt localități rurale, cu largi perspective de dezvoltare economico-socială, avînd o importanță deosebită în perspectiva politicii teritoriale a României, prin transformarea lor în localități urbane și accelerarea procesului de urbanizare, avînd un rol de centre gravitaționale și de deservire a localităților rurale din împrejurimi.

Omogenizarea și echilibrarea dezvoltării teritoriale — o componentă strategică de bază

INTREAGA strategie a dezvoltării rapide și echilibrate a teritoriului țării se reflectă în subordonarea politicilor sectoriale țelului suprem de creștere continuă a nivelului de trai material și spiritual al oamenilor muncii, de omogenizare a veniturilor, a condițiilor de muncă și de viață, de ștergere treptată a deosebirilor esențiale dintre saț și oraș. Prin politica de industrializare și de amplasare a noilor obiective economice, de dezvoltare a celorlalte infrastructuri edilitare, sociale, culturale etc. se urmărește apropierea continuă a nivelurilor de urbanizare a tuturor județelor țării (vezi graficul).

Ritmurile de dezvoltare economică diferențiate pe județe și localități, corelate cu dezvoltarea socială și edilitară, vor determina ca la nivelul anului 2000 în nici un județ să nu se integreze mai puțin de 50% populație urbană. Diferențele dintre județele cele mai urbanizate și cele mai slab urbanizate se vor diminua treptat de la raportul 5,2:1 în 1975 la 1,7:1 la sfîrșitul secolului. Sînt opțiuni care explică atenția deosebită ce se acordă județelor care în prezent au un număr redus de orașe și de populație urbană (ca de exemplu Buzău cu 2 orașe și circa 25% populație urbană sau Sălaj cu 4 orașe și circa 24% populație urbană).

Același proces planificat, dirijat și controlat poate fi constat și pe planul urbanizării echilibrate a zonelor rurale, prin preconizarea de a transforma în perioada 1976—1990 circa 400 comune în localități cu caracter urban, din care aproximativ 120 pînă în anul 1980. Prin dezvoltarea în aceste localități a unor activități industriale, prin integrarea tot mai puternică a industriei cu agricultura, prin amplificarea corespunzătoare a rolului serviciilor, integrate și acestea în procesul dezvoltării, noile centre urbane constituie nucleu polarizatoare a forței de muncă și oferă condiții mai bune de muncă și de viață pentru populația locală. Fiecare din localitățile menționate atrage în sfera lor de gravitație circa 4—5 comune rurale aflate pe o rază de 15—20 de kilometri. În alegerea viitoarelor centre urbane au fost avute în vedere cu precădere județele cu un număr redus de orașe în prezent (ca de exemplu Buzău, Brăila, Olt, Vrancea, Vaslui) astfel încît la nivelul anului 1980 să existe un număr de cel puțin 5—6 orașe în fiecare județ, iar în perspec-

tiva anului 2000 cel puțin 15—16 orașe. Acest proces are o importanță economică și socială covârșitoare pe plan social-uman, în apropierea condițiilor de viață din mediul urban și rural.

Oare o asemenea orientare nu constituie una din componentele principale ale dezvoltării sociale, relevantă pentru forța sa echilibrantă și de omogenizare, o expresie a progresului general? Procesul de urbanizare, de transformare a cadrului de muncă și de viață a colectivității, inclusiv a unei bune părți din cea rurală, este semnificativ pentru profundele și amplele mutații ce au avut și au loc în structura societății noastre, ca urmare a industrializării, a dezvoltării rapide a forțelor de producție. Evitând o urbanizare necontrolată, consecințele nefaste ce decurg dintr-un asemenea proces, se răspunde unor importante comandamente sociale. Iată o expresie a eforturilor de satisfacere a aspirațiilor de progres și civilizație social-umane, care exprimă nu numai virtuțile dezvoltării socialiste planificate, ci și profundul său umanism și democratism. Traducerea în fapt a acestei concepții complexe și umaniste asupra urbanizării presupune însă o amplă activitate desfășurată pe plan economic, social și edilitar, un imens efort de construcție a unor amenajări complexe, care să urmărească ameliorarea cadrului construit de viață sub toate raporturile, integrarea mai bună a tuturor funcțiilor economice, sociale, politice, culturale etc. Politicile sectoriale, inclusiv cea de industrializare și urbanizare, au fost integrate și coordonate în planul național unic de dezvoltare și în Programul de sistematizare, astfel încât să dea coerența necesară dezvoltării pe plan economic (valorificarea superioară a resurselor, creșterea și modernizarea potențialului economic, sporirea productivității muncii și ca atare asigurarea unor venituri superioare etc.), pe plan social (crearea infrastructurilor edilitare, sanitare, educaționale, culturale, de participare etc), cât și pe alte planuri cum ar fi protejarea mediului, economisirea terenurilor și altele.

Politica de amenajare și dezvoltare a așezărilor urbane, calitatea locuințelor, a serviciilor, a condițiilor de viață este o verigă de bază a realizării finalității social-umane a progresului general al societății noastre socialiste, asigurându-se astfel o compatibilitate deplină a politicii de urbanizare cu obiectivele fundamentale ale planului național unic de dezvoltare economică.

Infrastructurile edilitare — generator de progres

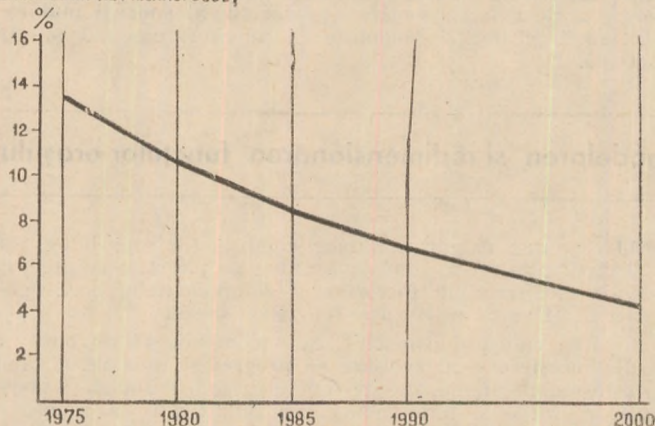
ÎNȚRE CELE CITEVA NEVOI umane de bază, care exprimă elementare și indispensabile componente ale vieții — de hrană, de apă, de adăpost, se înscrie și locuința. Factor evident de primă importanță între cei ce definesc calitatea vieții omului, locuința nu constituie doar un acoperiș care să-l adăpostească sau o sumă de încăperi cu diferite destinații și funcțiuni. Ea reprezintă un întreg univers, cu funcții deosebit de importante în consolidarea și promovarea valorilor social-umane. În ambianța sa pulsează viața unei microcolectivități sociale, cu toate preocupările sale de muncă, de viață, de creștere și instruire a copiilor, de spiritualitate și comunicare umană. Configurația, dotările și ambianța sa constituie o expresie a aspirațiilor umane, dar și o oglindă destul de fidelă și de concludentă a nivelului de dezvoltare, de trai, de civilizație, a nivelului spiritual, al mentalității și conștiinței colectivității, o expresie a progresului.

Ca orice element al civilizației materiale, nivelul și calitatea locuințelor este determinată în primul rînd de gradul de dezvoltare economică al societății, dar ea exprimă totodată și esența acestei dezvoltări. Finalitatea oricărei dezvoltări trebuie să o constituie, în mod logic, satisfacerea tot mai deplină a nevoilor tuturor membrilor societății. Istoria arată însă că aceasta nu constituie logica, rațiunea oricărui tip de dezvoltare. O privire retrospectivă a ceea ce am moștenit de la vechea orînduire și în domeniul condițiilor de locuit, constată situația precară a fondului locativ sub toate aspectele — suprafața construită, dotare, calitate, funcționalitate, confort etc. Situația extrem de grea moștenită în domeniul spațiului locativ, puzderia caselor de paiantă, a bordeielor insalubre, lipsite de dotările necesare, fără nici un fel de canalizare, ilustrează frapant dezinteresul societății capitaliste românești pentru asigurarea unor condiții minim acceptabile de locuit pentru masele largi de oameni ai muncii, incapacitatea acestei orînduiri de a satisface una din aspirațiile umane de bază.

Tipul de dezvoltare socialistă, orientat de finalitatea sa social-umană, de realizarea țelului său suprem de ridicare continuă a nivelului de trai material și spiritual al întregului popor, înglobează în mod organic în dialectica sa creștere — dezvoltare — progres realizarea aspirațiilor colectivității. În concepția și activitatea partidului nostru de realizare a

strategiei dezvoltării societății socialiste românești, locuința constituie una din componentele și concomitențele esențiale ale planificării, dezvoltării, ameliorării și sistematizării cadrului de viață al tuturor membrilor colectivității. Obiectivele politicii în domeniul construcției de locuințe sînt strîns legate de cele ale dezvoltării, industrializării și modernizării agriculturii, reconvertirii forței de muncă din sectoarele agricole spre cele

SUMA DIFERENȚELOR ÎNȚRE MEDIA PE ȚARĂ ȘI GRADUL DE URBANIZARE AL FIECĂRUI JUDEȚ

SURSA: STUDIUL PRIVIND DEZVOLTAREA REȚELEI DE LOCALITĂȚI, PROIECT NR 1316/1977 CENTRUL DE SISTEMATIZARE DIN CADRUL I.S.I.G.C.

industriale și alte ramuri, de progresele urbanizării și amenajării rurale, răspunzînd unor exigențe imperioase ale creșterii nivelului de trai și de civilizație. Ca urmare a dezvoltării rapide a țării, în perioada 1951—1975 totalul locuințelor construite în mediul urban și rural se ridică la 2,9 milioane, echivalînd cu spațiul locativ necesar pentru circa jumătate din populația țării noastre, aceasta înregistrînd în prezent peste 6,3 milioane locuințe. Această uriașă realizare, prin amploarea și semnificațiile sale social-umane și politice, a fost posibilă numai ca urmare a alocării de către statul socialist a unor însemnate fonduri de investiții, constituite în condițiile dezvoltării economiei naționale și în primul rînd a industriei, fondurile respective fiind în 1975 de cîteva zeci de ori mai mari decît în anul 1950. Așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu „pe măsură ce înlăptuim programul de dezvoltare economico-socială a țării, avem mijloace mai multe de a asigura înlăptuirea în viață a obiectivelor politicii partidului, ale societății noastre socialiste — de a face totul pentru bunăstarea și fericirea întregului nostru popor“.

Ca o ilustrare a înaltei amplitudinii umane, a orientărilor novatoare intervenite în dezvoltarea României după Congresul al IX-lea al partidului și accelerării dezvoltării economico-sociale a țării, poate fi menționat faptul că numai în perioada 1966—1976 au fost construite aproape un milion de locuințe²⁾, adică o treime din totalul locuințelor nou construite după 1950 și aproape a șasea parte din fondul locativ total. Această evoluție a fost însoțită de o dinamică accentuată și relevantă de sporire a calității locuințelor, de realizarea lor la parametrii superiori de confort. Creșterea numărului de locuințe cu 18,5 la sută, a devansat simțitor pe cea a populației în perioada amintită — 12,9 la sută. Un asemenea ritm de construcții a fost posibil numai odată cu dezvoltarea bazei industriale a țării³⁾, ceea ce a asigurat creșterea capacității de construcții de locuințe de circa 6 ori, cu industrializarea construcțiilor și mecanizarea acestor lucrări (ajungînd în 1975 la 90,5% la lucrările de pămînt, 86,2% la cele de beton și 88,5% la manipularea agregatelor). Industria producătoare de mașini și utilaje pentru construcții este practic o creație a socialismului⁴⁾.

Amplul program de construcții, realizat în ultimii 11 ani s-a materializat într-o creștere mai rapidă a numărului camerelor de locuit, cu circa 3,1 milioane (adică cu 28,5%) și a suprafeței camerelor de locuit, cu peste 39 milioane metri pătrați (respectiv cu 26,7%). Această evoluție a dus la o ameliorare sensibilă a situației spațiului locativ al cetățenilor. Numărul mediu al persoanelor ce revin pe o locuință a scăzut la 3,3 persoane în 1976, iar suprafața medie locuibilă pe o persoană a ajuns în același an la 9,6 mp, față de 8,4 mp în 1966. Ritmul rapid de creștere al noilor locuințe în România este ilustrat și de indicatorii utilizați în statistica internațională pentru a caracteriza volumul construcțiilor, cum ar fi „locuințe date în folosință la 1 000 de locuitori“: pentru anul 1975 — 7,8 în

România, comparativ cu 6,4 în Austria, 5,9 în Anglia, 6,6 în Bulgaria, 7,0 în Danemarca, 7,1 în R.F. Germania etc.

Pe fondul dezvoltării economico-sociale accelerate a țării, finalitatea social-umană a construcției de locuințe se reflectă și în preocuparea de a asigura condiții tot mai bune de locuit, de a spori gradul de civilizație și confort al locuințelor. Ca rezultat al acestor preocupări s-a modificat structura locuințelor¹⁾ și dotarea lor²⁾. Ca urmare a unui proces intensiv de înnoire a fondului locativ, astăzi s-a ajuns ca 6 din 10 locuitori să trăiască într-o locuință construită după 1956. Creșterea potențialului economic și industrial al țării se reflectă și într-o accelerare a dezvoltării sociale și respectiv al **sporirii mai rapide** a construcțiilor de locuințe în actualul cincinal și în perspectivă.

Remodelarea și redimensionarea funcțiilor orașului

GRIJA pentru asigurarea unor condiții tot mai bune de viață și civilizație nu se limitează numai pe planul locuinței ci se extinde la ansamblul factorilor și componentelor care definesc cadrul de viață, al tuturor funcțiilor sociale.

Modelarea cadrului construit, ca o componentă de bază a vectorului **creștere — dezvoltare — progres** și totodată a finalității sale social-umane, are în vedere în cadrul societății noastre restructurarea și redimensionarea planificată a funcțiilor localităților în concordanță cu exigențele concepției socialiste asupra dezvoltării și progresului, inspirate de grija pentru om și de valorile societății noastre. Modul de viață al oamenilor este nu numai influențat, ci am putea spune că este **chiar condiționat** de felul în care este adaptat acest cadru de viață și funcțiile sale la cerințele și aspirațiile individuale și sociale ale colectivității.

Orașul constituie un organism social a cărui dezvoltare poartă pregnant amprenta tipului, a esenței dezvoltării generale a societății. De exemplu, în țările capitaliste, cu economie de piață, imposibilitatea de a controla și coordona dezvoltarea cu procesul urbanizării și al migrației populației determină apariția unor fenomene economice și sociale deosebit de negative. Nepregătirea orașului — sub raportul locurilor de muncă, al locuințelor, al serviciilor și administrării urbane — de a face față presiunii create de migrația rurală, determină adesea în aceste țări la imigranții care nu găsesc servicii stabile și sînt nevoiți să trăiască în periferii mizere, **schimbarea mizeriei rurale cu cea urbană**. Dezvoltarea „canceroasă” a unor orașe face ca dificultățile economice și sociale ale traiului în acest cadru de viață să fie însoțite de deteriorarea climatului și disfuncționări sociale, de creșterea delincvenței și violenței, mărind sentimentul de frustrare, insatisfacție și alienare.

Și cea mai elementară logică constată că frustrarea socială ca subprodus al creșterii economice este un nonsens, o ipoteză absurdă și totuși pe spații întinse ale globului se relevă o asemenea situație. Dezvoltarea capitalistă bazată pe proprietă-

¹⁾ Nicolae Ceaușescu, Expunere la Congresul consiliilor populare județene și al președinților consiliilor populare municipale, orașenești și comunale, 4 febr. 1976, București, Ed. politică, 1976, p. 40.

²⁾ Vezi Comunicatul privind rezultatele preliminare ale recensământului populației și al locuințelor din 5 ian. 1977, „Știința” nr. 10 829/14 iunie 1977.

³⁾ Industria materialelor de construcții a crescut de 25 ori în perioada 1951—1975, dinamica unor produse esențiale pentru construcții fiind extrem de rapidă: sporul a fost de peste 11 ori la ciment, de aproape 14 ori la var, de peste 35 ori la beton-armat — față de 1955 etc.

⁴⁾ De exemplu, în anul 1952 au fost fabricate primele 2 excavatoare, iar în anul 1975 produceam 1210 astfel de utilaje.

⁵⁾ Numărul celor cu o cameră a scăzut de la 12,2 la sută în 1965, la 10,5 la sută în 1975, iar a celor cu 3 sau mai multe camere a crescut de la 36 la sută, la 52,4 la sută, concomitent cu sporirea cu 41,7 la sută a numărului lor absolut. Confortul crescînd al locuințelor este ilustrat de creșterea substanțială a numărului apartamentelor cu 4 și 5 camere, a majorării suprafețelor dependințelor (cu 50—67 la sută la bucatării, cu 40 la sută la băi), de lărgirea dotărilor cu instalații sanitare (apartamentele cu 3 camere fiind dotate cu un al doilea W.C., plus lavabo) etc.

⁶⁾ Numărul locuințelor alimentate cu apă din rețeaua de distribuție a crescut de exemplu cu 88,2 la sută în deceniul 1966—1975, iar al celor care beneficiază de încălzire prin centrala termică sau termoficare de peste 4,3 ori.

⁷⁾ În perioada 1951—1975, numărul orașelor dotate cu transport urban a crescut de circa 7,3 ori și lungimea traseelor de circa 20 ori, iar numărul de călători de peste 5 ori. De asemenea, numărul localităților cu rețea de distribuție a apei potabile a crescut de aproape 5 ori și lungimea totală a rețelei de peste 3,3 ori.

tea privată, pe legea obținerii profitului maxim, duce la acea inegalitate flagrantă vizibilă și pe fața orașelor. Contrastul izbitor dintre luxul cartierelor rezidențiale și mizeria periferiilor, stilurile complet diferite de viață și de consum sînt rezultate directe ale tipului de dezvoltare, ale speculei imobiliare și a chiriilor, ale sistemului de prețuri și inegalității veniturilor.

În țara noastră, finalitatea socială și echitatea, ca valori de bază ale societății socialiste, își pun amprenta pe toate structurile economice, sociale și politice, orientînd procesele și dinamismele dezvoltării în acest sens, inclusiv în privința urbanizării, a organizării cadrului de viață a membrilor colectivității. Eforturile deosebite pentru construirea de noi locuințe, au urmărit nu numai o îmbunătățire esențială a condițiilor de locuit, ci și o **dezvoltare armonioasă a orașelor și cartierelor, eliminarea mostenirii segregării pe cartiere a dărilor grupuri sociale**. Și în țara noastră în decursul timpului unele orașe au fost dezvoltate haotic, fără o perspectivă de ansamblu asupra sistematizării, asupra evoluției și dezvoltării funcțiilor lor, existau numeroase clădiri slabe și prost echipate, periferii mizere. Potrivit unor cifre statistice în numeroase orașe ale României, pînă la 70—80 la sută din locuințe erau construite din materiale inferioare, inclusiv paiantă, fără dotări edilitare și sanitare corespunzătoare, avînd un singur nivel.

Dezvoltarea acestor orașe și a funcțiilor lor multiple — economice, sociale, politice, culturale etc. — pe bază de plan, în cadrul sistematizării și în concordanță cu **exigențele valorilor socialiste**, au impus în aproape toate cazurile procese masive de reorganizare și de demolare. În unele zone ale orașelor demolările de locuințe vechi au fost masive, atîngînd 15—20 la sută din suprafața locativă existentă (exemplu la Buzău, Iași, Piatra Neamț etc.), iar în cazul periferiilor acestea au fost demolate cvasicomplet.

Amenajarea unui oraș — fiind seama de funcțiile sale multiple pentru viață, muncă, odihnă, recreere, educație și protecție a sănătății, activități culturale, social-politice, sportive etc., constituie un **proces extrem de complex**. Reorganizarea și redimensionarea funcțiilor urbane în scopul ameliorării condițiilor de viață, constituie o problemă de bază în concepția noastră asupra dezvoltării și industrializării, implicînd coordonarea acțiunilor, pe planuri multiple, într-o concepție unitară:

(a) **economică** (asigurarea de locuri de muncă, structurarea și amploarea, ieftinirea construcțiilor, realizarea în condiții superioare a serviciilor comunale și administrației, economisirea energiei și utilizarea rațională a terenurilor etc.);

(b) **socială** (asigurarea de condiții optime de locuit, de recreere, dotarea cu infrastructurile de servicii, locuri de contact social, de agrement și recreere etc.);

(c) **politică** (organizarea vieții politice și a participării cetățenilor la conducere și decizii, a controlului colectivității, înălțarea oricăror forme de segregare și inegalitate, asigurarea promovării echității și a celorlalte valori de bază ale societății etc.);

(d) **culturală** (implementarea infrastructurilor culturale, educaționale și informaționale care să asigure o dimensiune culturală corespunzătoare, să stimuleze progresul social);

(e) **de sistematizare și edilitară** (crearea unor microzone și cartiere armonioase, echilibrate, bine integrate în mediul natural, sistematizarea ansamblurilor, diversificarea arhitecturală și valorificarea mai largă a tradițiilor și specificului local, îmbunătățirea funcționalității, dotarea cu infrastructurile edilitare, de transport urban, rețele electrice și de alimentare cu apă, de comunicații etc.);

(f) **ecologică** (armonizarea integrării cadrului construit în natură, prezervarea mediului ambiant, amenajarea zonelor verzi, a oglinzilor de apă, evitarea poluării etc.);

Pornind de la ideea enunțată, după care **orasul este realment un organism social-economic, ce se inseric organic în dinamica progresului, sub triplul raport de comunitate, mijloc și rezultat, în concepția românească, pentru dezvoltarea civilizației socialiste, orașului trebuie să i se amplifice într-o îmbinare armonioasă multiplele sale funcții sociale și economice**. România a găsit un răspuns specific mult disputatului principiu al „Curții de la Atena”, care preconiza separarea riguroasă a zonelor de muncă de cele rezidențiale, cu toate consecințele negative ce decurgeau din acest principiu (crearea unor „orașe-dormitor” sau „uzine de locuit”, lipsite de viață, creșterea izocromelor de transport și a timpului de deplasare la locul de muncă etc.). Prin organizarea unor **mari platforme industriale** și amplasarea în tesutul urban a industriilor nepoluante, s-a ajuns la o bună echilibrare între necesitatea „separării” unor activități industriale pe un anumit teritoriu al

Ionuț OLTEANU

(Continuare în pag. 32)

AMPLIFICAREA ROLULUI FEMEII ÎN VIAȚA ECONOMICO-SOCIALĂ A ȚĂRII

PORNIND de la adevărul istoric că socialismul eliberează omul, ființa umană, de toate formele de exploatare, partidul nostru a susținut întotdeauna afirmarea și promovarea femeii pe toate treptele ierarhiei sociale. În Raportul la Congresul al XI-lea al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia: „Un rol important în societatea noastră îl au femeile, care reprezintă mai mult de jumătate din populația țării și sînt prezente în toate secțiunile de activitate. Așa cum am menționat și în alte împrejurări, pe lângă multiplele răspunderi ce le au femeile, o au și pe aceea, deosebit de mare, de a asigura tinerețea permanentă a societății noastre. De asemenea, prin spiritul gospodăresc și răspunderea de care dau dovadă, femeile aduc o contribuție de cea mai mare însemnătate la îndeplinirea politicii partidului“.

În anii de după Congresul al IX-lea, partidul s-a preocupat mai concret și mai eficient de soarta femeii ca cetățeană și mamă. În acest scop, au fost inițiate nenumărate măsuri pentru ca drepturile femeii să nu rămână numai niște vorbe frumoase.

Situația femeii mamă s-a îmbunătățit prin creșterea substanțială a numărului caselor de nașteri, a creșelor, căminelor de zi, grădinițelor. S-au majorat alocațiile pentru copii și ajutoarele pentru familiile cu mulți copii. S-a lărgit rețeaua și gama serviciilor prestate populației. Sînt prevăzute schimbări esențiale pentru mai bine, în viitorul apropiat.

Situația femeii de om al muncii a căpătat dimensiuni cu totul noi. O primă dimensiune esențială este cea spirituală. Ca o expresie semnificativă a acesteia, dacă în urmă cu peste 30 de ani femeile dețineau o dureroasă majoritate în masa analfabeților din țară, astăzi, peste 60% dintre cadrele din învățămînt și cultură sînt reprezentate de femei. Dacă în anul 1948 există o singură profesoară universitară, astăzi se numără cu zecile, iar femeile conferențiar-universitar cu sutele; există astăzi, din rîndul femeilor, rectori și prorectori, decani și prodecani, zeci de șefi de catedră. Au astăzi titlul de doctori și doctori docenți peste 3000 femei, iar Academia Republicii Socialiste România numără printre membrii săi personalități feminine de prestigiu internațional.

Tocmai de la parcurgerea acestei imense distanțe am pornit analiza noastră privind amplificarea rolului femeii în viața economico-socială a României. Se știe că în anii de început ai construcției socialiste, nivelul tehnic mai scăzut al mijloacelor de producție determina menținerea unor condiții de

muncă mai grele, făcînd necesară atragerea cu prioritate a forței de muncă masculine. Pe de altă parte, resursele disponibile ale forței de muncă masculine din agricultură au constituit și ele o anumită frînă pentru accesul femeilor la calificare. La acestea se adăugau greutățile familiale legate de creșterea și educarea copiilor, rezolvarea treburilor în gospodărie, în condițiile inexistenței unor facilități sociale în măsură să diminueze aceste sarcini, menținerea unor prejudecăți în orientarea profesională etc. În concepția partidului nostru în toate aceste direcții a trebuit și trebuie acționat în continuare pentru a realiza creșterea participării femeii la muncă, proces care îi asigură independența economică, transformînd-o dintr-o ființă „ocrotită“ într-un cetățean conștient și responsabil.

În etapa actuală, ponderea femeilor în totalul populației ocupate se ridică la circa 45%, dar acesta nu constituie un indicator suficient de semnificativ pentru a evidenția — pe fondul satisfacerii intereselor economiei naționale — preocupările de utilizare superioară a forței de muncă feminine. Sînt spulberate astăzi practicile de discriminare în muncă a femeii, „tradițiile“, potrivit cărora anumite profesii și mai ales funcții erau inaccesibile femeilor. Rezultatele cercetărilor întreprinse au pus în evidență calități care atestă capacitatea profesională superioară a femeii, suplețea, flexibilitatea

Ponderea femeilor în totalul personalului muncitor pe ramuri ale economiei

	în procente, la sfîrșitul anului		
	1960	1970	1976
Total	26,9	30,2	35,4
— industrie	26,4	30,6	37,1
— construcții	6,7	7,9	9,3
— agricultură (de stat)	12,7	11,9	15,5
— silvicultură	8,5	9,3	9,3
— transporturi	7,1	7,8	9,5
— telecomunicații	38,1	45,2	49,9
— circulația mărfurilor	34,8	46,5	53,9
— gospodărie comună, de locuințe și alte prestări	23,5	27,7	32,1
— învățămînt, cultură și artă	55,6	60,3	64,4
— știință și servicii științifice	27,7	39,0	39,6
— ocrotirea sănătății, asistență socială	65,5	69,2	72,3
— administrație	27,6	31,0	34,7

și deosebita ei adaptabilitate la exigențele activităților moderne, uneori chiar mai mare comparativ cu cea a barbatului. Utilizarea mai eficientă a femeilor

în munca socială, înregistrată în special în ultima perioadă, este evidențiată în tabel.

Cifrele din tabel relevă că procesul de atragere a femeilor în activitatea întreprinderilor și instituțiilor a fost caracterizat de un ritm mai rapid în perioada 1971—1976, în acești șase ani ponderea femeilor în totalul personalului muncitor crescînd cu 17,2% față de 12,3% într-o perioadă de 10 ani anteriori. Această accelerare mai poate fi ilustrată de ritmul mediu anual de creștere al personalului muncitor înregistrat la femei — 7,4%, mult superior celui înregistrat la bărbați — 3,3% etc. Tendințele care reflectă o utilizare mai eficientă a forței de muncă feminine se evidențiază din creșterea substanțială a ponderii femeilor în industrie, în activitatea de cercetare științifică și dezvoltare tehnologică, ramuri care necesită o calificare adeseori foarte înaltă. S-au înregistrat ritmuri ridicate și în telecomunicații și circulația mărfurilor — sectoare de mare importanță socială, precum și o pondere înaltă a femeilor în domeniul ocrotirii sănătății, învățămîntului, culturii și artei.

Creșterea calificării profesionale a femeilor și nivelul ridicat atins în prezent pot fi ilustrate, în modul cel mai sintetic, de numărul femeilor cu studii superioare, de aproape 160 000, din care peste 35 000 sînt ingineri și subingineri, aproape 20 000 medici etc. Ridicarea în continuare a calificării profesionale a femeilor este asigurată de un grad mare de cuprindere în toate formele de învățămînt: în anul școlar 1976/1977 ponderea femeilor în învățămîntul primar și gimnazial era de 48,1%; în licee — 46,6%, din care în licee de specialitate — 42%; în școli profesionale 37%; în învățămîntul tehnic de specializare postliceală și școli de maiștri 42,8%, iar în învățămîntul superior 44,3%. Sînt elemente care fundamentează prevederea ca din numărul de noi locuri de muncă prevăzute a fi create în ramurile neagricole pînă în 1990 — circa 3,5 milioane — 2,2 milioane să fie atribuite femeilor.

Națiunea este vital interesată să folosească cît mai eficient cele peste 50 procente din totalul energiei umane de care dispune, asigurînd omniprezența activă și eficientă a femeii în toate compartimentele vieții economico-sociale.

Maria-Elena HLEVCA

director adjunct

Direcția Centrală de Statistică

Tribuna „R.E.” GENERALIZAREA EXPERIENȚEI ÎNAINȚATE

PROIECTAREA ORGANIZĂRII NOILOR OBIECTIVE INDUSTRIALE

PE LINIA PROMO-
VĂRII metodelor avan-
sate de organizare și
conducere în vederea
creșterii eficienței acti-
vității unităților econo-
mice, Institutul de pro-
iectări tehnologice pen-

tru industria ușoară
(I.P.I.U.) din București
a dezvoltat forme noi
de proiectare, comple-
mentare celei tradițio-
nale. Ele vizează între-
girea conceptului siste-

mic de întreprindere
industrială, prin pro-
iectarea integrală a
principalelor compo-
nente din configurația
completă a viitorului
obiectiv industrial.

ținerea propunerilor pentru planul de
producție anual și de perspectivă ;
— colaborarea cu toate comparti-
mentele întreprinderii în problemele
privind planificarea producției și reali-
zarea indicatorilor planului de produc-
ție.

Volumul de informații care definesc
sistemul informațional a fost structu-
rat pe cele 8 activități într-un tabel
sinoptic intitulat „structura sistemului
informațional”, care cuprinde: denu-
mirea suportului informațional, forma-
tul, tipizarea (nivelul, simbolul), numă-
rul de exemplare în sistem (intrate și
generate), frecvența anuală, executantul,
scopul pentru care a fost elaborat.

Ansamblul sistemului informațional
pentru compartimentul plan-programa-
re a fost reprezentat grafic într-o
schemă a circulației documentelor,
după următoarea structură : documente
de intrare în sistem, pe nivele (M.I.U.,
centrala industrială, alte organe de
sinteză, compartimente funcționale din
cadrul întreprinderii) ; prelucrări ; do-
cumente de ieșire din sistem.

În vederea fundamentării procesului
decizional au fost listate, la nivel de
activitate, principalele decizii ce se im-
pun în conducerea întreprinderii, în
domeniul planificării.

Documentația elaborată asigură
funcționarea sistemului decizional, prin
realizarea legăturilor informaționale
între decident, document, executant, cu
precizarea limitelor de competență (pro-
punere, avizare, aprobare) și a contro-
lului asupra realizării deciziilor luate.
În acest scop a fost proiectat un tabel
sinoptic reprezentând structura sistemului
decizional pentru fiecare activitate
în parte, cu următoarele elemente :
problema care impune luarea deciziei,
decizia, simbolul și denumirea supor-
tului informațional, acțiunea — cu pre-
cizarea decidentului și a limitei de
competență — și subiectul controlului
rezultatelor.

Proiectarea sistematizată a sistemului
informațional-decizional în domeniul
planificării-programării a fost realizată
de I.P.I.U. pentru o serie de unități
noi și dezvoltări din industria ușoară :
Întreprinderea de confecții-Tulcea, Între-
prinderea textilă „Moldova”-Boto-
șani, Întreprinderea de vase emailate-
Focșani, Întreprinderea de articole de

O TEMEINICĂ analiză-diagnostic
(efectuată cu sprijinul unor specialiști
din centrale și întreprinderi din cadrul
Ministerului Industriei Ușoare) la obiectivele
de investiții ale ramurii puse în
funcțiune în ultimii ani a relevat existența
unor deficiențe în organizarea
activității de planificare-programare
a producției, în funcționarea sistemului
său informațional-decizional, care
generau o desfășurare neritimică a fa-
bricației, o utilizare sub posibilități a
capacităților de producție și a forței
de muncă, cu efecte nefavorabile asu-
pra costurilor de producție și eficienței
economice.

Pentru ameliorarea acestei stări de
lucruri, specialiștii din cadrul atelierului
de cercetare-proiectare pentru
sisteme de conducere și organizarea
unităților economice din institut și-au
concentrat eforturile în două direcții :

— elaborarea unui sistem infor-
mațional-decizional îmbunătățit
pentru activitatea de planificare-
programare din întreprinderi ;

— conceperea și implementarea
unor metode moderne de progra-
mare operativă a producției, pe
baza unor modele matematice, cu
prelucrare automată a datelor.

Prin acest gen de proiecte de orga-
nizare se furnizează obiectivului indus-
trial — încă din etapa dării în exploa-
tare — un set sistematizat de servicii
promoționale, asigurându-se astfel o mai
bună și operativă intrare în funcțiune,
atingerea mai rapidă a parametrilor
tehnico-economici proiectați și o func-
ționare ulterioară cel puțin la nivelul
acestora.

Sistem informațional — decizional pentru planificare- programare

ACTIVITATEA de planificare-pro-
gramare se realizează practic, în uni-
tățile economice, fie într-un singur

compartiment funcțional de plan-pro-
gramare, fie în două compartimente
distincte ; planificare-dezvoltare și
pregătirea, programarea, urmărirea
producției.

Abordându-se elaborarea sistemului
informațional-decizional pentru plani-
ficare-programare, s-a pornit de la de-
finirea locului și rolului acestuia în
structura unității, ținând seama de
atribuțiile generale ale întreprinderii
în domeniul planificării și controlului
îndeplinirii sarcinilor de plan, al plani-
ficării și realizării investițiilor și al
producției, construindu-se totodată
organigrama compartimentului plan-
programare, conform actelor norma-
tive în vigoare.

Au fost apoi stabilite atribuțiile,
structurate pe următoarele 8 activități :
planificarea producției și urmărirea u-
tilizării capacităților de producție ;
planificarea forței de muncă și a fon-
dului de retribuire ; coordonarea pla-
nului, dezvoltarea întreprinderii ; urmă-
rirea realizării planului ; pregătirea
tehnică a producției ; programarea și
lansarea producției ; urmărirea pro-
ducției.

Proiectarea diapazonului de atribuții
a permis structurarea acestor 8 activi-
tăți pe 38 de subactivități.

Activitatea de planificare a producției
și urmărirea utilizării capacităților de
producție, de pildă, a fost structurată
pe următoarele subactivități :

— aplicarea în întreprindere a meto-
dologiei de planificare a producției, de
evidență și urmărire a utilizării capa-
cităților de producție ;

— evidența capacităților de produc-
ție, analiza încărcării capacităților, sta-
bilirea de măsuri pentru creșterea gra-
dului de utilizare a acestora și elimi-
narea locurilor înguste ;

— elaborarea, fundamentarea și sus-

CONDUCERE · ORGANIZARE

menaj-Suceava, întreprinderea integrată de țesături groase din in-Adjud ș.a. Sintetic, diapazonul parametrilor siste-

mului informațional-decisional pentru o întreprindere textilă, de pildă, este prezentat în tabelul de mai jos.

Parametrii sistemului informațional-decisional în domeniul planificării-programării, pentru o întreprindere textilă

Activități	Parametri			
	Acte normative de reelementare	Atribuții	Suporți informaționali	Decizii de bază
Planificarea producției și urmărirea utilizării capacităților de producție	3	10	12	4
Planificarea forței de muncă și a fondului de retribuire	6	4	25	4
Coordonarea planului	5	13	17	3
Dezvoltarea întreprinderii	15	20	52	11
Urmărirea realizării planului	3	3	18	2
Pregătirea tehnică a producției	3	7	19	7
Programarea și lansarea producției	2	3	9	3
Urmărirea producției	3	11	23	7
Total compartiment plan-programare	40	71	175	41

Sistem de programare operativă a producției

PENTRU realizarea unei programări operative a producției a fost elaborat — cu sprijinul specialiștilor de la întreprinderea „Postăvăria română”-București, unde a fost implementat — sistemul de programare operativă a producției SIPROD-TL-77, aplicabil și în alte sectoare ale industriei ușoare. În conceperea lui s-a pornit de la faptul că industriei țesăturilor de lână îi sînt proprii, ca și altor sectoare, două caracteristici esențiale: — o mare diversitate a solicitărilor unității de producție din exterior; — un proces de producție discontinuu, divizat în fragmente de procese de producție individualizate pe comenzi, caracterizate printr-un mare număr de alternative în lansarea fabricației.

Mulțimea mare de factori dintr-o țesătorie de stofă tip lână ce necesită a fi corelați, echilibrarea cerințelor de diversificare a producției cu criteriile tehnice și economice de producție industrială, multitudinea posibilităților de încărcare a capacităților de producție au impus relevarea acestui ansamblu de factori cu ajutorul unui model matematic unic, complex și cuprinzător, care să ilustreze cantitativ și calitativ relațiile de interdependență și să permită, pe baza unor criterii obiective, alegerea variantelor optime de programare a producției. Prin prelucrarea automată a datelor pe un calculator electronic cu capacitate medie, din generația a 3-a, cum este calculatorul românesc Felix C-256, un astfel de model matematic este în măsură să ofere soluții optime și detaliate pentru programarea și lansarea în fabricație a sarcinilor de plan și încadrarea optimă în ansamblul indicatorilor tehnici și economici ai procesului de producție.

Modelul este format dintr-o serie de

ecuații ce reprezintă restricțiile modelului și descriu:

- obligațiile contractuale ale întreprinderii;
- posibilitățile de producție cantitativă (capacități);
- posibilitățile de producție calitativă (varietatea sortimentală);
- organizarea fluxului tehnologic.

Sistemului de ecuații descriptive ale modelului îi pot fi adăugate unul sau mai multe obiective, în funcție de strategia de conducere adoptată în raport cu conjunctura concretă a perioadei. Funcțiile-obiectiv optimizate prin rezolvarea modelului se referă la: minimizarea pînă la zero a restanțelor și stocurilor; maximizarea randamentului fizic al utilajelor; echilibrarea (încărcarea) capacităților.

Decodificarea soluțiilor modelului permite obținerea automată în principal a documentelor (graficelor) privind lansarea în fabricație, încărcarea războaielor, necesarul de fire, încărcarea preparației de fire, aprovizionarea cu fire și centralizatorul de fire. Totodată, acest sistem realizează automat o analiză calitativă a contractării, a respectării termenelor de livrare și a încărcării capacităților. La cererea beneficiarului se pot obține automat dispozițiile de urzit și planul de cooperare cu fire răsucite.

Legăturile între compartimentele implicate, precum și elementele principale, componente ale sistemului sînt prezentate în schema-bloc (vezi figura).

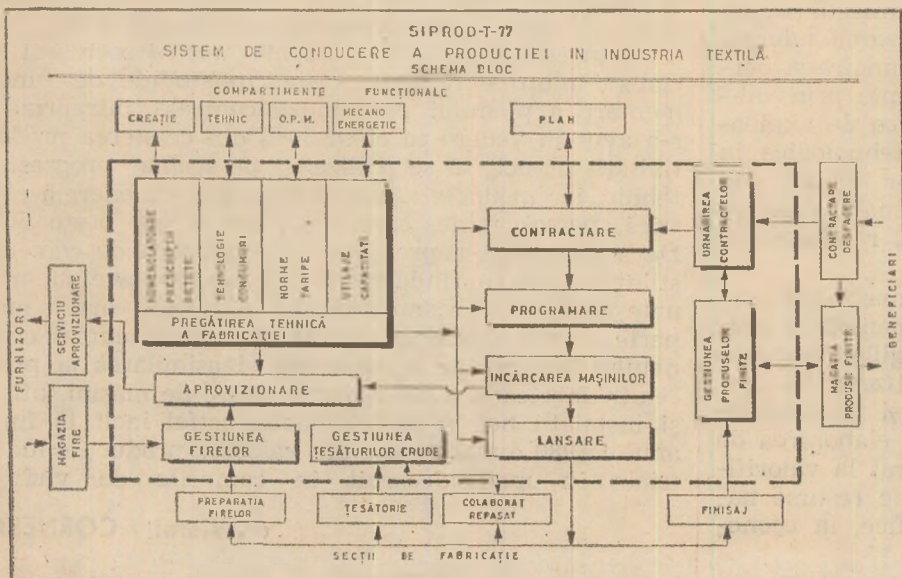
SIPROD-TL-77 este structurat pe subsisteme, proceduri, modele și programe, operabile pe calculator electronic. Subsistemele ce formează structura sa sînt: pregătirea tehnică a producției, contractarea produselor, programarea-lansarea fabricației, aprovizionarea.

Eficiența economică a utilizării în producție a unui astfel de sistem de programare operativă (aplicabil — cu modificări impuse de procesele tehnologice — și în alte ramuri ale industriei) se concretizează în:

- creșterea gradului de încărcare a capacităților de producție, reducerea orelor de staționare a utilajelor;
- micșorarea consumului specific de materii prime și materiale, prin diminuarea unor pierderi în fabricație;
- reducerea stocurilor fără mișcare, prin asigurarea concordanței între necesarul de aprovizionat și necesarul pentru producție;
- reducerea penalizărilor pentru nerespectarea termenelor de livrare;
- economii relative de personal;
- scurtarea ciclului de fabricație;
- îmbunătățirea cantitativă a activității de programare-lansare a fabricației.

Valoric, eficiența economică anuală estimată pentru întreprinderea „Postăvăria Română” este de cel puțin 2,5 milioane de lei.

Cristian CEPOIU
Stere POPESCU
Traian VLAD

Mic dicționar economic

PROMOVAREA PROGRESULUI TEHNIC

ÎN CONDIȚIILE CONTEMPORANE, cînd pe plan mondial se afirmă puternic revoluția științifico-tehnică, dezvoltarea forțelor de producție, a producției sociale este de neconceput fără promovarea largă a progresului tehnic în întreaga economie națională. În Programul partidului se subliniază că obiectivul principal al politicii partidului în etapa actuală îl constituie „creșterea puternică a forțelor de producție pe baza cuceririlor revoluției tehnico-științifice, astfel încît să se poată asigura sporirea continuă a producției de bunuri materiale în vederea satisfacerii largi a necesităților de consum ale întregului popor, dezvoltarea multilaterală a societății¹⁾”. În conformitate cu această orientare cincinalul 1976—1980 se afirmă ca cincinal al revoluției tehnico-științifice, ca cincinal al promovării largi a progresului tehnic în toate ramurile economiei.

Prin progres tehnic se înțeleg schimbările de ordin cantitativ și mai ales de ordin calitativ care se concretizează în creșterea nivelului tehnic al mijloacelor de producție, mai precis al mijloacelor de muncă, în perfecționarea tehnologiilor de fabricație și a procedurilor utilizate în evidență, comunicare de informații, luarea deciziilor etc. În sens mai larg progresul tehnic cuprinde astăzi o serie de schimbări generate de revoluția tehnico-științifică care se extind mult dincolo de cadrul mijloacelor de producție, cuprinzînd și modificări ale organizării producției, ale conducerii economiei naționale, ridicarea nivelului de pregătire tehnico-profesională a oamenilor etc., concretizate toate în creșterea productivității muncii.

Progresul tehnic se manifestă, în primul rînd, prin crearea tehnicii noi, respectiv a unor mijloace de muncă, care prin caracteristicile lor funcționale sînt superioare mijloacelor similare existente în funcțiune. Nu este însă suficient ca să apară într-o economie un anumit utilaj nou de natură a spori productivitatea muncii. Este necesar ca acest utilaj să fie răspîndit în cantități suficiente pentru a produce efecte economice. Iată de ce, vorbind de progres tehnic avem în vedere că acesta antrenează o creștere cantitativă însemnată a mijloacelor de producție pe unitatea de forță de muncă.

În al doilea rînd, progresul tehnic se manifestă și prin perfecționarea sau mai bine zis modernizarea tehnicii existente, care presupune acțiunea de reinnoire și perfecționare a mașinilor și utilajelor existente prin ridicarea caracteristicilor tehnice și economice de exploatare, prin îmbunătățiri constructive și tehnologice în scopul aducerii lor la nivelul parametrilor tehnicii noi. Această acțiune de modernizare aduce mari avantaje economiei naționale, crescînd capacitatea, randamentul de producție al mașinilor și utilajelor.

În al treilea rînd, progresul tehnic se manifestă prin perfecționarea sau transformarea fundamentală a proceselor tehnologice. Introducerea tehnologiilor avansate în diferite ramuri trebuie să se concretizeze, în special, în creșterea productivității muncii și îmbunătățirea calității producției. În etapa actuală, elaborarea de noi tehnologii trebuie să conducă neapărat la valorificarea superioară a tuturor categoriilor de resurse naturale, la reducerea consumurilor specifice, la econo-

misirea resurselor energetice, în final la creșterea generalizată a eficienței activității economice.

Intensificarea procesului de contopire a științei cu producția, sporirea rolului transformator al științei, care determină schimbări radicale nu numai în uneltele de producție și în obiectele muncii, ci în însăși tehnologia și organizarea producției, reprezintă condiția de bază a promovării progresului tehnic în etapa actuală.

Orînduirea socialistă atestă un cîmp larg pentru dezvoltarea științei și tehnicii, pentru promovarea rapidă a progresului tehnic, pentru folosirea lor conștientă ca pîrghii ale progresului economico-social al țării. Introducerea continuă a progresului tehnic reprezintă o sarcină principală și permanentă pentru unitățile economice, unul din obiectivele principale ale politicii partidului.

Promovarea progresului tehnic în economia socialistă are un caracter multilateral, fiind vizate toate ramurile de activitate, toate unitățile economice. Prin aceste trăsături progresul tehnic constituie un factor însemnat al făuririi bazei tehnico-materiale a societății socialiste, un factor principal al progresului economico-social. Îndeosebi după Congresul al IX-lea, în stabilirea direcțiilor de dezvoltare a bazei tehnico-materiale, partidul a ținut seama de tendințele progresului tehnic contemporan, de implicațiile lui asupra dezvoltării forțelor de producție, asigurînd dezvoltarea prioritară a ramurilor și sectoarele de vîrf (electronică, automatică, mecanică fină — informatica, petrochimia etc.), în paralel cu dezvoltarea pe baze tehnice noi a celorlalte activități.

Planul cincinal actual, constituie un exemplu în ceea ce privește stabilirea direcțiilor de promovare a științei și progresului tehnic. În acest cincinal, în care are loc afirmarea largă a cuceririlor celor mai avansate ale cunoașterii în toate ramurile și sectoarele industriei românești, în întreaga viață social-economică, orientările privind promovarea progresului tehnic, fundamentate pe dezvoltarea activității de cercetare științifică, sînt îndreptate spre satisfacerea nevoilor concrete ale producției, în scopul creșterii productivității muncii sociale, spre asigurarea unui mediu înconjurător în deplin echilibru cu cerințele omului societății moderne. Pentru prima dată s-a elaborat o strategie de durată în acest sens, corelată cu obiectivele și etapele făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate. În studiile de fundamentare a planului pe ramuri, centrale, întreprinderi s-a avut în vedere ca circa 50% din creșterea productivității muncii să se realizeze pe seama progresului tehnic, iar în unele ramuri industriale ca energia electrică, petrol, mine, construcții de mașini peste 60%. De asemenea, s-a prevăzut ca activitatea de cercetare științifică să cuprindă peste 600 de obiective subordonate dezvoltării economico-sociale, dintre care o mare parte se vor aplica în producție chiar în cursul cincinalului. Se cuvine a menționa și asimilarea și punerea în fabricație a unui număr mare de mașini, utilaje și instalații noi și perfecționate, astfel încît la finele anului 1980 o mare parte din valoarea producției industriale în mod deosebit în ramurile de vîrf —

dr. Viorel CORNESCU

¹⁾ Programul P.C.R., Ed. politică, București 1975, p. 65—66.

(Continuare în pag. 23)

5

POLITICA P.C.R. DE DEZVOLTARE A AGRICULTURII

Continuăm publicarea consultațiilor pentru candidații la examenul de admitere în învățămîntul economic superior, elaborate pe baza Programei Ministerului Educației și învățămîntului, de către cadrele catedrei de economie politică de la Academia de Studii Economice din București, sub conducerea prof. univ. dr. doc. **N. N. Constantinescu**, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România.

ÎN CADRUL dezvoltării generale a economiei, paralel cu creșterea și modernizarea industriei, ca bază a progresului economic și social al țării, partidul nostru acordă o atenție deosebită agriculturii, asigurării tuturor condițiilor pentru obținerea de producții mari și stabile, corespunzător cerințelor actuale și de perspectivă ale societății.

Locul și importanța agriculturii în economia noastră națională

ÎN ȚARA NOASTRĂ, condițiile de climă și sol sînt deosebit de favorabile dezvoltării agriculturii. Prin locul pe care îl ocupă, ea constituie o ramură de bază a economiei naționale care „are un rol hotărîtor pentru progresul rapid al întregii economii, pentru ridicarea nivelului de trai al poporului⁴⁾”. Prin importanța și funcțiile ce-i revin, agricultura are o contribuție de seamă la dezvoltarea unei economii moderne, eficiente. Ea producea în 1976, 14,3% din produsul social și 18,3% din venitul național.

Agricultura României se caracteriza în trecut, sub regimul burghezo-moșieresc, prin înapoiere tehnică și fărâmițare excesivă a terenului agricol, lipsa inventarului, insuficiența pămîntului în gospodăriile mici și mijlocii. Slaba productivitate a muncii agricole și nivelul scăzut al randamentelor la hectar completau situația economică precară a țărănilor muncitori. Peste trei pătrimi din populația activă a țării lucra în agricultură, dar contribuția acestei ramuri la producerea veniturii naționale nu depășea 30%.

Mica gospodărie îngusta posibilitățile de sporire a producției agricole și perspectivele de îmbunătățire a condițiilor de muncă și de viață ale țărănimii. În aceste condiții, P.C.R., a arătat că singura cale pentru soluționarea justă a problemei agrare, pentru ridicarea economico-socială a satului românesc și creșterea nivelului de trai al țărănimii era **organizarea pe baze socialiste** a agriculturii, trecerea la cooperativizarea gospodăriilor țărănești. La istorica Plenară a C.C. al P.C.R. din 3—5 martie 1949 a fost elaborat **programul transformării socialiste a agriculturii** care a marcat începutul unei noi etape a transformărilor revoluționare la sate: etapa revoluției agrare socialiste, a fărîmării relațiilor socialiste în agricultură.

Transformarea socialistă a agriculturii a necesitat o perioadă îndelungată de timp, de aproape 14 ani, timp în care s-a desfășurat o intensă muncă politică și organizatorică, de convingere, prin fapte, a țărănimii de avantajele și superioritatea agriculturii cooperatiste. Conducerea de către partid a întregului proces de cooperativizare a asigurat învingerea unor dificultăți și obstacole, depășirea unor neajunsuri, țărănimia urmînd cu încredere politica partidului nostru. Ea s-a convins prin proprie experiență că numai pe calea cooperativizării se poate realiza o agricultură modernă, de înaltă productivitate, pot fi create condiții pentru sporirea veniturilor sale și ridicarea nivelului de trai. O caracteristică a procesului de transformare socialistă a agriculturii românești, a fost **întreaga treptată, continuă, pe măsura dezvoltării bazei tehnico-materiale și a pregătirii cadrelor necesare, a convingerii țărănimii să treacă la marea gospodărie obștească.**

Specific procesului de transformare socialistă a agriculturii este și faptul că el s-a desfășurat în condițiile **creșterii continue a producției agricole și al ridicării nivelului de viață al țărănimii.**

Cooperativizarea agriculturii s-a încheiat în anul 1962. Aceasta a marcat victoria organizării pe baze socialiste a agriculturii românești, triumful relațiilor noi, socialiste în întreaga economie. Ea a deschis, totodată, calea trecerii într-o etapă nouă, superioară a dezvoltării agriculturii, **etapa organizării ei pe baze moderne, științifice, a progresului rapid al producției agricole, în concordanță cu dinamismul tehnic și economico-social al țării.**

Baza tehnico-materială a agriculturii

ÎN STRATEGIA politicii relațiilor socialiste la sate, cooperativizarea agriculturii constituie doar premisa dezvoltării și modernizării agriculturii, punctul de plecare pentru realizarea unei agriculturii intensive, de mare randament. Factorul decisiv în dezvoltarea și modernizarea agriculturii este **crearea unei puternice baze tehnico-materiale și perfecționarea ei continuă.**

Partidul nostru s-a preocupat permanent de dotarea tehnică a agriculturii, de asigurarea unităților agricole cu mașini, utilaje, îngrășăminte chimice, materiale de construcții și alte mijloace necesare creșterii și modernizării producției agricole. În acest scop, în procesul industrializării țării, au fost create ramuri producătoare de tractoare și mașini agricole, s-a dezvoltat puternic industria producătoare de îngrășăminte și alte substanțe chimice, s-a îmbunătățit activitatea unităților care asigură servirea tehnică a agriculturii, precum și a institutelor și stațiilor de cercetări agricole. Pentru dezvoltarea și modernizarea bazei tehnico-materiale au fost orientate către agricultură însemnate investiții, al căror volum, în ultimii 12 ani se ridică la peste 150 miliarde lei. Investițiile au fost folosite pentru extinderea și diversificarea parcului de tractoare și mașini agricole, aplicarea pe suprafețe întinse a îmbunătățirilor funciare, sporirea producției de îngrășăminte chimice și pesticide, creșterea și ameliorarea septelului. Ca urmare a investițiilor efectuate, la sfîrșitul anului 1976, agricultura dispunea de 128 000 de tractoare fizice, 23 567 combine autopropulsate și alte zeci de mii de mașini agricole moderne. În același an, revenea în medie pe tractor o suprafață arabilă de 76 ha, iar cantitatea de îngrășăminte chimice administrată la un hectar arabil, vii și pomi se ridica la 96 kg substanță activă. Suprafața amenajată pentru irigație era de aproape 2 milioane hectare. În procesul de modernizare a agriculturii, partidul nostru a acordat o atenție deosebită promovării tehnologiilor avansate, industrializării proceselor de producție care schimbă radical caracterul muncii agricole, transformînd-se treptat într-o variantă a muncii industriale. Același orientare și-a găsit concretizarea în crearea de mari complexe agro-industriale pentru creșterea și îngrășarea animalelor și păsărilor, în construirea de sere cu flux industrial, fabrici de nutrețuri combinate etc.

Întărirea și modernizarea bazei tehnico-materiale a agriculturii au asigurat sporirea producției agricole de 3,4 ori între anii 1950—1976. În 1976 s-a obținut **cea mai mare producție de cereale din istoria țării, de aproximativ 20 milioane tone.** Paralel cu sporirea producției agricole are loc și îmbunătățirea struc-

⁴⁾ Nicolae Ceaușescu: România pe drumul desăvîrșirii construcției socialiste, vol. 2, București, Ed. politică, 1968 p. 533.

În sprijinul candidaților la examenul de admitere în învățămîntul economic superior

turii ei de ramură, în cadrul căreia, zootehnia tinde să devină ramură prioritară. În 1976, zootehnia asigură 40,9% din producția globală agricolă.

Dezvoltarea puternică a bazei tehnico-materiale și creșterea substanțială a productivității muncii a creat posibilitatea reducerii continue a forței de muncă ocupată în această ramură și orientarea ei spre ramurile neagricole, astfel, încît în 1977 ea reprezintă 34% în totalul populației active, urmînd ca în 1980 să ajungă la 29%, iar în 1985 la 21%.

Programul P.C.R. privind principalele obiective ale politicii agrare a partidului. Importanța realizării unei agriculturi moderne

PORNIND de la rolul agriculturii ca ramură de bază a economiei naționale, **Programul P.C.R.**, de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare a României spre comunism prevede printre obiectivele strategice de bază „realizarea unei agriculturi intensive, moderne, de înaltă productivitate care constituie un factor determinant pentru întreaga dezvoltare economico-socială, pentru creșterea venitului național și a bunăstării întregii societăți”. Această orientare a fost reafirmată la Conferința Națională a P.C.R., din 7-9 decembrie 1977, care a aprobat orientările generale cu privire la întocmirea planului cincinal de dezvoltare economico-socială a României în perioada 1981-1985 în care se arată că în această perioadă „trebuie să se dezvolte o agricultură de mare productivitate la nivelul rezultatelor celor mai avansate din lume”.

Principalele căi de intensificare a producției agricole sînt:

a) **Utilizarea rațională a fondului funciar, conservarea și ridicarea fertilității lui.** Partidul nostru pornește de la concepția că pămîntul — indiferent de forma de proprietate asupra lui — constituie un bun național de care depinde creșterea avuției naționale și bunăstarea întregului popor. Conservarea, valorificarea și mărirea fertilității solului se realizează prin lucrările de îmbunătățiri funciare în cadrul cărora un rol de seamă îl au irigațiile, îndiguirile, asanările, lucrările de combatere a eroziunii solului. În acest scop, conducerea partidului a elaborat un vast program de perspectivă care prevede realizarea pe baze moderne, într-o concepție unitară, a tuturor lucrărilor de îmbunătățiri funciare, amenajarea pentru irigat, pînă în 1985 a 4 milioane de hectare, iar pînă în 1990 a întregii suprafețe care se justifică economic. Concomitent se acționează pentru valorificarea unor terenuri neproductive. În stăvilirea oricăror tendințe de risipire a terenului agricol un rol important îl are Legea privind apărarea și conservarea fondului funciar, care prevede o serie de sancțiuni pentru cei care încalcă regulile bune gospodării a terenului.

b) **Mecanizarea complexă și completă a lucrărilor agricole.** În concordanță cu orientările Congresului al XI-lea, ale Programului partidului și ale Conferinței Naționale din 7-9 decembrie 1977, pe baza investițiilor sporite ce vor fi alocate agriculturii, și ridicării gradului de dotare a unităților cu tractoare și mașini agricole, mecanizarea lucrărilor va intra într-o nouă etapă superioară, marcată de executarea mecanizată pînă în 1985 a tuturor lucrărilor din cîmp și zootehnie, precum și a lucrărilor de bază din legumicultură, pomicultură și viticultură.

c) **Chimizarea producției agricole** care constă în aplicarea de îngrășăminte și alte substanțe chimice pentru ridicarea fertilității solului și combaterea dăunătorilor. Pe această cale se asigură sporuri însemnate de recoltă la unitatea de suprafață și îmbunătățirea calității produselor agricole. Directivele Congresului al XI-lea al P.C.R. și orientările cu privire la întocmirea planului pe anii 1981-1985, prevăd asigurarea unor cantități sporite de îngrășăminte chimice și alte mijloace chimice pentru combaterea dăunătorilor, la nivelul statelor cu agricultură avansată.

d) **Ameliorarea, crearea și introducerea în producție de soiuri, hibrizi și rase cu valoare biologică și economică ridicată.** Aceasta presupune o intensă activitate de cercetare științifică, de asimilare a celor mai noi realizări în domeniul geneticii și biologiei, care va fi orientată spre obținerea de exemplare care dau producții mari și au conținut bogat în substanță utilă, spre îmbunătățirea tehnologiilor și combaterea dăunătorilor și a eroziunii solului. Cercetarea agricolă va asigura, de asemenea,

și asimilarea de tipuri noi de mașini cu randamente ridicate.

e) **Perfecționarea tehnologiilor, așezarea pe baze științifice a metodelor de conducere și organizare a unităților, corespunzător cerințelor unei agriculturi moderne.** Industrializarea proceselor de producție și dezvoltarea unităților de creștere și îngrășare a animalelor ca și a complexelor de sere organizate pe baza fluxului industrial au un aport hotărîtor la intensificarea producției agricole și la accelerarea procesului de transformare a activității agricole într-o variantă a muncii industriale.

f) **Pregătirea cadrelor și ridicarea calificării forței de muncă** constituie condiția principală a utilizării eficiente a tehnicii și tehnologiilor avansate, a realizării unei agriculturi intensive moderne.

Pentru realizarea programului de dezvoltare și modernizare a agriculturii corespunzător orientărilor Congresului al XI-lea al partidului, s-au îndreptat către această ramură investiții care se ridică în actualul cincinal la suma de 120 miliarde de lei, iar în cincinalul următor ele vor fi cu circa 40% mai mari comparativ cu perioada 1976-1980. Fondurile sînt orientate, în principal, în direcția dotării cu mijloace mecanizate a tuturor ramurilor și sectoarelor agriculturii, dezvoltării lucrărilor de îmbunătățiri funciare și în primul rînd, a amenajărilor pentru irigații, modernizării construcțiilor zootehnice existente și realizării de noi capacități, organizării de plantații pomiviticole intensive și modernizării celor existente, construcției de sere și solarii pentru producția de legume.

Locul principal în producția vegetală va reveni în continuare cerealelor. În 1985, se va ajunge la o producție de cereale de 28-29 milioane tone, adică 1 100-1 200 kg. pe locuitor. Va spori, de asemenea, producția plantelor tehnice (floarea soarelui, sfeclă de zahăr, soia etc.) de legume, fructe și struguri asigurînd pe deplin nevoile de consum ale populației și de prelucrare industrială. Menționîndu-se rolul principal al producției de cereale, va spori ponderea sectorului zootehnic în totalul producției agricole, urmînd ca în 1985 să ajungă la 44-45%. Se vor crea astfel condiții ca producția pe locuitor la o serie de produse de bază: cereale, legume, carne, ulei, zahăr, ouă, lapte să atingă în 1985 nivelul țărilor avansate economic. Prin aceasta agricultura va contribui la realizarea obiectivului strategic de trecere a țării noastre în rîndul statelor cu dezvoltare economică medie.

Un obiectiv important în modernizarea agriculturii este ridicarea eficienței economice. Orientarea întregii activități în așa fel încît de pe urma fiecărei sume cheltuite să se obțină un spor de producție, este condiția hotărîtoare a progresului agriculturii noastre. În acest sens este necesară gospodărirea judicioasă și creșterea răspunderii cu care sînt folosite fondul funciar, baza tehnică și potențialul uman de care dispune fiecare unitate.

Preocuparea partidului nostru pentru dezvoltarea bazei tehnico-materiale a agriculturii și modernizarea ei are drept urmare și crearea condițiilor pentru ridicarea nivelului de trai al țărănimii. Realizările obținute în producția agricolă au asigurat premise pentru ca, în cadrul programului general de ridicare a nivelului de trai al poporului, să se prevadă creșteri importante și ale veniturilor țărănimii. Astfel, veniturile nete ale lucrătorilor din întreprinderile agricole de stat și ale mecanizatorilor urmează să crească pînă în 1980, în medie cu peste 30%, iar veniturile reale ale cooperativelor vor ajunge în 1980, în medie pe o persoană activă, la 1 290 lei. În perioada 1981-1985 veniturile reale ale țărănimii vor crește cu încă 20-22% concomitent cu majorarea veniturilor garantate la toate categoriile de cooperatori. Pe aceeași linie se înscrie și instituirea unui nou sistem de pensionare a țărănimii cooperatiste, precum și realizarea, pentru prima oară, a sistemului de pensionare a agriculturilor din zonele necooperativizate. Aceste măsuri demonstrează caracterul profund umanist al politicii P.C.R. care subordonează întreaga sa activitate ridicării gradului de civilizație și bunăstare a întregului popor.

conf. dr. Ileana STĂNESCU

Întrebări

1. De ce agricultura constituie o ramură de bază a economiei naționale?
2. Care sînt căile principale de intensificare a producției agricole?
3. Ce prevăd orientările generale aprobate de Conferința Națională a P.C.R. din 7-9 decembrie 1977, pentru perioada 1981-1985, în domeniul agriculturii?

AVUȚIA NAȚIONALĂ — REZULTAT AL CONLUCRĂRII OMULUI CU NATURA (II)

ALĂTURI DE CONCEPTUL de avuție națională se folosește uneori și acela de bogăție națională. Pornind de la ideea că pe lângă elementele patrimoniului național care pot fi evaluate mai sînt și unele care nu pot fi estimate, unii economiști au căutat să facă distincție între conceptul de „bogăție națională” și acela de „avuție națională”.

Noțiunea de avuție națională

UNII economiști francezi consideră că termenul de bogăție națională (richesse national) este mai larg decît acela de avuție națională, cuprinzînd pe lângă ansamblul elementelor patrimoniului național care sînt estimabile și pe cele care nu pot fi evaluate în timp ce conceptul de **avuție națională** (fortune national) îl rezervă numai elementelor care sînt susceptibile de a fi estimate, iar acela de capital național îl rezervă capitalului productiv¹⁾.

Printre elementele neevaluabile, economiștii din țările capitaliste, menționează : clima, aptitudinile cîștigate de muncitori în producție, structura organizatorică etc., adică elemente naturale și umane.

Un alt economist francez²⁾ precizează că noțiunea de bogăție națională este un concept teoretic ce nu dă loc la nici o posibilitate de măsurare și ale cărui elemente (climă, demografie calitativă și cantitativă etc.) sînt azi studiate sub titlul de structuri (fizice, demografice, sociologice, instituționale). Acești factori au fost înglobați în noțiunea de bogăție națională ca unii ce sînt considerați că influențează capacitatea de producție și deci de creștere a bogăției naționale.

În conceptul de bogăție națională acest economist a înglobat și bunurile cuprinse în noțiunea de avuție națională grupate în următoarele categorii :

- I — Active reale — bunuri destinate a fi folosite în producție și bunuri de folosință sau agrement,
- II — Active financiare
- III — Active corporale.

Din prima categorie — active reale — printre bunurile destinate a fi folosite în producție se enumeră ca active fixe : construcțiile, instalațiile, ameliorațiile aduse solului, pămîntul și bogățiile subsolului ; tot aici se cuprind și stocurile de materii și materiale, produse finite și semifabricate. În grupa bunurilor de folosință sau de agrement au fost trecute : automobile, mobilier, echipament și aparate de uz casnic, radio, instrumente muzicale, echipament sportiv, îmbrăcăminte și încălțăminte etc.

În categoria activelor financiare se enumeră : biletele de bancă, depozitele bancare la vedere, depozitele la termen, aurul și devizele, credite bancare, împrumuturi pe termen lung, obligații și acțiuni, prime de asigurare etc. Dar pe lângă bunurile materiale, au fost cuprinse în avuția națională și elemente nemateriale ca : active corporale (brevete, patente etc.).

După Gh. Bistriceanu noțiunea de bogăție națională cuprinde numai resursele naturale în producerea cărora nu a intervenit munca omului, cum sînt, de ex. : zăcămintele, pădurile, resursele hidroenergetice etc. care nu au fost încă atrase în procesul de producție, în schimb, în noțiunea de avuție națională se înglobează atît bunurile materiale produse de munca socială în decursul timpului, cît și resursele naturale pe care le-a cuprins în noțiunea de bogăție națională³⁾.

Noi considerăm însă că pot fi evaluate și resursele naturale ca „zăcămintele, pădurile, resursele hidroenergetice etc. care nu au fost încă atrase în procesul de producție” pe care autorul de mai sus le înglobează în noțiunea de bogăție națională. Dar pe lângă aceste elemente constitutive care pot fi evaluate, la creșterea avuției naționale mai contribuie și o seamă de factori umani și sociali care nu pot fi evaluați, negăsindu-se pînă în prezent criterii de măsurare și exprimare într-un indicator, cum sînt de ex. :

— pregătirea profesională a forței de muncă (tehnică și de specialitate), sau mai bine zis, cunoștințele și experiența în producție a muncitorilor și tehnicienilor :

— ansamblul măsurilor organizării economice și sociale a țării etc.

Prin ridicarea calificării profesionale a oamenilor muncii și prin îmbunătățirea organizării producției și a muncii alături de introducerea tehnicii noi, productivitatea muncii crește an de an, contribuind la creșterea produsului social și în consecință la sporirea avuției naționale.

Creșterea productivității muncii de la an la an se poate măsura procentual.

Despre factorii care contribuie la creșterea productivității muncii se poate face o mențiune cu ocazia prezentării situației avuției naționale. La fel se va putea face o mențiune și despre factorii naturali, ca de ex. : condițiile climatice, fertilitatea solului, cursul rîurilor etc. de care trebuie să se țină seama la evaluarea terenurilor și a altor resurse naturale.

În literatura noastră de specialitate, inclusiv în Dicționarul de economie politică (1974) precum și în Dicționarul statistic economic (1969) se folosește o singură noțiune, aceea de „avuție națională”, care cuprinde elemente ce pot fi evaluate. În avuția națională se cuprind după concepția acad. Manea Mănescu următoarele grupe de elemente constitutive : rezultatele activității umane materializate în bunuri acumulate în decursul anilor, resursele naturale ale solului și subsolului, potențialul științific și patrimoniul cultural național. Adoptînd acest punct de vedere, vom îngloba în noțiunea de avuție națională următoarele elemente constitutive :

— bunurile materiale create prin muncă și acumulate în decursul anilor care se prezintă sub forma de fonduri fixe inclusiv drumuri și poduri, patrimoniul cultural național etc., stocuri de materiale și produse, bunuri de folosință îndelungată din gospodăriile populației etc.

- bunuri nemateriale ca brevete de invenții și inovații etc.
- mijloace financiare și creanțe ;
- resurse naturale ca bogățiile subsolului, pămîntul, fondul forestier, potențialul hidroenergetic etc.

Creșterea avuției naționale

AVUȚIA NAȚIONALĂ în care ponderea principală o formează bunurile create de oamenii muncii și acumulate în decursul anilor, crește an de an, ca urmare a conducerii științifice a proceselor economice în țara noastră.

Programul partidului și Directivele adoptate de Congresul al XI-lea precum și Rezoluția Conferinței Naționale din 7—9 decembrie 1977 prevăd direcțiile de creștere a avuției naționale. „Viitorul țării — arată tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congresul al XI-lea al partidului — depinde nu de ceea ce se consumă la un moment dat, ci, în primul rînd, de mijloacele materiale destinate creșterii continue a avuției naționale”. În acest scop se alocă anual pentru fondul național de dezvoltare economică-socială o cotă importantă din venitul național. Astfel, în perioada 1961—1965 această cotă a fost de 24,3%, în 1966—1970 de 28,8%, iar în 1971—1975 de 34,1%. Pe perioadele 1976—1980 și 1981—1986 se prevede, de asemenea, circa o treime din venitul național.

Creșterea accentuată a avuției naționale este în raport direct cu mărimea cotei ce se alocă anual din venitul național pentru acumulare și cu dinamica venitulului național (de 11 ori în 1976 față de 1950).

În cincinalul 1976—1980 se prevăd investiții în valoare de circa 1 000 miliarde lei, cît în cele 3 cincinale anterioare la un loc, urmînd a se pune în funcțiune 2 700 capacități productive.

În primii doi ani ai cincinalului (în anii 1976 și 1977) s-a realizat un volum de lucrări de 318 miliarde lei și au

¹⁾ Dictionnaire des sciences économiques, Tome I, Paris, 1956.

²⁾ Helene Robert : „Etudes méthodologiques du capital national, Paris, 1965.

³⁾ Gh. D. Bistriceanu : Ce este venitul național, București, 1971.

foșt date în exploatare circa 1000 capacități industriale și agrozootehnice, iar planul pe 1978 prevede 665 noi capacități de producție. Pentru înlăptuirea obiectivelor planului cincinal 1981—1986 se prevede realizarea unui program de investiții de circa 1,4 ori mai mare decit în perioada 1976—1980. Aceste investiții contribuie la mărireă valorii fondurilor fixe. Astfel fondurile fixe din economia națională au sporit cu peste 300 miliarde lei în ultimii doi ani. Pe această bază în raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Conferința Națională din decembrie 1977 se arată că „Rezultatele remarcabile din primii doi ani ai cincinalului au dus la creșterea avuției naționale“.

Creșterea venitului național este influențată direct de sporirea producției și de reducerea cheltuielilor materiale. Programul privind măsurile suplimentare de dezvoltare economico-socială a țării pînă în 1980 prevede obținerea unei producții industriale suplimentare pe întreg cincinalul de 100—130 miliarde lei. Se prevede în continuare o sporire a producției industriale pentru a ajunge în anul 1985 cu un plus de 55—60% față de anul 1980, potrivit orientărilor generale cu privire la întocmirea planului pe 1981—1985. În vederea realizării acestui obiectiv Conferința Națională din decembrie 1977 prevede reducerea mai accentuată a cheltuielilor materiale și creșterea productivității muncii pe baza mecanizării și automatizării mai rapide a proceselor de producție, a organizării științifice a producției și a muncii precum și a ridicării mai accelerate a pregătirii profesionale a cadrelor.

În ce privește productivitatea muncii în industrie, aceasta a crescut în 1976 de 7 ori față de 1950. Programul suplimentar pînă în 1980 prevede un ritm mediu de 9,2%, iar în 1985 se prevede o creștere cu 43—47% față de 1980. În legătură cu reducerea cheltuielilor materiale menționăm că în 1970 acestea reprezentau 59% din produsul social, scăzînd în 1976 la 57,9% iar în 1985 se prevede să se reducă la 53—54%.

Privitor la pregătirea cadrelor arătăm că în deceniul 1966—1975 numărul muncitorilor pregătiți în școlile profesionale a crescut de 2,4 ori față de deceniul 1956—1965.

Industria este ramura cea mai importantă a economiei naționale. Greutatea specifică a acestei ramuri în venitul național a fost în 1976 de 55,9%, iar în 1985 se prevede să fie de 70%. Producția industrială reprezintă una din sursele principale ale avuției naționale. Creșterea avuției naționale pe baza sporirii producției industriale crează condiții pentru ridicarea gradului de civilizație a poporului și aduce o importantă contribuție la independența tehnico-economică a țării. Ea reprezintă garanția independenței și suveranității naționale.

„Dinamismul forței productive a societății noastre și înlăptuirea programelor de sporire a avuției naționale — arată acad. Manea Mănescu — sînt decisiv condiționate de resursele umane, de gradul instruirii și pregătirii profesionale a forței de muncă, de utilizarea ei rațională, de nivelul productivității sociale a muncii“⁴⁾.

Rezultă astfel că gradul de pregătire profesională a forței de muncă mereu crescînd, nivelul tot mai ridicat al productivității muncii sînt factori care contribuie la creșterea producției materiale, la sporirea venitului național și în consecință a avuției naționale.

Evaluarea avuției naționale

EVALUAREA avuției naționale constituie singura cale de a aduce la același numitor comun, bunuri care altfel nu ar putea fi însumate.

În trecut, evaluarea avuției naționale a unei țări se făcea mai ales în scopul comparării ei cu avuția altei țări. În acest sens a evaluat la finele secolului al XVII Petty avuția Angliei pentru a o compara cu aceea a Franței și a Olandei.

Mai tîrziu, Giffen a indicat și alte utilizări ale evaluării avuției naționale, ca de exemplu :

- măsurarea capacității de producție și a puterii economice relative a țărilor ;
- aprecierea ponderii diferitelor categorii de bunuri în componerea avuției naționale ;
- aprecierea cuantumului acumulării capitalului ;
- raportarea datoriei publice la avuția națională.

După părerea noastră, evaluarea avuției naționale are un scop practic complex. Datorită evaluării pe diferite elemente componente, pe ramuri și sectoare ale economiei naționale, ea constituie un prețios ajutor la planificarea economică (la întocmirea planurilor anuale și de perspectivă) și la urmărirea desfășurării procesului de producție, precum și la compararea di-

feritelor ramuri și sectoare sub aspectul mărimii patrimoniale și al producției.

În prezent, cea mai mare parte a bunurilor din care se compune avuția națională a țării noastre sînt evaluate, ele figurînd cu valoare în evidențele contabile ale întreprinderilor de stat, ale instituțiilor bugetare, ale cooperativelor agricole de producție și ale organizațiilor obștești.

Pe baza datelor din contabilitate, verificate la finele fiecărui an prin operațiunea de inventariere a valorilor materiale și bănești, unitățile socialiste întocmesc dări de seamă contabile.

Acestea constituie surse prețioase de date pentru stabilirea valorii unor elemente ale avuției naționale ca :

- Fondurile fixe
- Stocurile de materiale și produse
- Investiții neterminate

1 Fondurile fixe — bunuri care servesc o perioadă îndelungată fără a se consuma — se găsesc atît în sfera producției materiale (la întreprinderile și organizațiile economice de stat) cît și în sfera neproductivă (la instituțiile și organizațiile de stat).

În clasificarea fondurilor fixe din economia națională, bunurile sînt grupate pe diferite categorii, ca de ex. clădiri, construcții speciale, mașini, utilaje, și instalații, mijloace de transport, animale, plantații etc. În aceste categorii se cuprind uzine, căi ferate, locuințe, inventar agricol, șeptel, irigații, școli, spitale, cămine culturale etc.

— În anuarele statistice ale Republicii Socialiste România fondurile fixe ale unităților socialiste figurează cu valoarea de inventar, adică cu valoarea inițială din care nu s-a scăzut uzura, deci cu valoarea completă. Din anuarul 1977 extragem următoarele date cu valoarea de inventar a fondurilor fixe ale unităților socialiste la finele anilor :

1970	1975	1976
561 774 mil. lei	973 654 mil. lei	1 087 214 mil. lei

Din aceste date, în care nu se cuprind terenurile, drumurile, podurile, străzile și nici patrimoniul cultural național, rezultă că în 1976 valoarea fondurilor fixe aproape s-a dublat față de 1970 fiind de 1 087 miliarde lei, față de 562 miliarde lei.

— Luînd perioada ultimilor 11 ani (1966—1976) extragem din anuarul statistic 1977 valoarea fondurilor fixe puse în funcțiune, în sectorul socialist în milioane lei, astfel :

1966—1970	1971—1975	1976	1966—1976
280 289	469 580	878 770	878 770 milioane lei

Rezultă din datele de mai sus că în perioada 1966—1976 au fost puse în funcțiune fonduri fixe în valoare de 879 miliarde lei. Raportînd această valoare la totalul fondurilor fixe existente la finele anului 1976 de 1 087 miliarde lei, observăm că fondurile fixe puse în funcțiune în ultimii 11 ani reprezintă 80% din valoarea existentă la sfîrșitul anului 1976, ceea ce denotă înnoirea rapidă a fondurilor fixe și în special a echipamentului industrial. Aceasta, întrucît examinînd structura fondurilor fixe constatăm că în 1976, în industrie, valoarea acestora reprezintă 42,2% din valoarea totală, în timp ce în 1965 reprezenta numai 31,8%. Toate acestea denotă ritmul rapid de creștere a fondurilor fixe din ramurile producției materiale și în special din industrie și totodată creșterea avuției naționale în ultima perioadă. În 1970 de ex. au fost puse în funcțiune fonduri fixe în valoare de 68 971 milioane lei, iar în 1976 de 128 901 mil. lei, ceea ce reprezintă o creștere aproape de două ori. Numai în ultimii doi ani au fost puse în funcțiune fonduri fixe în valoare de peste 300 miliarde lei.

Totalizînd valoarea fondurilor fixe pe perioada 1966—1975 din tabelul de mai sus (280 + 469 mild. lei) cu suma de 300 miliarde lei se obține un total de 1 049 miliarde lei în ultimii 12 ani.

În datele de mai sus se cuprind și fondurile fixe din agricultură, pe care le vom prezenta mai jos cu valoarea lor la finele anilor 1970, 1975 și 1976 în milioane lei, defalcate pe cele 2 categorii de întreprinderi I.A.S. și C.A.P.-uri astfel :

	1970	1975	1976
I.A.S.-uri	27 152 mil. lei	38 924 mil. lei	42 917 mil. lei
C.A.P.-uri	21 303 mil. lei	33 275 mil. lei	36 175 mil. lei

Valoarea fondurilor fixe existente la finele anului 1976 a crescut față de 1970 la I.A.S.-uri de 1,6 ori și la C.A.P.-uri de 1,7 ori. În aceste valori se cuprind tractoare și mașini agricole, animale etc.

Creșterea numărului de tractoare în unități fizice se prezintă astfel la finele anului :

	1970	1975	1976
	107 290 buc.	119 533	128 024

În planul pe 1978 se prevede fabricarea unui număr de 68 mii de tractoare.

⁴⁾ Manea Mănescu, Avuția națională a României socialiste, în „Era socialistă“ nr. 12 din 1975.

Numărul de animale se stabilește prin recensămintele ce se fac la începutul fiecărui an. După datele statistice prezentăm mai jos numărul de animale la începutul anilor 1966, 1976 și 1977 pentru a arăta evoluția lor:

	1966	1976	1977
Bovine	4 935 mii cap.	6 126 mii cap.	6 351 mii cap.
Porcine	5 365 „ „	8 813 „ „	10 193 „ „
Ovine	13 125 „ „	13 865 „ „	14 331 „ „

Planul pe 1978 prevede ca la sfârșitul anului 1978 efectivele de animale să ajungă la următoarele niveluri: bovine 7 100 capete, porcine 11 560 mii capete și ovine 17 000 mii capete. Efectivele de animale menționate mai sus se află la I.A.S.-uri, C.A.P.-uri, gospodăriile personale ale membrilor cooperatori și la gospodăriile agricole individuale. Din efectivul de animale pe 1977, din tabelul de mai sus, I.A.S.-urile și C.A.P.-urile aveau: bovine 815 + 2 738 mii capete, porcine 3 469 + 3 013 mii capete și ovine 1 379 + 5 939 mii capete.

a) Datele statistice prezintă fondurile fixe la valoarea de inventar (inițială).

În calculul avuției naționale considerăm că fondurile fixe ale întreprinderilor și organizațiilor economice de stat, vor trebui să fie luate cu valoarea lor reală, adică cu valoarea rămasă după scăderea din valoarea inițială a uzurii cumulate. Evidența contabilă și dările de seamă contabile dau posibilitatea stabilirii nu numai a valorii inițiale (valoarea stabilită la inventarierea și reevaluarea din anul 1964, pentru bunurile existente atunci, sau valoarea de procurare pentru cele provenite după acel an), ci și a valorii rămase.

b) La instituțiile de stat nu se calculează uzura. În lucrările de inventariere se arată însă starea clădirilor astfel ca și la acestea s-ar putea stabili valoarea reală.

c) O mențiune specială în cadrul bunurilor aparținând instituțiilor de stat trebuie să o facem bunurilor materiale pe care statul român le posedă pe teritoriul altor state. Clădirile, mobilierul și alte bunuri ale statului nostru aflate în străinătate în folosința ambasadelor, legațiilor etc. sînt cuprinse în evidențele Ministerului Afacerilor Externe.

d) În legătură cu fondurile fixe ale instituțiilor de stat trebuie să precizăm că pe lângă acelea care apar cu valoare în evidențele contabile ale acestora, mai sînt unele categorii de bunuri care nu apar cu valoare, ci numai în etaloni naturali, ca de ex.: drumurile, piețele, podurile, parcurile etc.

În prezent se cunoaște lungimea totală a drumurilor publice, care este de 77 768 mii km din care 13 mil. km sînt drumuri naționale și 64,8 mil. km drumuri județene și comunale. Din lungimea totală de 77,8 mil. km, drumurile modernizate sînt de 13 470 mii km iar drumurile cu îmbrăcămînți de tip ușor de 14 412 mii km.

Pentru evaluarea acestora considerăm că ar fi necesar să se fixeze costul terasamentelor și a lucrărilor de împietruire, de pavare etc. pe km și să se stabilească starea drumurilor printr-o inventariere. Totodată trebuie evaluate și terenurile ocupate de drumuri.

La fel ca pentru evaluarea drumurilor s-ar putea stabili criteriile de evaluare și pentru poduri, cunoscîndu-se suprafața, materialul din care sînt construite (lemn, beton etc.), costul pe mp și starea lor. Astfel de criterii s-au stabilit și prin normele de inventariere a patrimoniului public elaborate cu ocazia inventarierii generale din 1948.

e) Prin legea ocrotirii patrimoniului cultural național al Republicii Socialiste România din 1974 se reglementează pentru prima dată la noi organizarea unei evidențe centralizate care să conțină elemente de identificare, descriere și evaluare a fiecărei opere de artă.

Această evidență cuprinde bunuri cu valoare artistică deosebită (obiecte și monumente de arhitectură și artă plastică, opere reprezentative), bunuri cu valoare istorică și documentară deosebită precum și bunuri cu valoare științifică, monumente ale naturii de importanță deosebită.

În felul acesta evidența centralizată a patrimoniului cultural național întocmită de Comisia Centrală de Stat al Patrimoniului Cultural Național poate furniza date cu privire la valoarea operelor de artă.

2 Stocurile și rezervele de materiale și produse aflate la finele anului la unitățile socialiste figurează în dările de seamă contabile ale acestora cu prețurile din evidența contabilă, adică cu prețurile de facturare cînd sînt procurate de la alte întreprinderi, sau la prețuri interne legal stabilite cînd provin din import, iar produsele finite, la prețuri interne de decontare.

3 Investițiile neterminate sînt evaluate la costul lor efectiv sau la costul planificat.

Investițiile nefinanciate și stocurile de valori materiale la fel ca fondurile fixe, se găsesc atît în sfera producției materiale (aparținînd întreprinderilor și organizațiilor economice de stat), cît și în sfera nereproductivă (bunuri ale instituțiilor de stat).

Într-un număr viitor al revistei, vom arăta în continuare posibilitățile de evaluare a altor elemente ale avuției naționale și anume a bunurilor de folosință îndelungată ale populației și a resurselor naturale.

dr. Lucian TURDEANU

Promovarea progresului tehnic

(Urmare din pag. 18)

— să se realizeze pe seama produselor noi și perfecționate.

Promovarea progresului tehnic se realizează în cadrul economiei naționale simultan prin mai multe direcții și anume:

a) **Mecanizarea**, care constă în înlocuirea muncii omului cu munca cu ajutorul mașinilor. În tot mai multe domenii de activitate, unități economice, această direcție se manifestă sub forma **mecanizării complexe** a procesului de producție atît în secțiile de bază cît și în cele auxiliare sau de deservire.

b) **Automatizarea**, care se prezintă ca treapta superioară a mașinismului. Ea presupune utilizarea de mașini, aparate și dispozitive de automatizare pentru conducerea, controlul și reglarea procesului de producție, care se desfășoară sub controlul omului dar fără participarea lui nemijlocită. Automatizarea asigură o creștere substanțială a productivității muncii și a eficienței economice în general.

c) **Cibernetizarea**, se desprinde, ca direcție deosebit de actuală a progresului tehnic, constînd în utilizarea largă în producție a tehnicii de calcul prin folosirea calculatoarelor electronice și a unui sistem informațional capabile să ofere variante tehnologice și economice optime în vederea elaborării deciziilor. Efectele economice sînt deosebite, cibernetizarea reprezentînd o

nouă treaptă în procesul de ridicare a productivității.

d) **Electricizarea**, constituie o direcție importantă a progresului tehnic, deoarece face posibilă introducerea, extinderea și intensificarea mecanizării, automatizării și cibernetizării producției.

e) **Chimizarea producției**, constă în folosirea pe scară tot mai largă a proceselor chimice în producția socială. Cu ajutorul chimiei se accelerează procesele de producție, largindu-se baza de materii prime a economiei naționale și perfecționîndu-se tehnologiile.

În afara acestor direcții ale progresului tehnic se cuvine a mai menționa și **utilizarea energiei atomice**, care are cîmp larg de afirmare, atît în producerea energiei electrice și termice, cît și în desfășurarea diferitelor procese tehnologice.

Subordonarea direcțiilor progresului tehnic necesităților economice și sociale ale țării, mereu mai complexe și mai ample, sprijinirea prin activitatea de cercetare științifică și dezvoltare tehnologică a tendințelor în perspectivă ale economiei naționale în plină înflorire vor contribui la realizarea sarcinii trasate de Conferința Națională a P.C.R. din decembrie 1977, de ridicare calitativă a întregii activități economico-sociale. De aceea, așa cum a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu, „Conducerea ministerelor, centralelor și întreprinderilor trebuie să considere realizarea planului de cercetare și promovarea progresului tehnic drept una din cele mai importante sarcini ale activității lor permanente.“

*) Nicolae Ceaușescu — Raport la Conferința Națională a P.C.R., dec. 1977. Ed. politică, București 1977, p. 17.

ECONOMIȘTII OCCIDENTALI reduc adesea soluțiile preconizate de Keynes într-o perioadă când economia era — ca și acum — departe de a prezenta imaginea unei activități prospere, la o încercare dibace de a „cumpăra pacea socială”⁽¹⁾. Desigur, asigurarea păcii sociale prin eradicarea șomajului pare să fi fost ținta principală a economistului care, în ciuda furtunii critice ce se dezlănțuie periodic asupra sa, în ritmul dereglărilor economice — de scurtă sau de mai lungă durată —, a influențat cel mai mult gândirea economică occidentală în perioada postbelică. Este probabil însă că influența menționată, nu numai în zona gândirii, dar și a practicii, nu ar fi fost posibilă dacă recomandările ar fi avut un caracter cu totul artificial. Deși teoria economică se află mai mult în subtextul decât în textul scrierilor sale, ea nu este totuși absentă și pare mai adecvată situației noi a forțelor productive decât vechiul „laissez-faire”. Mai adecvată nu înseamnă însă suficient de adecvată. Keynes poate fi și este criticat atât de la dreapta, cât și de la stînga. Mulți economiști occidentali văd cauzele dereglărilor actuale în intervenția statală, de tip keynesian. Alții, mai puțin, consideră această intervenție insuficientă.

Alfred Sauvy nu neagă posibilitatea ca stimularea cererii să determine, în anumite limite, sporirea numărului de brațe de muncă ocupate. Dar, consideră el, sistemul economic nu dispune de un mecanism eficient care să asigure în mod automat un „echilibru profesional”. Deși economia are nevoie de toată cantitatea de muncă pe care societatea o poate oferi — și chiar de mai mult, întrucît ne-

De la volumul la domeniile ocupării forței de muncă (II)

voile sînt nelimitate — ea nu o poate folosi în varietatea calitativă pe care aceasta o asigură în mod spontan. Contraversa, indirectă, cu Keynes — dar pe terenul și oarecum pe linia lui de gândire — este evidentă. Între altele, acesta scriese „Pentru a pune problema în mod concret: nu văd nici un motiv de a presupune că sistemul existent dă o utilizare accentuată necorespunzătoare factorilor de producție folosiți. Există, desigur, erori de previziune; dar acestea nu ar fi evitate prin centralizarea deciziilor. Faptul că sînt ocupate 9 000 000 de persoane din 10 000 000 cite ar dori și sînt capabile să muncească nu înseamnă că munca acelor 9 000 000 de persoane este folosită greșit. Reproșul adresat sistemului actual nu constă în aceea că aceste 9 000 000 de persoane ar trebui să fie folosite pentru alte munci, ci că ar trebui să existe locuri de muncă și pentru restul de 1 000 000 de persoane”⁽²⁾. Așadar, intervenția statului în prerogativele proprietății private ar fi necesară doar pentru a asigura un spor de investiții cores-

punzător volumului mîinii de lucru neocupate.

S-ar putea reproșa acestui raționament că nu reține probabilitatea ca un număr invariabil de persoane neocupate să aibă o compoziție profesională în continuă modificare și deci posibilitatea ca și munca persoanelor ocupate să fie folosită într-un mod nu întotdeauna adecvat. Dar chiar dacă am avea în vedere numai persoanele neocupate, acestea nu constituie o masă omogenă, ci structurată sub raportul calificării.

A. Sauvy introduce, în opoziție cu noțiunea de „populație activă”, pe cea de „populație cerută”. Dacă prima are în vedere structura profesională existentă a populației active (a totalului persoanelor ocupate și a totalului persoanelor aflate în șomaj), a doua se referă la structura profesională necesară. Autorul francez nu-și propune să demonstreze faptic sau logic neadecvarea celor două tipuri de populație, nici teza că o adecvare între populația activă și cea cerută ar asigura ocuparea deplină a brațelor de muncă. El le consideră evidente. Dovada faptului că populația activă diferă profund de cea cerută ar aduce-o și constatarea că orice stimulare a cererii nu mai contribuie la creșterea producției, ci doar la creșterea prețurilor.

În consecință, autorul „Economiei diabolice” propune stabilirea, cu ajutorul calculului matricial, a numărului total de ore (de minute) de felurite profesii, conținute, într-un fel sau altul, în diferite produse finale sau servicii. Pe această bază s-ar putea stabili populația cerută, cu alte cuvinte, ce populație activă, și în ce fel repartizată pe profesii, ar

FIȘE

● Prefațînd lucrarea inginerului Dan V. Iliescu și a matematicianului Viorel Gh. Vodă *Statistică și toleranțe*, apărută în Editura tehnică, 1977 (304 p), acad. Gh. Mihoc arată aportul original al tinerilor cercetători români la studiul controlului calității în condiții economice, prin metodele statisticii mate-

matice. Autorii atrag atenția asupra complexității problematicei. Numeroasele calcule și exemplificări se integrează în cițiva parametri care stabilesc că în nici un alt domeniu ca acela al proiectării industriale nu se pot face atîtea economii prin atenție la detaliu, după cum tot aici e locul unde neglijența și ignoranța sînt cauza maximului de risipă. Este o pierdere de timp cutundarea în formulare statistice, fără o gândire filozofică în construirea testelor și interpretarea rezultatelor. Precizia costă bani: teoria siguranței sistemelor reprezintă probabilitatea funcționării acestora cel puțin o perioadă de timp dată, în condiții de mediu cunoscut. Calitatea, spun autorii, trebuie realizată în mod economic, oricîte dificultăți prezintă acest imperativ.

De la extensiv la intensiv

● Revista VOPROSI EKONOMIKI (nr. 1/1978) publică articolul Intensifikasiia razvitiia proizvodstvennogo apparata (*Intensificarea dezvoltării aparatului productiv*), de dr. V. Falțman, în care autorul pledează pentru introducerea rapidă în producție a tehnicii care asigură efectul so-

cio-economic maxim. Procesul intensificării reproducției — spune autorul — modifică raporturile dintre ramurile care contribuie la crearea aparatului productiv: crește aportul construcției de mașini, scade greutatea specifică a construcțiilor, cheltuielilor pentru montaj și transport. Toate acestea nu sînt însă suficiente. Se observă noi tendințe în înlocuirea aparatului productiv, anume se trece de la tipul extensiv de reproducție, cînd masa principală a tehnicii este orientată spre creșterea parcului, la forma intensivă, pentru care este caracteristică substituția cu precădere a tehnicii intrate în stare de desuetudine. După cum arată prognozele — spune V.F. —, asigurarea producției cu tehnică, nu în primul rînd mai numeroasă, ci nouă, este sursa principală a economiei de muncă vie, a creșterii productivității ei și a ameliorării condițiilor de muncă.

Multinaționalele în diviziunea internațională a muncii

● Revista Problemi del socialismo nr. 6—7/1977 este consacrată analizei raporturilor dintre monopolurile internaționale

și clasa muncitoare. În acest context Giacomo Luciani semnează studiul *Tendenze passate e attuali della divisione internazionale del lavoro: il ruolo delle imprese multinazionali (Tendențe trecute și actuale în diviziunea internațională a muncii: rolul întreprinderilor multinaționale)*. G.L. face distincția dintre diviziunea internațională a muncii și specializarea internațională. Autorul consideră că toate modelele teoretice cunoscute de specializare internațională nu se verifică în practică, motiv pentru care preferă conceptul de diviziune internațională a muncii. În condițiile capitalismului contemporan această diviziune este influențată în mod direct de întreprinderile (monopolurile) multinaționale, deoarece însuși scopul sau rațiunea dezvoltării lor multinaționale constă în a se substitui legilor pieței, de a crea în consecință un model nou de diviziune internațională a muncii, care să le fie favorabil. În ce privește reprezentarea unui astfel de model de diviziune internațională a muncii, ea ar fi foarte dificilă, diviziunea respectivă fiind rezultatul unei multitudini de variabile, care sînt în fond forțe cu tendințe de acțiune contrare.

trebuie — ţinând seama şi de comerţul exterior — „pentru a satisface cererea integrală fără nici un fel de şomaj”¹⁾. Întrucât un calcul pentru fiecare produs în parte ar necesita eforturi enorme, se poate stabili matricea ocupării braţelor de muncă pe ramuri. Aceasta va da producţia totală, în milioane de ore de muncă, repartizată pe muncitori, funcţionari, cadre mijlocii şi superioare, patroni, liber profesionişti etc. Pentru a obţine ajustările proprii ocupării depline se pot folosi, de la caz la caz, cu bună ştiinţă, atât mijloacele pieţei, cât şi cele ale planului. Ca regulă generală, adaptarea spontană ar urma să se aplice la imediat şi la de-taliu, în timp ce intervenţia politică ar avea în vedere tactica ofensivă în vederea sporirii numărului de locuri de muncă. „Marea ofensivă” pentru sporirea numărului locurilor de muncă nu ar depinde decât de „savoir-faire” (know-how), de aptitudinea oamenilor de a exploata natura din propria lor ţară şi materia primă importată. Numărul locurilor de muncă depinde în mod amplu de „prelucrarea mai mult sau mai puţin extinsă la care este supusă materia”. „De ce — întrebă Sauvy — nu avem în Franţa decât 38 de locuri de muncă pe kilometru pătrat, în timp ce în Germania sînt 103?” Pentru adaptarea populaţiei active la cea „cerută” s-ar impune revalorizarea muncii umane, ridicarea nivelului acesteia, transformarea profundă a învăţămîntului tehnic, reducerea caracterului parcaler al muncii industriale, organizarea ei în așa fel încît să pretindă mai multe calităţi personale ş.a. Adaptarea populaţiei la un nivel calitativ mai ridicat al producţiei ar fi posibilă, deoarece tehnica progre-

sează în general mai încet decît posibilităţile de creştere a calificării.

A. Sauvy, ni se pare, face un pas mai departe pe linia reflectării unor cerinţe obiective, impuse de trăsăturile actuale ale economiei din ţările capitaliste industrializate. Dar, atît teoretic cît şi practic, nu avem de-a face cu o „terra incognita”. Chiar A. Sauvy se referă uneori la experienţa pozitivă în această privinţă a ţărilor socialiste. — Se pune însă întrebarea: toate acestea nu se fac, sau nu se fac suficient, în ţările capitaliste, doar pentru că nu sînt cunoscute? Pentru că „societatea refuză oglinda, radioscopia, chiar elementară”? Pentru că, spre deosebire de „alte reparaţii”, la care se cheamă de obicei un specialist, în cazul economiei se refuză apelul la economişti? Se ştie că aceştia nu lipsesc din diferite administraţii, în calitate de consilieri, chiar de miniştri etc. Oare incapacitatea ţărilor capitaliste de a efectua „ajustarea” populaţiei active la cea „cerută” nu se explică prin aceea că ea implică o nouă limitare a prerogativelor proprietăţii private asupra mijloacelor de producţie, o schimbare profundă a raporturilor de producţie? Doar această ajustare este legată şi de orientarea unor ramuri, subramuri de producţie, a unor întreprinderi. Dacă în R.F.G. sînt, după cifrele prezentate mai sus, aproape de trei ori mai multe locuri de muncă pe kilometru pătrat decît în Franţa, nu este mai puţin adevărat că şi acolo există şomaj — şi încă destul de numeros. Nu rezultă de aici că „ajustarea”, chiar dacă ar fi realizată, nu ar fi suficientă? Adecvarea producţiei la consum, sau a consumului la producţie, presupune deci nu

numai ajustarea celor două tipuri de populaţie dar şi criteriile superioare de repartitie a bunurilor produse, imposibile fără modificări în domeniul structurilor sociale. La Sauvy, însă, lucrurile se reduc în esenţă la calculul matricial mai sus pomenit. Acesta „poate servi în orice formă de economie: primitivă, tribală, capitalistă, comunistă”. „Ceea ce trebuie transferat — spune el, referindu-se la eventuale schimbări în domeniul structurilor sociale — este mai puţin proprietatea decît puterea”²⁾. Se ştie însă că, în cazul marilor corporaţii, puterea este indisolubil legată de proprietate. J.K. Galbraith fusese mai penetrant — este adevărat cu reveniri ulterioare. Acum cîţiva ani el scria: „Socialismul este imperativ în zonele cele mai slabe ale economiei. În mod paradoxal... el este obligatoriu în zonele de forţă excepţională... Pentru industrii excesiv de slabe şi excesiv de puternice, cuvîntul socialism — ca un remediu pentru o zonă de mare subdezvoltare şi ca un control asupra unei mari suprad dezvoltări — este unul dintre cele pe care nu le mai putem suprîma”³⁾.

Anghel SCHOR

¹⁾ André Granou. Regulation et crise du capitalisme. Le Monde diplomatique, nr. 287/februarie 1978

²⁾ J. M. Keynes. Teoria generală a folosirii mîinii de lucru, a dobînzii şi a banilor. Editura ştiinţifică, 1970, p. 381

³⁾ Alfred Sauvy. L'économie du diable. Calman-Lévy, 1976, p. 139

⁴⁾ Idem, p. 219

⁵⁾ John Kenneth Galbraith. Economics and the Public Purpose. Boston, 1973, p. 285

○ „criză americană” ?

● Cunoscut pentru studiile sale avînd ca temă istoria economică a unor ţări în secolul XX, Yves Trotignon face, în cartea sa Le XX-e siècle américain o analiză a evoluţiei S.U.A. în acţiualul secol. Ocupîndu-se, printre altele, de condiţiile economice ale anilor '70, şi de factorii care facilitează creşterea economică, autorul menţionează că supremaţia americană este evidentă mai ales în agricultură şi în industriile de vîrf, perspectivele acestor ramuri făcînd din ele „stilpi” ai economiei în viitor. În acelaşi timp, S.U.A. sînt confruntate cu serioase probleme: scăderea ratei profitului; creşterea puternică a creditului (în 1975 creditul atîngea aproape 8 dolari la fiecare dolar aflat în circulaţie; datorile întreprinderilor întrecuau de 15 ori beneficiile lor, creditul de consum reprezenta 95 % din venitul disponibil); dificultăţi de investiţii; penetraţia capitalurilor străine; agravarea deficitului, în ciuda unei redresări a economiei; sirenele protecţionismului. Toate acestea

îl conduc pe autor la o întrebare majoră: „În aceşti ani... criza mondială nu va fi ea, ca după 1929, o criză americană?”

● Întreprinderile mici şi mijlocii sub semnul crizei

● Sub titlul Petites et moyennes entreprises (Întreprinderi mici şi mijlocii), LE FIGARO din 15.1.1978 publică un grupaj de articole, în care se încearcă o analiză a situaţiei şi perspectiveilor întreprinderilor mici şi mijlocii din Franţa. Sînt considerate aici întreprinderile cu 6-50 salariaţi, iar mijlocii — acelea cu 50-500. Sub 6 ar fi domeniul artizanatului şi peste 500 — acela al marilor întreprinderi. Aceste cifre ar fi fost adoptate în majoritatea ţărilor industrializate din Occident, inclusiv Statele Unite ale Americii. În cifre absolute 698 672 sînt unităţi comerciale, 120 000 — industriale şi 984 972 — prestatoare de servicii. Ca pondere, aportul acestor întreprinderi este evaluat la 60% din producţia naţională franceză şi la 75% din activitatea de distribuţie; foarte ridicată este, de asemenea, greutatea specifică a serviciilor. În întreprinderile mici şi mijlocii, ges-

tiunea şi proprietatea se confundă, conducătorul întreprinderii trebuînd să cumuleze calităţile de administrator, comerciant, contabil, om de afaceri, tehnician etc. Dar, în condiţiile actuale, pentru a face faţă concurenţei, întreprinderea este nevoită să facă apel la finanţare exterioară ceea ce, cu excepţia unor cazuri rare, cînd ea trece la statutul de mare întreprindere, o duce la ruină.

● În Editura tehnică a apărut lucrarea Metrologia şi controlul calităţii în industria textilă (311 p.), elaborată de prof.

FIŞE

dr. ing. Elena Stanciu-Stoian, ing. Gh. Ivanovici şi ing. N. Ilioiu. Dată fiind preocuparea deosebită în vederea sporirii calităţii bunurilor de consum, diversificării lor, industria uşoară şi industria textilă necesită, se arată în carte, mijloace şi metode de măsurare a calităţii cît mai sigure, mai precise şi mai rapide, precum şi personal bine pregătit, capabil să execute aceste măsurări. Pe lîngă prezentarea cunoştinţelor generale de metrologie şi de control al calităţii, în lucrare se descriu şi cele mai importante măsuri şi mijloace de măsurare folosite în industria textilă, se insistă asupra modului cum se realizează verificarea calităţii şi se analizează formele de organizare necesare pentru atingerea obiectivelor urmărite atît de metrologie, cît şi de controlul calităţii. Sumarul cărţii: I Relaţia metrologic-calitate; II Metrologia în industria textilă; III Organizări. Organizarea metrologică.

CONVORBIRI
ECONOMICE

cu
dr. James W. BOTKIN

de la Harvard Graduate School in Education (Cambridge, Massachusetts)

ÎNVĂȚAREA ȘI STĂPÎNIREA COMPLEXITĂȚII

● Lumea de astăzi este confruntată cu importante decalaje, în primul rând între țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare, dar și în interiorul fiecăreia din aceste categorii. Analiza acestor disparități a determinat mulți cercetători, printre care vă numărați și dv., să ajungă la concluzia inevitabilității anumitor schimbări în inșiși țările dezvoltate...

— Una din problemele care mă preocupă în acest context este în ce măsură diferențele culturale care există în țările dezvoltate au o influență asupra unora din problemele globale fundamentale care ne confruntă. M-aș referi aici, de exemplu, la problema consumului de energie. Consumul de energie pe locuitor al unor țări dezvoltate ca Suedia sau Norvegia, de pildă, reprezintă jumătate sau chiar mai puțin din cel al S.U.A. La fel, dacă facem comparații privind consumul de alimente pe locuitor, sau contribuția diferitelor țări la degradarea mediului înconjurător, diferențele sînt foarte mari. Sînt oare justificate asemenea diferențe prin nivelul de dezvoltare? Desigur că nu. Este vorba aici de schimbarea unui întreg mod de viață în țările dezvoltate care ar trebui întreprinsă. Iar Statele Unite ale Americii în această privință sînt, după părerea mea, primul și cel mai urgent caz care necesită o schimbare. Dar problema este mult mai largă decît de a spune că în S.U.A. risipa este mai mare decît în alte țări. Spun aceasta în sensul că există, după opinia mea, anumite valori materiale avîndu-și originea în S.U.A. sau în țări dezvoltate ale Europei care — după expresia lui Johan Galtung — tind să se strecoare în sistemele de valori ale unor țări mai puțin dezvoltate. Ca locuitor al unei țări dezvoltate nu pot decît să simpatizez cu dorința justificată a foarte multor țări ale lumii de accelerare a dezvoltării și de creștere mai rapidă a nivelului de trai. Pe baza experienței acumulate, semnalez, în același timp, necesitatea de a se acorda atenție unor fenomene negative care ar putea apărea în legătură cu consumul material. În această privință cred că și învățămîntului îi revine un rol important.

Aș mai sublinia aici și faptul că țările socialiste europene au reușit mult mai bine ca alte țări să evite existența unor diferențe prea mari între venituri.

● Am înțeles că cercetarea acestui rol sporit care trebuie să revină învățămîntului constituie tocmai obiectul preocupărilor dv. actuale de la Harvard.

— Domeniul meu de activitate este ceea ce se numește „conducerea și organizarea învățămîntului universitar”. Cînd spun conducere și organizare mă refer nu numai la aspectele administrative, birocratice sau financiare ale învățămîntului, ci și — mai ales — la componenta pedagogică, de cercetare științifică și educațională a unui sistem de învățămînt. Pentru aceasta mi-am făcut jumătate din studii la Harvard Business School din Cambridge, Massachusetts, iar cealaltă jumătate la Harvard Education School, unde lucrez în prezent, ocupîndu-mă de conducerea și organizarea și în special de viitorul învățămîntului și, în sens mai larg, al învățării. Învățarea îmbrățișează mai mult decît formele instituționale ale învățămîntului. Mă ocup așadar de viitorul învățării și de rolul pe care învățarea și învățămîntul îl pot juca în asigurarea viitorului unei societăți, fie într-o țară dezvoltată sau în curs de dezvoltare.

Un punct de plecare ar fi o problemă dezbătută la colocviul „Conducerea întreprinderii și strategia dezvoltării” desfășurat în noiembrie 1977 la Academia „Ștefan Gheorghiu”, la care am participat cu mult interes, și anume unele din schimbările fundamentale care considerăm că ar trebui să aibă loc sau care chiar au deja loc în sistemele noastre de valori și în care învățămîntul are un rol foarte mare de jucat.

În acest sens, m-au impresionat foarte mult cele spuse la colocviul de la București de omul de știință indian Romesh Tapar, care sublinia că sistemul informal de educație din India acordă o pondere egală muncii intelectuale și muncii manuale, învățării filozofiei tradiționale și dezvoltării aptitudinilor în domeniul artistic și al meșteșugurilor. Cred că este greu de

aplicat integral acest model în lumea dezvoltată, totuși el conține un principiu foarte cîrăgător, care cred că lipsește în multe țări aflate într-un stadiu mai înalt de dezvoltare: acela de a pune accent atît pe munca intelectuală cît și pe cea manuală. Știu că România încearcă acest lucru în mod mai sistematic și cu mai mult efort decît o serie de țări capitaliste dezvoltate, integrînd munca fizică și intelectuală.

Desigur, problema pe termen lung (prin care înțeleg 30-50 de ani) este foarte complicată, într-o epocă de rapide schimbări științifice și tehnologice, de progres în ritm atît de înalt al cunoașterii umane, pericolul fiind neutilizarea sau utilizarea necorespunzătoare a resurselor umane în raport cu nevoile sociale în continuă modificare. În multe țări occidentale există șomaj în rîndul unor oameni cu foarte înaltă calificare și acest lucru este scandalos. Aș fi de aceea foarte interesat să știu cum au soluționat țările socialiste acest tip de problemă, admițînd ipoteza unor erori posibile în planificarea pregătirii pe care trebuie s-o ofere învățămîntul într-un moment sau altul și știînd în același timp că în concepția marxistă munca nu este numai un drept, ci și o datorie. Am în vedere aici faptul că peste cîteva decenii vor exista cerințe foarte greu de imaginat în momentul de față. Mă interesează de aceea cu ce grad de adaptabilitate este înzestrat sistemul de învățămînt pentru a încerca să facă față acestor exigențe. Acesta este unul din tipurile de probleme pe care îmi propun să le aprofundez în viitor.

● Rapoartele anterioare către Clubul de la Roma consacrate unor probleme fundamentale ale prezentului și viitorului omenirii au suscitat dezbateri extrem de vii, datorită desigur nu numai acuității problematice, ci și soluțiilor preconizate. Ce se așteaptă de la actualul proiect al raportului către Clubul de la Roma privind învățarea?

— Sînt angrenat și eu în elaborarea acestui viitor raport către Clubul de la Roma, proiectul „Învățarea”. Va fi ual din primele rapoarte către Clubul de la Roma care va avea o contribuție foarte importantă din România, ca și numeroși colaboratori din alte țări. Există trei grupuri care lucrează la elaborarea acestui raport: unul în „Est”, la București, altul în „Vest”, și altul în „Sud”. Sperăm ca acest raport să reflecte complexitatea crescîndă a lumii de azi, problemele fundamentale ale unui număr tot mai mare de oameni, care toți cer mai multă egalitate și echitate decît a existat în trecut, problema reorientării uriașei infrastructuri a sistemului de învățămînt din marea majoritate a țărilor lumii de azi pentru a obține un nou umanism, un nou tip de persoană, care să aibă o mare adaptabilitate, dar și viziunea și competența de a face față noilor situații caracterizate printr-o înaltă complexitate științifică și tehnologică. Necesitatea stăpînirii acestei complexități presupune un nou tip de umanism și îmi este teamă că majoritatea sistemelor de învățămînt din lumea de astăzi, inclusiv cel din țara mea, nu cu acest tip de orientare.

Este un proiect la care lucrez cu multă plăcere și interes, fiind convins că supra-viețuirea omenirii nu se poate realiza decît printr-o largă cooperare internațională.

D. D.

ECONOMIA ȚĂRILOR CAPITALISTE

FENOMENUL INFLAȚIONIST ȘI DIFICULTĂȚILE POLITICII MONETARE [II]

Controlul masei monetare : între tehnica bancară și structurile capitaliste

CE EXPLICAȚII se pot găsi pentru nerealizările unei politici care a fost demarată — în actuala formulă — numai de câțiva ani ? În primul rând, o serie de argumente tehnice. În modul său prezent de existență din economiile occidentale, masa monetară este o categorie deosebit de complexă, deoarece piramida creditului a lărgit considerabil mijloacele de efectuare a plăților. În consecință, în afara „banilor tradiționali”, adică a bancnotelor și monedelor emise de autorități, plățile sînt efectuate printr-o largă diversitate de instrumente — depozite bancare (la vedere, la termen sau de economii), bilete la ordin, trate etc. — care nu sînt emise de banca centrală și în consecință nu pot fi controlate direct de ea. Lucrurile sînt complicate de faptul că, de la o perioadă la alta, sub influența unor factori care încă nu sînt bine cunoscuți, are loc o schimbare a preferinței, de la utilizarea unui anumit instrument spre altul ; de exemplu, în ultima vreme s-a observat utilizarea în mai mare măsură a depozitelor bancare la termen ca mijloc de decontare, ceea ce a stat la baza aprecierii că M_2 ar reprezenta mai bine masa monetară decît M_1 . Un element care poate ilustra complexitatea problemei este faptul că în S.U.A. Sistemul Federal de Rezerve ține evidența masei monetare sub 12 variante ($M_1 \dots M_{12}$). La diversitatea formelor masei monetare se adaugă faptul că fiecare formă are o anumită viteză de circulație, iar efectuarea unei previziuni corecte a vitezei de circulație a banilor se dovedește o problemă dificilă.

Explicația principală a nerealizării în ceea ce privește controlul masei monetare rezidă, însă, nu în domeniul tehnicii bancare, ci în structura socie-

tății capitaliste contemporane. În mecanismele prin care se înfăptuiește politica economică a statelor occidentale.

Urmărind să evite crizele economice de proporții, ca cea din 1929, să stimuleze creșterea economică și să atenueze șomajul, intervenția statului capitalist din întreaga perioadă postbelică a necesitat importante resurse financiare. În ultimă instanță, banca centrală a trebuit să finanțeze o parte din aceste cheltuieli prin emisiune monetară suplimentară, pentru a acoperi într-o anumită măsură deficitele bugetare ale statului. De asemenea, banca centrală a trebuit să asigure condiții financiare favorabile creșterii economice, adică lichiditate suficientă băncilor comerciale, dobînzii relativ scăzute pentru a stimula investițiile etc., și toate acestea nu s-au putut face decît printr-o creștere rapidă a masei monetare. În acest mod, politica monetară a fost de regulă expansionistă și ea s-a încadrat în concepția generală conform căreia asigurarea creșterii economice și ocuparea cît mai deplină a forței de muncă constituie obiectivele prioritare ale politicii economice a statului capitalist.

Este ușor de înțeles că încercarea din ultimii ani de a limita creșterea masei monetare s-a izbit de un mecanism și o structură deja formate după cîteva decenii de politica monetară expansionistă. Bugetele statelor capitaliste au continuat să înregistreze deficite și în ultimii ani, unele de și mai mari proporții ; banca centrală a trebuit să contribuie la finanțarea deficitelor și acest lucru a însemnat, de fapt, o creștere suplimentară a masei monetare, peste limitele „creșterii-obiectivă”. Erodată în bună măsură de inflație, în special începînd cu acest deceniu, lichiditatea băncilor comerciale și a piețelor de capital a trebuit, desigur, să fie „restabilită” pentru a evita falimentele în lanț ale instituțiilor financiare, deci banca centrală a trebuit să injecteze fonduri suplimentare în sistemul financiar, aceasta contribuind la accentuarea creșterii masei monetare. Mai mult, în fața „urgente-

lor” anului 1977, de a demara activitatea economică și a diminua șomajul, politica monetară a trebuit să contribuie prin aceeași metodă — pomparea de noi fonduri în economie — la stimularea investițiilor și creșterea economică.

Se poate afirma că, de la început, politica de limitare a creșterii masei monetare nu a avut condițiile necesare realizării ei, de vreme ce întregul mecanism al economiei capitaliste contemporane cere o creștere rapidă a cantității de bani aflate în circulație. De aceea, punctul de vedere monetarist conform căruia principala cauză a inflației este creșterea prea rapidă a masei monetare este unilateral. Pentru că este greu de imaginat o situație în care deficitele bugetare ale statelor capitaliste ar rămîne nefinanțate, sau una în care băncile comerciale occidentale ar fi lăsate să dea faliment din lipsă de lichiditate...

Monetarismul și potențialul inflaționist

ÎN CONTRAST cu punctul de vedere monetarist, unilateral, se impune ideea că inflația contemporană din lumea capitalistă reprezintă un dezechilibru complex de structură al întregii economii, care își are rădăcinile nu numai în excedentul masei monetare, dar mai ales în mecanismele și măsurile prin care se stimulează creșterea cererii interne (cheltuielile statului, politica de credite etc.) sau se încearcă să se „rezolve” alte probleme ale societății (de exemplu, aceea a șomajului). Din momentul în care s-a creat un deficit bugetar de proporții, a luat naștere și un potențial inflaționist corespunzător, politica monetară neavînd altă alternativă normală decît să-l accepte, să-l „valideze” printr-o creștere suficient de rapidă a masei monetare. Rolul oarecum pasiv, de acceptare, al politicii monetare este, de altfel, recu-

noscut chiar de A. Burns: „De fiecare dată cînd guvernul majorează cheltuielile sale se presupune în mod implicit că vor fi disponibile mijloacele de finanțare necesare. O presupunere tacită de același fel se găsește în orice decizie... luată de guvern sau de corporațiile private. Rareori, însă, cei care hotărăsc asupra acestor decizii iau în considerare că ele pot fi — în totalitate — incompatibile cu creșterea-obiectivă a masei monetare“.

Există, deci, o contradicție de fond, inevitabilă, între politica economică generală a statului capitalist, orientată spre stimularea creșterii și deci în esență expansionistă, pe de o parte, și diferitele încercări de a combate inflația, de regulă prin controlul masei monetare. Această contradicție a luat forme diverse. În S.U.A., de exemplu, contradicția a cunoscut o deosebită amploare în 1977 sub forma conflictului deschis dintre fostul președinte al Sistemului Federal de Rezerve A. Burns și Administrația Carter.

Încercînd să realizeze „creșterea-obiectivă“ a masei monetare, A. Burns, a pledat pentru o serie de măsuri care, în final, au dus la majorarea continuă a dobînzilor în partea a doua a anului 1977. Administrația, precum și unii membri ai Congresului, au acuzat Sistemul Federal de Rezerve, în special pe A. Burns, că promovează o politică economică de natură să ducă la o nouă recesiune, periclitînd realizarea obiectivelor de reducere a șomajului și stimulare a investițiilor. A. Burns a replicat că numai menținerea creșterii masei monetare în limitele stabilite poate stăvili presiunile inflaționiste și poate evita deteriorarea pe termen lung a echilibrului economic. Punctul de vedere al Administrației a avut cîștig de cauză, concluzia disputei fiind anticipată astfel în cotidianul *International Herald Tribune* (25 octombrie 1977): „Legătura dintre creșterea masei monetare și rata inflației este discutabilă. Dar legătura dintre nivelul mai înalt al dobînzilor și șomaj este mult mai sigură. A risca, precum Sistemul Federal de Rezerve, agravarea stagnării economice în lunile următoare datorită grijilor privind creșterea excesivă a masei monetare, pare să fie o orientare greșită și prea îndrăzneață“. Rezultatul a fost numirea în ianuarie a.c. a fostului președinte al cunoscutei companii *Texton*, G. William Miller, în postul de președinte al Sistemului Federal de Rezerve.

Contradicția semnalată s-a manifestat și în alte țări. În R.F.G. restrîngerea, într-o anumită măsură, a creșterii masei monetare, corelată cu majorarea considerabilă a cursului mărcii vest-germane, a contribuit în ultimii ani la obținerea unor performanțe mai bune în lupta contra inflației. În schimb, creșterea economică și șomajul au avut de suferit considerabil, iar autoritățile vest-germane au trebuit să accepte acuzațiile celorlalte țări capitaliste privind faptul că R.F.G., considerată una din cele trei „locomotive“ ale relansării de după criza din 1974—1975, nu a reușit să-și îndeplinească obligațiile internaționale asumate în urma întrunirii occidentale la nivel înalt de la Londra din mai 1977. De asemenea, pe

piața internă a capitalurilor s-au semnalat o serie de dificultăți în ceea ce privește finanțarea deficitului bugetar.

Se caută noi formule...

PERSPECTIVA unei noi escaladări a creșterii prețurilor în economiile occidentale (majoritatea experților occidentali au în vedere o rată mai înaltă a inflației în 1978 și 1979 decît media ultimilor doi ani, iar Milton Friedman a declarat recent că este probabil ca în 1980 rata inflației în S.U.A. să depășească din nou 10%) și eșecurile politicilor antiinflaționiste de pînă acum fac ca lupta contra inflației să fie din nou pe primul plan în agenda guvernelor țărilor capitaliste dezvoltate.

Monetaristii pun în continuare accent pe controlul masei monetare. S-au avansat chiar unele idei privind un mecanism de „corectare automată“ a inflației, așa cum este cel dintr-o analiză publicată nu demult de *International Herald Tribune* (17—18 decembrie 1977). Urmărind evoluția comparată a indicatorului masei monetare — M_2 (bancnote ale băncii centrale și depozite bancare la vedere și la termen) — și a producției industriale în economia S.U.A., autorul analizei, J. Marsten, constată că din 1920 pînă în 1976 M_2 a crescut cu un ritm mediu anual de 5,56%, iar producția industrială cu un ritm de 3,97%. În aceeași perioadă prețurile au crescut cu un ritm anual de 1,99%, adică aproximativ diferența dintre creșterea masei monetare și cea a producției industriale, ceea ce susține, în opinia autorului, ideea că între prețuri și cantitatea de bani există o legătură strînsă. În ceea ce privește politica de limitare a masei monetare, J. Marsten avansează ideea unei „auto-limitări“ a creșterii masei monetare, deoarece creșterea brută a cantității de bani trebuie corectată la rîndul ei de inflație pentru a se obține creșterea reală, netă.

În consecință, cînd rata inflației este înaltă creșterea reală a masei monetare se restrînge automat, devenind chiar negativă, ceea ce atenuază de la sine inflația în perioada următoare. Autorul dă exemplul anului 1920, cînd rata inflației în S.U.A. a fost de 23,7% iar masa monetară a crescut cu 14,3%, adică cu 9 puncte procentuale mai puțin, ceea ce a făcut ca în anul următor creșterea prețurilor să se atenueze simțitor și chiar să se înregistreze o scădere a indicelui prețurilor bunurilor de consum. J. Marsten consideră că acest mecanism acționează și în prezent, și în consecință rata inflației în S.U.A. ar putea să se reducă în perioada următoare, deoarece cea mai ridicată rată de creștere a prețurilor din ultimii ani (12,2% în 1974) a fost superioară creșterii înregistrate de M_2 în același an (7,2%).

Desigur, corelațiile prezentate anterior surprind unele aspecte interesante, dar ele nu sînt în întregime relevante și nu pot constitui o bază sigură de judecată. De exemplu, începînd cu 1966

și pînă în 1976 creșterea netă, reală a masei monetare din S.U.A. (corectată pentru a ține seama de efectele inflației) a fost negativă, între -0,1% și -2,2% pe an, și cu toate acestea perioada menționată a fost cea în care economia americană a cunoscut cea mai importantă escaladare a procesului inflaționist; în schimb, în perioada 1961—1968, cînd inflația din S.U.A. a fost deosebit de redusă, creșterea reală anuală a masei monetare a fost de circa 2%... De fapt, așa cum am menționat, majoritatea economiștilor occidentali au în vedere o accentuare a inflației în perioada următoare, și nu o atenuare „automată“ a ei.

Autoritățile din țările capitaliste dezvoltate au în vedere un complex mai larg de măsuri, care nu se rezumă numai la politica monetară: controlul, obligatoriu sau voluntar, al prețurilor și salariilor, măsuri de stimulare a firmelor care nu recurg la majorări de preț etc. Un astfel de program complex este cel supus dezbaterii de economistul american Arthur Okun, de la Brookings Institution, care propune să se utilizeze mecanismul selectiv al politicii fiscale pentru a atenua presiunile inflaționiste; astfel, companiile care nu apelează la majorări de preț, sau care majorează prețurile sub o limită stabilită, ar primi înapoi o parte din impozitul pe cifra de afaceri. Un asemenea program (intitulat „TIP — Tax-based Incomes Policy, adică politică a veniturilor bazată pe impozite) constituie o încercare nouă de a rezolva dilema economiilor occidentale cunoscută sub numele de „stagflație“.

Administrația Carter nu a apelat la acest instrument pentru că, așa cum remarca săptămînalul *Newsweek* (28 noiembrie 1977), „TIP, ca și alte noi metode care încearcă să rezolve problemele inflației și șomajului, comportă, ca orice experiment, un grad ridicat de risc“. Conform unor calcule preliminare, implementarea programului TIP ar costa bugetul federal american cel puțin 15 miliarde dolari. Programul antiinflaționist al președintelui Carter prezentat în *Mesajul* privind starea Uniunii (ianuarie 1978) se bazează în esență, ca și cel din anul precedent, tot pe stabilirea unor limite voluntare în ceea ce privește creșterea prețurilor și a salariilor (companiile nu sînt obligate să le respecte). Cercurile de afaceri occidentale se îndoiesc că un asemenea program voluntar ar putea aduce sub control inflația din economia americană, mai ales că noul președinte al Sistemului Federal de Rezerve va promova, probabil, o politică monetară mai expansionistă deoarece împărtășește părerea Administrației Carter că inflația poate fi atenuată și în același timp pot fi create noi locuri de muncă. Referitor însă la posibilitatea ca politicile economice să reducă simultan și inflația și șomajul, nu puțini sînt analiștii occidentali care relevă că această aserțiune este mereu reluată, dar că de fapt rezultatul practic al unei asemenea politici a fost, tot mereu, mai multă inflație și mai mult șomaj.

TENDINTE — CONJUNCTURI

Orientări în dezvoltarea economică

Venezuela: diversificarea industriei prelucrătoare

ÎN INDUSTRIA PETROLIERĂ, care asigură marea majoritate a intrărilor de devize ale țării, este promovată o politică de conservare a rezervelor de țiței. Paralel, sînt intensificate lucrările de prospectare ca și de dezvoltare a industriei de prelucrare a țițeiului. În prezent, statul acționează pentru creșterea capacității de rafinare și diversificarea producției rafinăriilor Cardon (statul Falcon) și Palito (statul Carabobo). Se apreciază că Venezuela ar dispune de rezerve posibile de țiței (formate din hidrocarburi grele și foarte grele) între 80 și 110 miliarde de barili, situate în golfulo Venezuela, Vela, Triste și Pavia, zona Orinoco, sudul lacului Maracaibo și platforma continentală estică.

În industria minieră, atenția este concentrată pînă în 1980 în special asupra explorărilor în domeniul cărbunilor, bauxitei, uraniului. În statul Zulia a fost descoperit un zăcămint de cărbune care conține rezerve certe estimate la 120 milioane tone. În regiunea Guayana au fost descoperite zăcămint de bauxită estimate la 500 milioane tone.

Venezuela acordă o mare atenție dezvoltării și diversificării industriei prelucrătoare (siderurgice, a aluminiului, a construcțiilor navale, construcțoare de autovehicule, a bunurilor de consum) cu scopul de a atenua puternica dependența a țării îndecosbi de produsele industriale de bază. În acest scop, capacitatea de producție a industriei siderurgice va ajunge în anul 1979 la circa 5 milioane tone de oțel. Sînt în construcție o uzină de alumină (care va produce 1 milion tone pe an) și o uzină de aluminiu (320 mii tone pe an).

Producția de autovehicule, stimulată și de cooperarea în cadrul Grupului andin, va atinge în 1980 circa 220 mii unități, iar în 1985 circa 325 mii. Guvernul se preocupă de încorporarea în mai mare măsură în produsul finit de piese și subsansamble de fabricație națională. În următorii ani va fi dată în funcțiune o uzină de tractoare a cărei capacitate anuală va fi de aproximativ 6 000 tractoare agricole și 200 tractoare rutiere. Venezuela va deveni, de asemenea, constructoare de tancuri petroliere.

Politica guvernului în agricultură vizează satisfacerea mai întii a cererii interne, în care scop se va trece la o înzestrare tehnică mai accentuată a ramurii pe calea acordării unui sprijin financiar mai substanțial.

Programul de investiții publice al țării va fi orientat spre obiective de mare importanță economică, a căror construcție va necesita sporirea importului, ceea ce se apreciază că va determina o tendință de micșorare a excedentului balanței comerciale.

Piața comună: producția agricolă

ESTIMAȚIILE asupra producției agricole pe anul trecut a țărilor membre ale C.E.E., publicate de Comisia Pieței comune, ilustrează creșterea apreciabilă a acesteia — față de nivelul anului 1976 — la majoritatea principalelor

Cultura	Producția pe 1977	
	mil. tone	diferența față de 1976 (în %)
Cereale în care:	103,1	+14,3
- grâu	39,1	- 2,0
- orz	37,8	+26,0
- porumb	15,1	+33,6
- ovăz	8,3	+20,3
Cartofi	39,0	+33,1
Sfeclă de zahăr	79,3	+13,6

culturi, exceptînd grîul (vezi tabelul). La cereale, patru țări — Franța, R.F.G., Anglia și Italia — furnizează nouzeciimi din producția Pieței comune. În Italia însă agricultura acoperă în proporție tot mai redusă necesarul intern de produse agricole.

Cimentul în 1978

DUPA ESTIMAȚIILE firmei „McGraw-Hill”, producția de ciment a țărilor capitaliste va continua să se dezvolte lent în cursul acestui an. Sub efectul prelungit al crizei economice, însă, unele țări, ca Spania, Australia sau Suedia, vor rămîne sub nivelul

producției din 1975, iar altele, ca Franța, Anglia, R.S.A., Elveția, Olanda, Norvegia etc., se vor situa în jurul acestui nivel. După cum se vede

Țara	Producția (mil. tone)	
	1975	1978
S.U.A.	61,8	80,6
Japonia	65,5	75,8
Italia	34,2	39,9
R.F.G.	33,5	34,7
Franța	29,3	29,8
Spania	24,0	22,7
India	16,2	22,2
Brazilia	16,5	20,6
Anglia	16,9	17,0
Mexic	10,5	14,8

din tabel, creșteri sensibile (față de 1975) urmează să înregistreze — dintre principalii producători — doar S.U.A., Japonia, Italia, India, Brazilia și Mexic.

Iugoslavia: export de echipament

IUGOSLAVIA exportă utilizează în 52 de țări în curs de dezvoltare. În 1976 exporturile iugoslave de echipament au reprezentat 830 milioane dolari, din care 340 milioane dolari către țări în curs de dezvoltare. În comparație cu anul precedent s-a înregistrat o creștere de aproape 150%. Pe plan geografic, cele mai ridicate au fost exporturile în țările în curs de dezvoltare din Asia, de peste 130 milioane dolari. Echipamentul furnizat țărilor africane a reprezentat 113,5 milioane dolari, iar cel exportat în America Latină — 36 milioane dolari. Circa 80% din totalul echipamentului a fost vîndut cu plata în numerar.

Celuloză și hîrtie: creșterea rolului țărilor în curs de dezvoltare

TRECIND în revistă posibilitățile reale de dezvoltare a industriei de celuloză și hîrtie în lume, publicația „Pulp and Paper International” conchide că atît producția cît și consumul mondial de hîrtie și carton vor înregistra în anii următori o creștere continuă, deși încetinită, într-un ritm mediu anual de 5% în perioada 1974—1980, de 4,3% în anii 1980—1985 și de 4% în 1985—1990. Dintre țările nesocialiste, Canada și țările din Europa occidentală se apreciază că vor cunoaște o dezvoltare lentă sau chiar neglijabilă a producției de celuloză și hîrtie, din cauza dificultăților economice sau a insuficienței bazei de materii prime. Perspective mai favorabile există, pentru această ramură, în țările în curs de dezvoltare din Asia, Africa și îndeosebi America Latină. Publicația citată apreciază că sporirea rolului țărilor în curs de dezvoltare în producția mondială va fi însoțită, în următorii 15—20 de ani, de mărirea ponderii producției de celuloză cu fibră scurtă pe seama celei cu fibră lungă.

EVOLUȚII MONETARE

ACȚIUNEA care se observă pe piața valutară internațională de citeva săptămîni s-a manifestat și în intervalul 20—24 II 1978. **Dolarul** a continuat să fie supus unor puternice presiuni „A la baisse” alimentate printru altele de creșterea indicelui prețurilor cu ridicata din S.U.A. Intervalul a fost caracterizat prin persistența intervențiilor diverselor bănci centrale în sprijinul dolarului. Conform statisticii băncii Morgan Guaranty Trust Co., care calculează deprecierea dolarului față de un coș de valute ponderat cu structura comerțului S.U.A. la sfîrșitul anului 1977, dolarul se află totuși în prezent la un nivel cu numai 5,27% sub punctul de referință respectiv.

Francul elvețian și-a menținut primul loc în cursa de depreciere a diverselor valute occidentale față de dolar; atîngînd nivelul de 1,7800 franc/dolar la închiderea pieței europene la 24.II el a înregistrat o depreciere de circa 6% față de închiderea de referință. **Marca vest-germană** a atins un nou nivel record, încheind intervalul la circa 2,0160 mărci pentru un dolar.

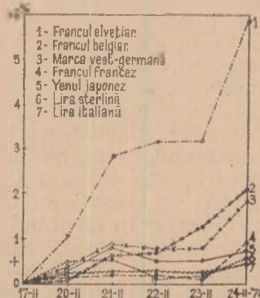
În cadrul sistemului vest-european de fluctuație concertată, **francul belgian** a terminat intervalul la nivelul record de 31,45 franci pentru un dolar, cu peste 2,1% peste închiderea de referință. Confirmînd „slăbiciunea” dolarului, unele valute care au la rîndul lor probleme de

ordin economic și politic au urmat totuși trendul general de depreciere. Astfel, **francul francez** a terminat pe piața europeană la circa 4,7630 franci/dolar, iar **lira italiană** la circa 851,20 lire/dolar. **Lira sterlină** a cotat în final la circa 1,9567 dolari pentru o liră. **Yenul** japonez a realizat o depreciere moderată, evoluînd la un nivel de circa 238 yeni pentru un dolar.

Vineri 24. II., după închiderea piețelor europene, pe piața valutară din New York **dolarul** a realizat o revenire bruscă față de restul valutilor atribuită de observatori iminenței soluționării conflictului de muncă din industria carboniferă a S.U.A. În aceste condiții dolarul a cotat printru altele la circa 1,8500 franci elvețieni, 2,0500 mărci vest-germane, 240 yeni și respectiv 1,9380 dolari pentru o liră sterlină.

Pe piața eurovalutelor s-a înregistrat o scădere la dobînzile eurodepozitelor în franci elvețieni la toate perioadele, datorată puternicei depreciere a valutei respective. **Prețul aurului** a continuat să crească, reflectînd în parte slăbiciunea dolarului pe piața valutară; el a atins un maxim de 183,75 dolari pe uncie la primul fixing la Londra din 24. II. a.e.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

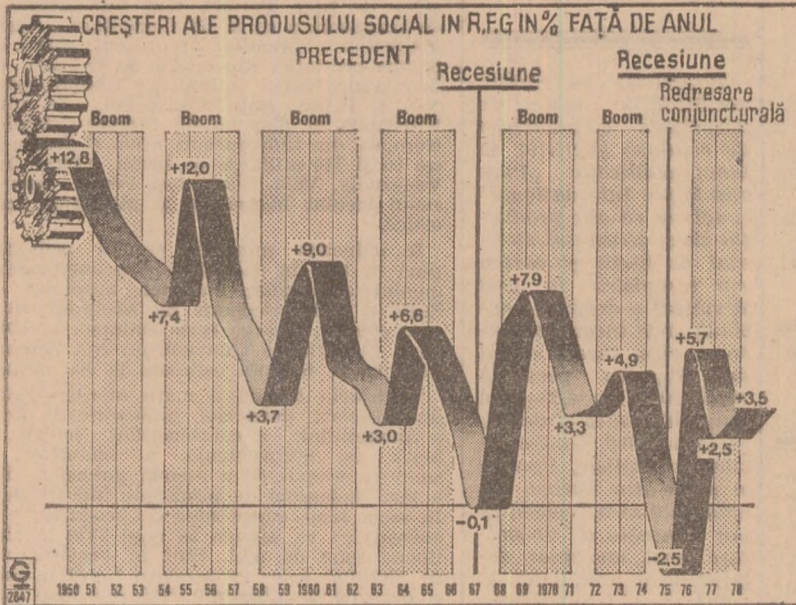

EVOLUȚIA cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A., în perioada 20—24 februarie, luîndu-se ca bază cursurile din ziua de 17 februarie 1978.

Valurile conjuncturii

INCETINIREA creșterii economice este astăzi un fapt de strictă actualitate în țările occidentale, atît ca „ecou” al crizei anilor 1974—1975 cît și ca perspectivă pentru anii imediat următori. Caracterul preocupant al fenomenului este subliniat mereu de presa de specialitate din țările capitaliste. Compararea ritmurilor de creștere naționale pe

o perioadă mai îndelungată permite să se întrevadă în plus, dincolo de actualitate, adîncimea și complexitatea problemelor de politică economică ce se pun în fața acestor țări. Reprezentarea în grafic a ciclurilor conjuncturale postbelice din economia vest-germană ilustrează această latură a fenomenului. În mod vădit, pentru țările occidentale nu este vorba doar de a ieși dintr-o recesiune, ci de a rezolva probleme de natură structurală care stau în calea continuării creșterii lor economice.

(după VDI — Nachrichten)

Importanța inventarului energetic

FACÎND BILANȚUL dezbaterei care a avut loc nu demult la Lille, cu conducătorii unor întreprinderi industriale din Franța, pe tema economisirii energiei, revista „L'Usine Nouvelle” (nr. 3/1978) punctează câteva concluzii semnificative. Cea mai interesantă dintre acestea este că, sub efectul „crizei energiei”, numeroase întreprinderi franceze — inclusiv mici și mijlocii — cu prețul unor investiții reduse sau recuperabile într-o perioadă relativ scurtă, deseori folosind personalul și mijloacele tehnice proprii, au reușit să reducă consumul de purtători de energie (în special produse petroliere) cu 10—75 la sută. Uneori chiar previziunile inițiale asupra posibilităților de economisire au fost net depășite.

Din experiența prezentată la dezbatere a rezultat însemnătatea elaborării — pentru fiecare întreprindere — a unui „inventar” al surselor și locurilor de economii potențiale, precum și găsirea unui competent „responsabil pentru energie”, care să știe efectiv ce înseamnă fiecare calorie consumată în cadrul întreprinderii respective. Acestui responsabil îi revine sarcina de a urmări în mod permanent aprovizionarea întreprinderii cu energie (din surse externe și interne), precum și concordanța acesteia cu cerințele, de a studia și

raționaliza consumurile, de a căuta economiile posibile.

În orice caz, menționează revista, economisirea energiei nu constituie o problemă care să poată fi rezolvată din afara întreprinderii. Soluțiile cele mai rapide și mai eficiente se obțin prin antrenarea în această acțiune a întregului personal, prin introducerea unei discipline specifice în funcționarea tuturor instalațiilor.

Femeia bulgară și știința

DACĂ ÎN BULGARIA anulul 1920 doar o singură femeie funcționa drept cadru didactic în învățămîntul superior, în anii puterii populare femeilor bulgare li s-au deschis larg ușile spre toate profesiile cu calificare înaltă. În 1977 femeile reprezentau 52,3 la sută din personalul ocupat în domeniul științei și al serviciilor aferente, 69,2 la sută în domeniul învățămîntului, artelor și culturii, 42,7 la sută în sectorul administrativ. În raport cu anul 1960, ponderea femeilor în efectivul inginerilor ocupați în economia națională a R.P. Bulgaria a crescut de la 16,2 la 29,8 la sută, în efectivul economiștilor — de la 15,4 la sută la 36,6, iar în cel al medicilor — de la 34 la sută la 50,2 la sută.

Printre lucrătorii științifici sub 35 de ani care posedă grade sau titluri uni-

versitare, femeile reprezintă o treime, iar printre cei sub 28 de ani — jumătate. Se remarcă, de asemenea, faptul că dintre invențiile elaborate în cadrul Academiei de științe a R.P. Bulgaria, 15 la sută aparțin femeilor.

Urbanizare industrială

ÎN ARABIA SAUDITĂ se desfășoară lucrări pentru crearea a două orașe noi cu caracter industrial — Yanbu, la Marea Roșie, care urmează să aibă peste 10 ani o populație de 120 000 de oameni, și Jubail, pe țărmul Golfului, proiectat pentru 170 000 de locuitori. Investițiile pentru construcția de drumuri și alte infrastructuri, legate de crearea celor două orașe, reprezintă 23 mlrd. dolari. Sînt prevăzute, de asemenea, investiții în uzine petrochimice, rafinării de petrol și alte întreprinderi industriale, pe care le finanțează Saudi Basic Industries Corporation și compania Petromin (de stat). În cele două centre, unde în perioada de vîrf vor lucra în construcții 30 000 de muncitori la Jubail și 20 000 la Yanbu, vor fi construite fabrici de îngrășăminte, o oțelărie, o uzină de aluminiu și întreprinderi auxiliare aferente. Rafinăria care se construiește la Jubail va avea o capacitate inițială de 250 000 barili pe zi, care în final va fi dublată, și urmează să intre în funcțiune în 1982. Începe construirea unei conducte cu o lungime de 780 de mile care va transporta inițial 250 000 barili de petrol brut pe zi — iar în final 500 000 barili pe zi — de la exploatarea din partea răsăriteană a țării spre o altă rafinărie, proiectată la Yanbu.

A ambala înseamnă a prevedea

PORNIND de la ideea că „indiferent de calitățile sale, o marfă nu-și capătă adevărata valoare decît atunci cînd a ajuns în stare bună la destinatar”, experții occidentali relevă importanța ambalării corecte a produselor, îndeosebi în cazul cînd acestea merg la export. Întrucît, în medie, ambalajul reprezintă circa 5 la sută din valoarea mărfii exportate, există, bineînțeles, tentația de a economisi la acest capitol; uneori, însă, o asemenea tendință duce la pierderi importante, rezultate de pe urma refuzului importatorului de a primi o marfă deteriorată sau ca urmare a remedierilor pe care trebuie să le efectueze furnizorul.

În atenția exportatorilor stă între altele necesitatea de a cunoaște în prealabil condițiile de transport, manipulare și depozitare a mărfurilor respective, avîndu-se în vedere, de pildă, că staționarea unei mașini timp mai îndelungat în aer liber, în condiții climatice adverse (umiditate și temperatură ridicată) poate avea ca efect corozivitatea ei chimică. De aceea, întreprinderile specializate în ambalaje, pe care le execută tot mai frecvent „la comandă”, apreciază că a ambala corect o marfă înseamnă de fapt a prevedea variatele solicitări la care ar putea fi supusă aceasta în cursul expediției sale.

GLOSAR

Monedă și masă monetară

ORICIT ar părea de curios, pînă în prezent nu s-a putut ajunge la o definiție acceptată unanim a noțiunilor de monedă și de masă monetară. Singurul lucru care se poate constata cu certitudine este că sfera de cuprindere a acestor noțiuni se lărgeste odată cu trecerea timpului. Dacă în secolul trecut, prin monedă se înțelegea o anumită cantitate de metal prețios — aur sau argint — confecționată într-o anumită formă și avind o valoare nominală egală cu valoarea reală, spre sfîrșitul secolului s-a adăugat acestui înțeles și acela de ban note și bani divizionari. Cu toate acestea, unul din fruntașii monetariști americani, H. Parker Willys, contesta în 1925 calitatea de monedă a bancnotelor. În accepția actuală, în sfera de monedă intră nu numai bancnotele, dar și disponibilitățile în conturile bancare.

Aceiași constatare se poate face și în ce privește noțiunea de masă monetară. În prezent există în Occident trei definiții principale ale acestei noțiuni. Prima este definiția tradițională, potrivit căreia prin masă monetară se înțelege suma activelor care pot fi utilizate pentru cumpărarea de bunuri sau servicii și pentru achitarea datoriilor. A doua este definiția dată de școala de la Chicago, surprinzătoare la prima vedere, și anume că masa monetară ar fi constituită din „cele active care servesc ca mijloace de blocare temporară a puterii de cumpărare, deținute într-o perioadă relativ scurtă, și anume de cîte ori o persoană sau unitate economică are încasări care depășesc cheltuielile“. A treia definiție, dată de asemenea de cercetătorii americani, nu este explicită, însă deoarece și-a găsit un loc preeminent în literatura de specialitate, o reproducem și noi. După această definiție, masa monetară ar fi „agregatul sau agregatele financiare care sînt strins corelate cu produsul național brut sau cu un alt indicator al activității economice“. Meritul acestei definiții este acela că leagă masa monetară de activitatea economică, în timp ce primele două sînt definiții pur monetariste.

Inexistența în teoria economică a unui consens cu privire la sfera de cuprindere a masei monetare se reflectă în practică în calcularea mai multor indici ai acestei mase. Astfel, Sistemul federal de rezerve din S.U.A. calculează nu mai puțin de cinci indici și anume:

— M_1 , reprezentînd numerarul și depunerile bancare la vedere (masa monetară în accepția tradițională);

— M_2 , reprezentînd M_1 plus depunerile bancare la termen și economiile depuse la băncile comerciale (masa monetară în sens mai larg);

— M_3 , reprezentînd M_2 plus depunerile la casele de economii, la casele de ajutor reciproc și la cooperativele de credit;

— M_4 , reprezentînd M_2 plus certificatele de depozit negociabile;

— M_5 , reprezentînd M_3 plus certificatele de depozit negociabile.

Nu este exclus ca, odată cu trecerea vremii, sfera noțiunii de masă monetară să se lărgască și mai mult, datorită introducerii de noi metode bancare de efectuare a plăților. De pe acum se profilează o asemenea metodă, în sensul trecerii la un sistem electronic de transfer al fondurilor, în cadrul căruia dispozițiile de plată adresate băncilor nu vor mai fi transmise ca în prezent, în majoritatea cazurilor prin cercuri, ci prin dispoziții date electronic, ceea ce va revoluționa tehnica efectuării plăților.

C. K.

Stocuri alimentare

Ioan Mache, București — Ritmul înfăptuirii angajamentelor asumate de țările dezvoltate la Conferința mondială a alimentației de la Roma din 1974, față de țările în curs de dezvoltare, a fost într-adevăr foarte lent. Un anumit progres s-a realizat totuși în ultima vreme în direcția creării stocurilor alimentare necesare și a unei anumite

„organizări“ a piețelor pentru îmbunătățirea securității alimentare mondiale. Reuniunea miniștrilor agriculturii din cele 24 țări membre ale O.C.D.E. și din Iugoslavia, desfășurată la 9—10 februarie a.c. la Paris, fără a avea ca țel adoptarea unor hotărîri, a permis o apreciere apreciată ca destul de promițătoare, a punctelor de vedere, privind necesitatea „creării unui sistem de stocuri naționale coordonate pe plan internațional“. În același timp, rămîn de soluționate o serie de divergențe: stocurile vor fi create

pentru toate cerealele (cum doreșc țările membre ale C.E.E.) sau numai pentru grâu (dorința S.U.A.)? Cui îi va reveni coordonarea stocurilor? Interesele financiare considerabile aflate în joc i determină pe observatori să considere că negocierile nu vor fi ușoare.

Împrumuturi

Alexandru Kiss, Cluj Napoca — 1) Este adevărat că în perioada îndelungată după 1973 depunerile la bănci occidentale ale țărilor membre ale OPEC luate în ansamblu, au în trecut cu mult împrumuturile contractate de țările respective. Dar în trimestrul III al anului trecut, grupul țărilor OPEC a beneficiat de împrumuturi de 2,2 miliarde dolari, făcînd depuneri de numai 400 milioane dolari, ceea ce înseamnă că a devenit importator net de capital (al sumei de 1,8 miliarde dolari). În aceeași perioadă s-a înregistrat o creștere a ponderii depunerilor efectuate de țările amintite în alte valute decît în dolari.

În genere însă țările OPEC continuă să fie o sursă de primă mărime pentru acordarea de împrumuturi pe plan internațional. Potrivit datelor Băncii Reglementelor Internaționale, la sfîrșitul lunii septembrie 1976 depunerile lor la bănci se ridicau la 73,1 miliarde dolari, în vreme ce valoarea împrumuturilor obținute de ele totaliza 31,9 miliarde dolari.

Turism

Daniela Rădulea, Bocea — Prognoza menționată a Asociației internaționale a organizatorilor de turism pornește de la ipoteza că pînă la sfîrșitul acestui deceniu turismul internațional va cunoaște un ritm de creștere superior celui din perioada 1966—1975, urmînd să cunoască o nouă accelerare, ușoară, în prima jumătate a deceniului viitor. Autorii prognozei subliniază însă că înfăptuirea acestei ipoteze, care presupune o serie de investiții și măsuri organizatorice, depinde de evoluția în continuare a veniturilor populației, ea însăși funcție de evoluția situației economice, ca și de evoluția viitoare — dificil de prevăzută — a costului transporturilor. În prezent 82,7% din turiștii vizitînd țări ale O.C.D.E. utilizează autocarism sau autocar.

10,1% trenul, 4,7% avionul, 1,6% vaporul etc.

Totalul turiștilor străini înregistrați în 1976 în țările O.C.D.E. s-a ridicat la 220 milioane; veniturile obținute de pe urma lor de țările vizitate s-au ridicat în același an la 37 miliarde dolari, din care 16 miliarde în Europa occidentală. În 1975 cele mai mari încasări din turismul internațional au fost obținute de S.U.A. (4,8 miliarde dolari), urmate de Franța (3,44 miliarde) și Spania (3,40 miliarde). Sub raportul surselor de venituri din turism internațional, primele trei țări au fost ocupate de R.F.G. (8,5 miliarde dolari), S.U.A. (6,4 miliarde) și Franța (3,06 miliarde).

În ce privește durata medie a sejurului turiștilor străini, cea mai lungă se consemnează în Marea Britanică (14 zile), iar cea mai scurtă în Italia (6 zile).

Experții citați atrag atenția asupra necesității unor studii de prognoză și sondaje mai detaliate, „o masă de două-trei sute de milioane de turiști reprezentînd un grup prea numeros pentru a fi omogen“.

Dimensiuni

Marin Trăistaru, Iași — Economistul britanic dr. E. F. Schumacher, autorul cunoscutului — și controversatului — lucrări „Small is beautiful“ (Dimensiunile mici sînt minunate), tradusă în 15 limbi, a pornit în elaborarea teoriei sale de la constatarea daunelor pe care le poate aduce țărilor în curs de dezvoltare importul unor tehnologii neadecvate, concepute numai în funcție de condițiile economice și culturale dintr-o țară puternic industrializată. El a făcut această constatare pe vremea cînd ocupa funcția de consilier economic al guvernului birman și de consilier pentru dezvoltarea rurală pe lângă Comisia de planificare a Indiei. El s-a pronunțat pentru ceea ce a numit o „tehnologie intermediară la scară umană“, în unități mai mici aflate în proprietate comună, care să valorifice într-un grad mai înalt resursele naturale și de forță de muncă locale. Născut în 1911 la Bonn, în Germania, dr. Schumacher a emigrat în 1937 în Anglia, unde a fost timp de două decenii consilier economic în Consiliul național al cărbunelui. A încetat din viață în toamna anului trecut. În ultimii ani fu-

sesse consilier pentru dezvoltarea rurală în mai multe țări ale „lunii a treia“.

Companii petroliere

Petre C. Petre, București — 1) Prin „cele șapte surori“ presa occidentală înțelege cele mai mari companii petroliere din lumea capitalistă și anume: British Petroleum (BP), Exxon, Gulf, Mobil, Shell, Standard Oil of California (prescurtat Socal) și Texaco. Cinci dintre ele sînt americane, una este engleză (BP), iar una (Shell) este anglo-olandeză.

2) Echivalentele care vă interesează sînt următoarele: o producție medie de 1 milion de barili de petrol brut pe zi înseamnă o producție anuală de circa 50—55 milioane tone (în funcție de densitatea petrolului respectiv); 1 baril de petrol corespunde cu circa 159 litri; 1 tonă de petrol brut corespunde cu circa 7,3 barili.

3) Cele mai scumpe automobile din lume sînt considerate cele fabricate de firma engleză „Rolls-Royce“. Un automobil „Camargue“ costă 92 000 dolari, modelul „Corniche“ costă 80 000 dolari etc.

Colocvii

internaționale

Pompiliu Diplan, București — Urmărind întărirea capacității de negociere a țărilor în curs de dezvoltare cu corporațiile multinaționale ale căror activități le găzduiesc, Centrul Națiunilor Unite privind corporațiile transnaționale organizează periodic colocvii („ateliere“) în care se analizează diferite modalități concrete prin care s-ar putea reglementa activitatea acestor corporații pentru a corespunde în mai mare măsură obiectivelor de dezvoltare ale fiecărei țări. Dezbatările vizează atât intensificarea transferului de tehnologie propriu-zis, cit și metode și tehnici de conducere, organizare și marketing, aspecte juridice etc. Ascemenea colocvii internaționale sub egida centrului amintit, menite să contribuie în primul rînd la mai buna cunoaștere a caracteristicilor și practicilor corporațiilor multinaționale, au avut loc în ultimul an în Ghana, Costa Rica, Guyana, Sudan și în alte țări, altele fiind în pregătire.

ALEXANDRU SIRBU, Timișoara — 1) Personalul aflat în deplasare își desfășoară activitatea în programul normal de lucru, ziua de repaus săptămânal fiind respectată pe timpul delegării (art. 124 (1), (2) și (3) Codul Muncii).

2) Este interzisă fracționarea deplasărilor prin rechemarea nejustificată a personalului înainte de îndeplinirea sarcinii, sau prin fixarea de la început a duratei deplasării pe o perioadă mai mică decât cea efectiv necesară pentru executarea lucrărilor respective (art. 18 din H.C.M. nr. 822/1959).

3) Ordinul de deplasare este absolut necesar întrucât constituie documentul legal pentru decontarea și achitarea drepturilor legale de deplasare.

4-6) A se vedea răspunsul de la pct. 2.

5) Decretul nr. 415/1976, prevede decontarea cheltuielilor de transport numai pentru autoturismul proprietate personală, folosit în interesul serviciului.

DUMITRU TRANDAFIROȘU, Tulcea — În situația absolvenților cursurilor de calificare care revin în cadrul unității, după ce în prealabil s-a obținut titlul executoriu în vederea recuperării cheltuielilor făcute de unitate cu școlarizarea lor, se va proceda la anularea debitului respectiv.

ION ONCICA, Galați — Întreprinderile pentru producerea nutrețurilor combinate au beneficiat de majorarea retribuițiilor începând cu data de 1 iulie 1977.

I. NEDELĂCU, Galați — Drepturile de concediu se stabilesc, după 1 iulie 1977, în baza prevederilor art. 5 din Decretul nr. 196/1977, iar contribuția fixă potrivit prevederilor Legii nr. 1/1977. Criteriile care

stau la baza determinării acestor drepturi se aplică independent.

NIȚA PREDĂ, Sîntu Gheorghe — Vă rugăm să ne comunicați și datele înregistrate de industria județului Covasna în primele două luni ale anului în curs. Odată cu acestea v-am ruga să ne scrieți și adresa dv., precum și locul de muncă.

INTREPRINDEREA JUDEȚEANĂ DE CONSTRUCȚII-MONTAJ, Tulcea, EC. ROMAN, I.C.P.P.A.M. București; VIRGIL TOMA, Iași; RADU LAZĂRESCU, Suceava —

1) În aplicarea art. 9 (1) din Decretul nr. 246/1977, la stabilirea drepturilor de alocație de stat pentru copii se iau în considerare aceleași venituri care se luau și până la 1 septembrie 1977, pe baza vechii reglementări.

2) Nu există nici o deosebire în ceea ce privește acordarea alocației, între personalul retribuit în acord și în regie. Pentru ambele categorii alocația se acordă în raport cu retribuiția tarifară de încadrare. În plus, la art. 9 (2) din Decret s-a prevăzut că pentru personalul care lucrează în acord, nu se iau în considerare toate sumele realizate, ci numai retribuiția tarifară.

3) De regulă, veniturile ce se iau în considerare la stabilirea drepturilor de alocație sînt stabile. În situații cu totul deosebite cînd acestea diferă de la o lună la alta, unitățile trebuie să ia, de la caz la caz, măsuri pentru ținerea evidenței, în funcție de situația concretă din fiecare unitate.

GICĂ DOREL-RARĂU, Cluj-Napoca — Retribuiția personalului secției E.C.M. se încadrează în grupa a V-a de ramuri, simillar cu celelalte unități de transporturi auto. Această secție nu desfășoară o activitate de căi ferate.

Dinamica urbanizare-industrializare

(Urmare din pag. 14)

orașului și păstrarea tuturor legăturilor organice indispensabile cu acesta. Platformele industriale nu reprezintă doar o concepție asupra amplasării activităților de producție în cadrul organismului orașului și de economisire a terenului. Ele constituie un **concept specific de sistematizare integrată a dezvoltării**, un **concept economic, tehnologic, de organizare a producției și conducerii**, ca și de soluționarea unor probleme sociale privind cadrul de muncă și de viață al oamenilor muncii. Ele asimilează într-o viziune coerentă o multitudinea de relații și legături funcționale, de criterii și de exigențe pentru integrarea optimă în viața economico-socială de ansamblu.

În general, există astăzi o preocupare crescîndă pentru evitarea fragmentării vieții prin separarea funcțiilor orașului, a locuinței, de locul de muncă, de cumpărături, de școli, de locuri de agrement și odihnă etc. De exemplu, copiii nici nu pot parcurge distanțe prea mari pentru a ajunge la școală sau la terenurile de joacă. Din această cauză există preocuparea de a construi cartiere armonioase, dotate cu toate funcțiunile unui oraș.

Urmărind ponderea acestor preocupări în activitatea președintelui țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, numeroasele sale indicații conceptuale, de valoare principală, avem imaginea importanței deosebite pe care ele o ocupă în strategia partidului nostru privind dezvoltarea armonioasă și progresul multilateral al tuturor cetățenilor țării, indiferent de naționalitate.

Concepția și planificarea dezvoltării urbane are o importanță deosebită ținînd seama de fondurile materiale imense antrenate de construirea și amenajarea mediului și de faptul că corecturile ulterioare sînt dificile și foarte costisitoare. Din această cauză viziunile de perspectivă și integrare, utilizarea unor criterii nu numai economice, ci și sociale, o concepție elaborată și fundamentată științific asupra sistematizării, echilibrarea dezvoltării cu funcțiile orașului, coordonarea și controlarea unor procese și fenomene, armonizarea cu mediul natural au o importanță covârșitoare în evoluția și amenajarea cadrului construit de viață în țara noastră.

Amenajarea așezărilor umane și îndeosebi a celor urbane joacă un rol crescînd nu numai ca o componentă a progresului economic și social, ci și cultural, al stilului și condițiilor de viață. Pornind de la această rațiune **urbanizarea trebuie să se bazeze pe valori sociale autentice, să contribuie la asigurarea compatibilității între natura obiectivelor dezvoltării și satisfacerea aspirațiilor și nevoilor individuale și sociale, într-un cadru de viață echilibrat superior, de înaltă civilizație socialistă și comunistă.** În concepția partidului nostru asupra industrializării și, pe un plan mai larg, asupra dezvoltării se îmbină în mod armonios aceste concepte integratoare, cu instituțiile, mecanismele și instrumentele necesare pentru a pune în operă obiectivele și a antrena o largă participare a cetățenilor la decizii, la crearea și amenajarea la un nivel tot mai ridicat a cadrului lor de viață.

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

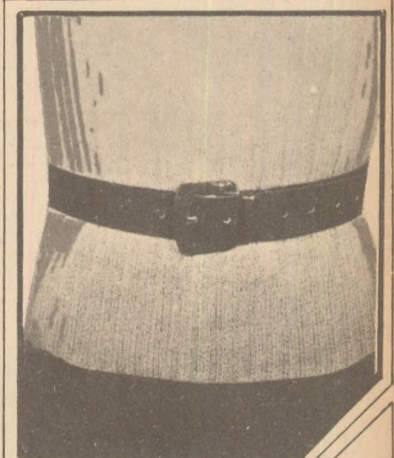
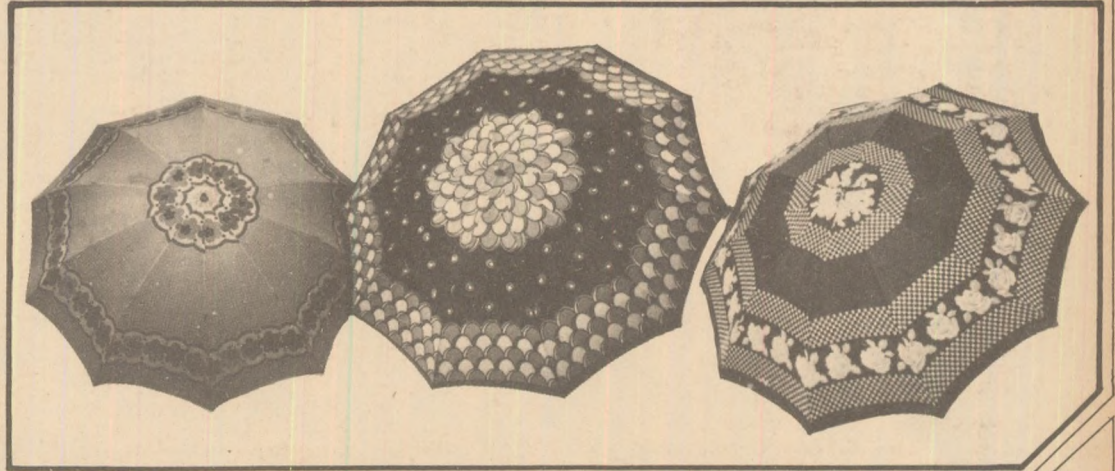
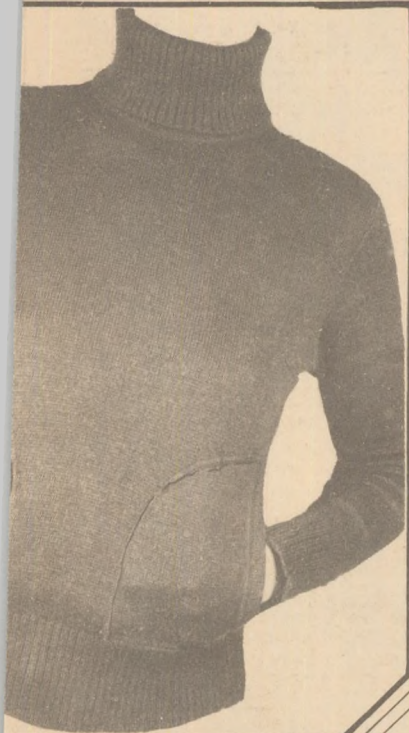
Sumarul nr. 9 din 3 martie 1978

ECONOMIE NAȚIONALĂ	
— Bugetul de venituri și cheltuieli al întreprinderii, instrument principal al mecanismului economico-financiar (dr. Decebal Urdea).	1
— Dezbateri „R.E.". Producția netă, indicator de bază al planului economic	3
— Creația tehnică în sprijinul dezvoltării economice (lector univ. Ștefan Gheorghe)	5
— Dezbateri „R.E.". Scurtarea duratei de realizare a noilor obiective (I)	7
— Organizarea superioară și valorificarea rezervelor — factori decisivi ai obținerii unor producții superioare (dr. ing. Alexandru Ignat)	9
— O opțiune pentru progresul social-uman: dinamica industrializare-urbanizare (II) (Ioniță Olteanu)	12
— Amplificarea rolului femeii în viața economico-socială a țării (Maria-Elena Slevca)	15
CONDUCERE • ORGANIZARE	
— Generalizarea experienței înaintate. Proiectarea organizării noilor obiective industriale (Cristian Cepoiu, Stere Popescu, Traian Vlad)	16
DOCUMENTAR ÎN AJUTORUL CELOR CE STUDIAZĂ ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL POLITICO-IDEOLOGIC	
— Mic dicționar economic. Promovarea progresului tehnic (dr. Viorel Cornescu)	18
ÎN SPRIJINUL CANDIDATILOR LA EXAMENUL DE ADMITERE ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL ECONOMIC SUPERIOR	
— Politica P.C.R. de dezvoltare a agriculturii (conf. dr. Ileana Stănescu)	19
TEORII • IDEI	
— Aviația națională — rezultat al concurenței omului cu natura (I) (dr. Lucian Turdeanu)	21
— Școli • curente • economiști. De la volumul la domeniile ocupării forței de muncă (II) (Anghel Schor)	24
— Convorbiri economice cu dr. James W. Botkin. Învățarea și stăpînirea complexității	26
ECONOMIE MONDIALĂ	
— Economia țărilor capitaliste. Fenomenul inflaționist și dificultățile politicii monetare (II) (Mugur Isărescu)	27
— Tendințe-conjuncturi	29
— Mondorama	30
— Curier	31

Redacția și administrația: Calea Dorobanților nr. 11-25, 71131 București, telefon 12 13 69.

Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51.301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București
 Filiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Școlii”

MARȚIȘOARE ÎN TON CU MODA PRIMĂVERII

Aprovizionare specială cu ultimele noutăți !

Largi posibilități de alegere a cadourilor pentru femei !
Marile magazine universale din țară și din București —
UNIREA, BUCUR—OBOR, BUCUREȘTI, VICTORIA — pre-
cum și magazinele specializate ale comerțului de stat —
vă oferă câteva sugestii, alese din foarte bogatul sorti-
ment de mărfuri pe care l-au pus la dispoziția dv. : fuste,
taioare cu o croială apropiată de linia costumelor bă-
răbătești, bluze, jachete și veste tricotate — deosebit de
practice, poșete sport cu buzunare și diferite garnituri, po-
șete clasice, cordoane de toate culorile, mănuși de piele
sau tricotate, baticuri și eșarfe din mătase, umbrele, pan-
tofi cu virful alungit și tocul subțire.

**VIZITAȚI CHIAR AZI MAGAZINELE
COMERȚULUI DE STAT !**

Recom

**UN CADOU FRUMOS
ADUCE ÎNTOTDEAUNA BUCURIE**

CASETA CU CREMĂ „BIO-TON“
Medalii de aur la Leipzig și Bratislava '77

